



مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی



عمران
علیه السلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

رازِ خُونِ سَبَبِ نَعْتِي دُنُحْتَرَانِ وَنَسْرَانِ

محضر رضا رحمانی



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راز خوشبختی دختران و پسران

نویسنده:

محمد رضا رجائی

ناشر چاپی:

یاقوت سپاهان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

| | |
|----|---|
| ۵ | فهرست |
| ۱۴ | راز خوشبختی دختران و پسران |
| ۱۴ | مشخصات کتاب |
| ۱۴ | اشاره |
| ۱۸ | فهرست مطالب |
| ۳۳ | پیشگفتار |
| ۳۷ | بخش اول: ازدواج راز موفقیت و خوشبختی |
| ۳۷ | اشاره |
| ۴۰ | عوامل خوشبختی |
| ۴۱ | گنج مرد |
| ۴۴ | موفقیت دختران و پسران |
| ۴۷ | بخش دوم: اهمیت ویژه و جایگاه والای ازدواج |
| ۴۷ | اشاره |
| ۴۸ | اصل ازدواج |
| ۴۹ | انواع ازدواج |
| ۴۹ | اهمیت ازدواج |
| ۵۰ | اهمیت و ضرورت ازدواج سعادت‌مندان |
| ۵۱ | ضرورت ازدواج از دیدگاه آیات الهی |
| ۵۱ | اشاره |
| ۵۱ | ۱. پاسخ به ندای فطرت |
| ۵۲ | ۲. تکامل |
| ۵۳ | ۳. سنت آفرینش |
| ۵۳ | ۴. طبیعت اجتماعی |
| ۵۴ | ۵. نیاز بدیهی |

| | |
|----|--|
| ۵۵ | ضرورت ازدواج از دیدگاه راهبران مذهبی |
| ۵۵ | اشاره |
| ۵۵ | ۱. ازدواج سنت پیامبر صلی الله علیه و آله |
| ۵۵ | ۲. ترک ازدواج |
| ۵۶ | ۳. تشویق به ازدواج |
| ۵۶ | ۴. حفظ نصف دین |
| ۵۷ | ۵. فضیلت فراوان |
| ۵۷ | علل ضرورت ازدواج از دیدگاه مشاهیر |
| ۵۹ | بخش سوم: خصلت های سعادت آفرین ازدواج (نمودهای جادویی) |
| ۵۹ | اشاره |
| ۶۰ | فواید موفقیت آمیز ازدواج |
| ۶۰ | اشاره |
| ۶۱ | ۱. ارضای صحیح غریزه جنسی |
| ۶۱ | ۲. استفاده لذت بخش از دوران جوانی |
| ۶۲ | ۳. امنیت اجتماع |
| ۶۳ | ۴. ایجاد آسایش در خانواده |
| ۶۶ | ۵. ایجاد دوستی خالص |
| ۶۷ | ۶. بقای نسل |
| ۶۷ | ۷. تبعیت از سنت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله |
| ۶۸ | ۸. تعاون و همکاری |
| ۷۰ | ۹. سلامت تن و روان |
| ۷۲ | ۱۰. کمک به رشد و تکامل همدیگر |
| ۷۳ | فواید و آثار شگفت انگیز دیگر از ازدواج |
| ۷۷ | بخش چهارم: راز شگفت انیز فرصت شناسی (چشم انداز زیبایی) |
| ۷۷ | اشاره |
| ۷۹ | اصل تبال نظر |

- ۸۱ اصل سن ازدواج
- ۸۲ بلوغ
- ۸۲ بلوغ از دیدگاه ژان ژاک روسو
- ۸۳ بلوغ از نگاه استورت جونز
- ۸۳ بلوغ های مختلف
- ۸۳ اشاره
- ۸۴ ۱. بلوغ جسمانی و جنسی
- ۸۵ ۲. بلوغ جسمی و ازدواج
- ۸۶ ۳. بلوغ عقلی
- ۸۸ ۴. رشد و بلوغ اجتماعی
- ۸۸ اشاره
- ۸۹ الف) تغییرات مهم
- ۹۰ ب) خصوصیات مهم
- ۹۱ ۵. رشد و بلوغ عاطفی
- ۹۱ اشاره
- ۹۳ الف) ازدواج و عشق
- ۹۳ ب) بی احساس بودن قبل از ازدواج
- ۹۳ ۶. شخصیت جوان و بلوغ اخلاقی
- ۹۴ ۷. شخصیت جوان و بلوغ اقتصادی
- ۹۵ ۸. شرایط بلوغ ذهنی
- ۹۶ ۹. شرایط جوان در بلوغ فرهنگی
- ۹۶ ۱۰. شرایط جوان در بلوغ های گوناگون
- ۹۹ نگاهی گذرا به سن ازدواج از دیدگاه کارشناسان و اندیشمندان (راه فلاح)
- ۹۹ اشاره
- ۱۰۲ الف) اختلاف سنی
- ۱۰۳ ب) سر به سنگ کوبیدن، خطاست؟

- نگرانی از افزایش سن مجرده! (عواقب غیرمنتظره) ۱۰۵
- یاری دختران و پسران در ازدواج از نظر سنی (انواع ازدواج از لحاظ سن ازدواج) ۱۰۷
- اشاره ۱۰۷
- الف) ازدواج دیر هنگام ۱۰۷
- اشاره ۱۰۷
- ۱) علل تأخیر سن ازدواج ۱۰۷
- ۲) عوامل علاج عدم رغبت به ازدواج ۱۱۰
- ب) ازدواج زودهنگام ۱۱۱
- اشاره ۱۱۱
- ۱) تهدیدها و آسیبها ۱۱۱
- ۲) فرصت ها ۱۱۲
- ج) شناخت زمان در ازدواج ۱۱۳
- کلید نیکبختی با ازدواج به هنگام ۱۱۳
- اشاره ۱۱۳
- ۱) اهداف ازدواج به هنگام ۱۱۳
- ۲) سن ازدواج (شعر) ۱۱۴
- بخش پنجم: عبور از موانع ازدواج. نویدبخش زندگی برتر ۱۱۵
- اشاره ۱۱۵
- موانع و مشکلات ازدواج و راهکارها شگفت انگیز ۱۱۶
- اشاره ۱۱۶
- ۱) اقتصاد خانواده ۱۱۷
- اشاره ۱۱۷
- الف) امدادهای الهی ۱۱۷
- ب) رشد شخصیت ۱۱۹
- ج) مزایای شغلی و تسهیلات ۱۲۰
- د) والا بودن اعتماد و اعتبار ۱۲۰

- ۱۲۰ (۲) تحصیلات علمی و تداوم آن
- ۱۲۰ اشاره
- ۱۲۱ الف) باورهای غلط را نسبت به ازدواج و تحصیلات»
- ۱۲۱ ب) یاری والدین و سایر اقوام
- ۱۲۱ ج) همکاری در قناعت
- ۱۲۲ د) هماهنگی جهت جلوگیری از بچه دار شدن
- ۱۲۲ و) همکاری و تعاون در امور زندگی
- ۱۲۲ (۳) وجود برادران و خواهران بزرگتر
- ۱۲۴ (۴) یاری رسانیدن به جوان برای مشکل سربازی
- ۱۲۴ اشاره
- ۱۲۴ الف) تسهیلات ویژه پیرامون خدمت سربازان متأهل
- ۱۲۴ ب) سکونت در منزل والدین زن یا مرد
- ۱۲۴ ج) کمک پدران و مادران
- ۱۲۵ د) نامزدی شرعی و قانونی
- ۱۲۵ (۵) هماهنگی در عدم دخالت اطرافیان و بزرگترها
- ۱۲۵ اشاره
- ۱۲۵ الف) افراد آگاه و دلسوز
- ۱۲۶ ب) صحبت مستقیم
- ۱۲۷ بخش ششم: معیارهای انتخاب همسر نمونه
- ۱۲۷ اشاره
- ۱۲۹ اصل معیارها معنوک انتخاب همسر (کلید سعادت)
- ۱۲۹ اشاره
- ۱۲۹ الف) صفات ایجابی
- ۱۲۹ اشاره
- ۱۲۹ ۱. آراستگی و زیبایی
- ۱۳۰ ۲. ایمان

۳. تربیت و اصالت خانوادگی ۱۳۱
۴. تعقل و تفکر ۱۳۲
۵. حسن خلق ۱۳۴
۶. دانش و آگاهی ۱۳۵
۷. سلامتی تن و روان ۱۳۶
۸. سید بودن ۱۳۷
۹. شجاعت و شهامت ۱۳۹
۱۰. حیای جوان ۱۴۱
۱۱. محبت و عشق ورزی ۱۴۲
۱۲. هم تایی زن و شوهر ۱۴۳
- (ب) صفات سلبی زنان (جهنم سوزان زندگی) ۱۴۵
- (پ) صفات سلبی مردان (چاه ضلالت و نادانی) ۱۴۸
- (ج) صفات عروس بد ۱۴۹
- (د) صفات عروس خوب ۱۵۰
- (و) نشانه های داماد بد ۱۵۰
- (ه) نشانه های داماد خوب ۱۵۱
- داماد نمونه ۱۵۲
- عروس نمونه ۱۵۳
- بخش هفتم: ملاکهای طلایی پژوهش و تحقیق (انتخاب همسر دلخواه) ۱۵۵
- اشاره ۱۵۵
- ملاک های زندگی ساز انتخاب همسر ۱۵۶
- اشاره ۱۵۶
۱. تبادل نظر با والدین ۱۵۷
۲. معرف و واسطه ۱۵۸
- اشاره ۱۵۸
- انواع معرف ها ۱۵۹

- ۱۵۹ اشاره
- ۱۵۹ الف) آگاه و نیک اندیش
- ۱۵۹ ب) خیرخواهان نا آگاه
- ۱۶۰ ج) مغرضان پلید
- ۱۶۰ ۳. محقق و تحقیق
- ۱۶۰ اشاره
- ۱۶۱ * راههای تحقیق
- ۱۶۱ اشاره
- ۱۶۱ الف) بررسی احوال و صفات خویشان نزدیک پسران با دختران
- ۱۶۲ ب) تحقیق از اقوام و آشنایان او
- ۱۶۲ ج) دوستان نزدیک او
- ۱۶۲ د) معلمان و مدیران او
- ۱۶۲ ۴. فرستادن پیک
- ۱۶۳ بخش هشتم: مهریه دختران: متعارف و مختصر
- ۱۶۳ اشاره
- ۱۶۴ تعریف مهر
- ۱۶۵ مهرچه میتواند باشد؟!!
- ۱۶۵ مهریه چقدر باشد؟!!
- ۱۶۹ مهریه حضرت زهرا علیها السلام
- ۱۷۰ مهریه زن و زمان پرداخت آن
- ۱۷۰ نقش شیربها در ازدواج
- ۱۷۱ بخش نهم: نمود و اصل جادوی: جهیزه متعارف و مختصر
- ۱۷۱ اشاره
- ۱۷۳ جهیزه
- ۱۷۴ جهیزه حضرت زهرا علیها السلام (الگوی هستی)
- ۱۷۵ عروسی

- عروسی نمونه ۱۷۶
- همسر نمونه در جشن عروسی مهر و ماه ۱۷۹
- اشاره ۱۷۹
- الف) تکبیر در عروسی ۱۸۳
- ب) جشن و سرود شادی ۱۸۵
- پ) سرکشی به عروسی ۱۸۶
- بخش دهم: همسر نمونه در شب زفاف آداب مباشرت زناشوی ۱۸۷
- اشاره ۱۸۷
- آداب مباشرت زناشویی ۱۸۸
- اشاره ۱۸۸
۱. اصل مباشرت بین نوعروس و داماد ۱۸۸
- الف) حجله عروس و داماد ۱۸۸
- ب) شب زفاف و حجله عروسی ۱۹۴
۲. زندگی معمولی زناشویی زوجین ۱۹۶
- معاشقه و آمیزش ۱۹۶
- نقش معاشقه و آمیزش در بیان معصومین علیهم السلام ۱۹۷
- اشاره ۱۹۷
- الف) ارضا شدن همسر ۱۹۷
- ب) خود را ملامت نکنید!! ۱۹۸
- پ) در حین نزدیکی ۱۹۸
- ت) در هنگام مجامعت زن و مرد تنها باشند ۱۹۸
- ج) زنی که لعنت میشود!! ۱۹۹
- ح) سفارشات پیامبر به حضرت علی علیه السلام درباره زفاف و آمیزش ۱۹۹
- د) شهوت زن ۲۰۱
- ر) عدم مجامعت در دوران قاعدگی ۲۰۲
- ز) فرج هایی که در سنت حرام شده است ۲۰۲

- س) لذت بخش ترین چیزها ----- ۲۰۳
- ش) لذت زن ----- ۲۰۴
- و) مگر لذتی از این بهتر می باشد ----- ۲۰۴
- ه-) نزدیکی را با نام خدا شروع کنید ----- ۲۰۵
- ی) نزدیکی از پشت ----- ۲۰۶
- فهرست منابع کتاب ----- ۲۰۷
- کتاب های منتشر شده همین نویسنده ----- ۲۱۲
- کتابهایی از همین نویسنده که به زودی منتشر می شوند: ----- ۲۱۲
- درباره مرکز ----- ۲۱۴

سرشناسه : رجائی، محمدرضا، 1341 -

عنوان و نام پدیدآور : راز خوشبختی دختران و پسران [کتاب] / محمدرضا رجائی.

مشخصات نشر : اصفهان: یاقوت سپاهان، 1395.

مشخصات ظاهری : 192 ص.؛ 21×14 س.م.

شابک : 80000 ریال: 0-89-7145-600-978

وضعیت فهرست نویسی : فایا

یادداشت : کتابنامه:ص. 187-191؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع : زناشویی (اسلام)

موضوع : Marriage -- Religious aspects -- Islam

موضوع : زناشویی (اسلام) -- آداب و رسوم

موضوع : Islamic marriage customs and rites

موضوع : همسرگزینی -- جنبه های مذهبی -- اسلام

موضوع : Mate selection-- Religious aspects-- Islam

رده بندی کنگره : 1395 2ر24/ BP258/5

رده بندی دیویی : 297/725

شماره کتابشناسی ملی : 4446933

ص: 1

اشاره

راز خوشبختی دختران و پسران

محمد رضا رجایی

ص: 3

بسم الله الرحمن الرحيم

ص: 4

فهرست مطالب

پیشگفتار... 13

بخش اول:

ازدواج راز موفقیت و خوشبختی

عوامل خوشبختی... 20

گنج مرد... 21

موفقیت دختران و پسران... 24

بخش دوم:

اهمیت ویژه و جایگاه والای ازدواج

اصل ازدواج... 28

انواع ازدواج... 29

اهمیت ازدواج... 29

اهمیت و ضرورت ازدواج سعادت‌مندان... 30

ضرورت ازدواج از دیدگاه آیات الهی... 31

1. پاسخ به ندای فطرت... 31

2. تکامل... 32

3. سنت آفرینش... 33

4. طبیعت اجتماعی... 33

5. نیاز بدیهی... 34

ضرورت ازدواج از دیدگاه راهبران مذهبی... 35

ازدواج سنت پیامبر صلی الله علیه و آله... 35

2. ترک ازدواج... 35

3. تشویق به ازدواج... 36

ص: 5

4. حفظ نصف دین ... 36

5. فضیلت فراوان ... 37

علل ضرورت ازدواج از دیدگاه مشاهیر ... 37

بخش سوم:

از خصلت‌های سعادت آفرین ازدواج (نمودهای جادویی)

فواید موفقیت آمیز ازدواج ... 40

1. ارضای صحیح غریزه جنسی ... 41

2. استفاده لذت بخش از دوران جوانی ... 41

3. امنیت اجتماع ... 42

4. ایجاد آسایش در خانواده ... 43

5. ایجاد دوستی خالص ... 46

6 بقای نسل ... 47

7. تبعیت از سنت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله ... 47

8. تعاون و همکاری ... 48

9. سلامت تن و روان ... 50

10. کمک به رشد و تکامل همدیگر ... 52

فواید و آثار شگفت انگیز دیگری از ازدواج ... 53

بخش چهارم:

راز شگفت انگیز فرصت شناسی (چشم انداز زیبایی)

اصل تبادل نظر ... 59

اصل سن ازدواج ... 61

بلوغ...62

بلوغ از دیدگاه ژان ژاک روسو...62

بلوغ از نگاه استورت جونز...63

ص:6

بلوغ های مختلف ...63

1. بلوغ جسمانی و جنسی ...64

2. بلوغ جسمی و ازدواج ...65

3. بلوغ عقلی ...66

4. رشد و بلوغ اجتماعی ...68

الف) تغییرات مهم ...69

ب) خصوصیات مهم ...70

5. رشد و بلوغ عاطفی ...71

الف) ازدواج و عشق ...73

ب) بی احساس بودن قبل از ازدواج ...73

6. شخصیت جوان و بلوغ اخلاقی ...73

7. شخصیت جوان و بلوغ اقتصادی ...74

8. شرایط بلوغ ذهنی ...

9. شرایط جوان در بلوغ فرهنگی ...76

10. شرایط جوان در بلوغهای گوناگون ...76

نگاهی گذرا به سن ازدواج از دیدگاه کارشناسان و اندیشمندان (راه فلاح) ...79

الف) اختلاف سنی ...82

ب) سر به سنگ کوبیدن، خطاست! ...83

نگرانی از افزایش سن مجردی! (عواقب غیرمنتظره) ...85

یاری دختران و پسران در ازدواج از نظر سنی (انواع ازدواج از لحاظ سن ازدواج) ...87

الف) ازدواج دیر هنگام ...87

1) علل تأخیر سن ازدواج... 87

2) عوامل علاج عدم رغبت به ازدواج... 90

ب) ازدواج زودهنگام... 91

1) تهدیدها و آسیبها... 91

ص: 7

(2) فرصتها...92

(ج) شناخت زمان در ازدواج...93

کلید نیکبختی با ازدواج به هنگام...93

(1) اهداف ازدواج به هنگام...93

(2) سن ازدواج (شعر)...94

بخش پنجم:

عبور از موانع ازدواج، نویدبخش زندگی برتر

موانع و مشکلات ازدواج و راهکارهای شگفت انگیز...96

(1) اقتصاد خانواده...97

(الف) امدادهای الهی...97

(ب) رشد شخصیت...99

(ج) مزایای شغلی و تسهیلات...100

(د) والا بودن اعتماد و اعتبار...100

(2) تحصیلات علمی و تداوم آن...100

(الف) باورهای غلط را نسبت به ازدواج و تحصیلات...101

(ب) یاری والدین و سایر اقوام...101

(ج) همکاری در قناعت...101

(د) هماهنگی جهت جلوگیری از بچه دار شدن...102

(و) همکاری و تعاون در امور زندگی...102

(3) وجود برادران و خواهران بزرگتر...102

(4) یاری رسانیدن به جوان برای مشکل سربازی...104

الف) تسهیلات ویژه پیرامون خدمت سربازان متأهل...104

ب) سکونت در منزل والدین زن یا مرد...104

ج) کمک پدران و مادران...104

ص: 8

د) نامزدی شرعی و قانونی...105

5) هماهنگی در عدم دخالت اطرافیان و بزرگترها...105

الف) افراد آگاه و دلسوز...105

ب) صحبت مستقیم...106

بخش ششم:

معیارهای انتخاب همسر نمونه

اصل معیارهای معنوی انتخاب همسر (کلید سعادت)...109

الف) صفات ایجابی...109

1. آراستگی و زیبایی...109

2. ایمان...110

3. تربیت و اصالت خانوادگی...111

4. تعقل و تفکر...112

5. حسن خلق...114

6. دانش و آگاهی...115

7. سلامتی تن و روان...116

8. سید بودن...117

9. شجاعت و شهامت...119

10. حیای جوان...121

11. محبت و عشق ورزی...122

12. همتایی زن و شوهر...123

ب) صفات سلبی زنان (جهنم سوزان زندگی)...125

پ) صفات سلیبی مردان (چاه ضلالت و نادانی)...128

ج) صفات عروس بد ...129

د) صفات عروس خوب...130

ص: 9

و) نشانه های داماد بد... 130

ه-) نشانه های داماد خوب... 131

داماد نمونه... 132

عروس نمونه... 133

بخش هفتم:

ملاک های طلایی پژوهش و تحقیق (انتخاب همسر دلخواه)

ملاک های زندگی ساز انتخاب همسر... 136

1. تبادل نظر با والدین... 137

2. معرف و واسطه... 138

* انواع معرفها... 139

الف) آگاه و نیک اندیش... 139

ب) خیرخواهان ناآگاه... 139

ج) مغرضان پلید... 140

3. محقق و تحقیق... 140

تعریف تحقیق... 140

* راههای تحقیق... 141

الف) بررسی احوال و صفات خویشان نزدیک پسران یا دختران... 141

ب) تحقیق از اقوام و آشنایان او... 142

ج) دوستان نزدیک او... 142

د) معلمان و مدیران او... 142

4. فرستادن پیک... 142

بخش هشتم:

مهریه دختران؛ متعارف و مختصر

تعریف مهر... 144

ص: 10

مهر چه می تواند باشد؟! 145...

مهریه چقدر باشد؟! 145...

مهریه حضرت زهرا علیها السلام... 1149

مهر السنه... 149

مهریه زن و زمان پرداخت آن... 150

نقش شیربها در ازدواج... 150

بخش نهم:

نمود و اصل جادویی؛ جهیزه متعارف و مختصر

جهیزیه... 153

جهیزیه حضرت زهرا علیها السلام (الگوی هستی)... 154

عروسی... 155

عروسی نمونه... 156

همسر نمونه در جشن عروسی

مهر و ماه

الف) تکبیر در عروسی... 162

ب) جشن و سرود شادی... 164

پ) سرکشی به عروسی... 165

بخش دهم:

همسر نمونه در شب زفاف

آداب مباشرت زناشویی... 166

آداب مباشرت زناشویی... 167

1. اصل مباشرت بين نوعروس و داماد... 167

الف) حجله عروس و داماد... 167

ص: 11

ب) شب زفاف و حجله عروسی ... 173

2. زندگی معمولی زناشویی زوجین ... 175

معاشقه و آمیزش ... 175

نقش معاشقه و آمیزش در بیان معصومین علیهم السلام ... 176

الف) ارضا شدن همسر ... 176

ب) خود را ملامت نکنید!! ... 177

پ) در حین نزدیکی ... 177

ت) در هنگام مجامعت زن و مرد تنها باشند ... 177

ج) زنی که لعنت می شود!! ... 178

ح) سفارشات پیامبر به حضرت علی علیه السلام درباره زفاف و آمیزش ... 178

د) شهوت زن ... 180

ر) عدم مجامعت در دوران قاعدگی ... 181

ز) فرج هایی که در سنت حرام شده است ... 181

س) لذت بخش ترین چیزها ... 182

ش) لذت زن ... 183

و) مگر لذتی از این بهتر می باشد ... 183

ه) نزدیکی را با نام خدا شروع کنید ... 184

ی) نزدیکی از پشت ... 185

فهرست منابع کتاب ... 186

خداوند بزرگ را شکر می‌کنم که به من توفیق داد، تا گامی دیگر در راه نشر حقایق اسلامی بردارم. اینجانب کوشش نموده‌ام بنا به نیاز کنونی جامعه و نیز با توصیه دوستان، در ابتدای سال 1390، کتاب حاضر را بنگارم.

بی‌گمان در جامعه ما سن ازدواج بالا رفته؛ و هر شخصی که می‌خواهد همسر انتخاب نماید با مسائل و مشکلات گوناگونی روبرو می‌گردد؛ از این روی در هنگام تشکیل زندگی زناشویی دختران و پسران برای زندگی برتر باید اصول و نمودهایی را مدنظر داشته تا بنیان ازدواج آنان متزلزل نگردد. آن نمودها و اصلها در کتاب حاضر به رشته تحریر در آمده که امیدواریم مورد استفاده همگان قرار گیرد.

در بخش اول این کتاب درباره ارمغان زندگی مشترک بحث شده و یادآور گردیده ایم که آن ارمغان کامیابی است و عدم زندگی مشترک، مصائبی را به دنبال دارد.

در بخش دوم ضرورت و جایگاه ازدواج از دیدگاه قرآن، معصومین و بزرگان مورد بررسی قرار گرفته و در بخش سوم مزایای سعادت آفرین ازدواج و در بخش چهارم راه نیکبختی با مدیریت زمان به رشته تحریر در آمده است که این اصل بسیار مهمی بوده و کاربرد آن ضامن زندگی نوین است.

بخش پنجم، کنار زدن موانع، بخش ششم: معیارهای انتخاب همسر، بخش هفتم، ملاک های پژوهش و تحقیق، بخش هشتم، مهریه، بخش نهم، نیکبختی با جهیزیه متعارف و بخش دهم، همسر نمونه در شب زفاف مورد پژوهش و بررسی قرار گرفته است.

کتاب حاضر به احادیث معصومین، سخنان بزرگان، خردمندان و مشاهیر ایران و جهان مزین شده است و به علت دارا بودن نکات نغز و خواندنی، روایت های مستند، و نصایح پسندیده و جذاب نه تنها ملال آور و خسته کننده نیست بلکه خواندن آن توصیه می گردد.

بدون تردید در این کتاب یکی رازهای دختران و پسران مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته و راهکارهای سعادت زوجین موفق ارائه گردیده و از سویی در شیوه نگارش کتاب حاضر سبک ها و ویژگیهایی ارائه گردیده که به تعدادی از آنها اشاره می گردد

استفاده از منابع مهم

از حدود شصت منبع مهم و نیز از کتاب های خواندنی استفاده شده است و در آخر کتاب فهرست منابع آن را به ترتیب حروف الفبا و براساس نام خانوادگی نویسندگان بیان کرده ایم.

سبک ساده نویسی و نکات دستوری

- آدرس منابع در پاورقیها طبق اسلوب صحیح نگارش شده است.

- سبک ساده نویسی و نیز نکات دستوری رعایت شده است.

- در این کتاب از آرایه های ادبی نیز استفاده شده است.

مزایای دیگر

الف) سعی شده است کتابی مختصر و مفید و در عین حال کامل باشد و از

مطالب اضافی پرهیز شود.

ب) مطالب کتاب روان بوده و در اصطلاح موضوعات مطرح شده «گنگ» نیست.

فصل های مستقل

هر فصل به طور مستقل و مشروح بیان شده است، بنابراین شما می توانید هر فصلی را که خواستید، پس از انتخاب مطالعه نمایید.

ص: 15

نام کتاب

بنابر محتوای کتاب و مطالب آن سعی شده است، نامی در خور آن انتخاب شود.

نظم و ترتیب

بخشها، تیترا و عنوانها براساس نظم و به ترتیب حروف الفبا تنظیم شده است.

امیدواریم دختران و پسران عزیز با شناخت از این راز مهم و کاربرد خردمندانه آن به سرانجام مقصود نائل شوند.

محمدرضا رجائی

1395/8/20

ص: 16

بخش اول: ازدواج راز موفقیت و خوشبختی

اشاره

ص: 17

یکی از راههای موفقیت و سعادت مسئله ازدواج است که اگر بر محور خردمندانه و عاقلانه و به شیوه درست (1) انجام گیرد عروس و داماد را به شادکامی و نیک بختی رهنمون می کند.

همسر نمونه خانواده را به تکامل و ترقی رسانیده و عافیت دنیوی و اخروی را به او هدیه داده و او را از تیره بختی مصون می دارد. به عبارت ساده؛ زن مطیع، و پارسا، شوهر خویش را به مکنت، جاه و مقامات دنیوی و اخروی رهنمون می کند. چه بسا کسانی که ازدواج نکرده اند، و در گمراهی و ضلالت غوطه ورنند و بی سرپناه زندگی نکبت باری را گذرانیده و به سقوط نزدیک شده اند.

ص: 18

1- کتاب حاضر به شرح آن پرداخته است.

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله می فرمایند:

خیر متاع الدنيا المرأة الصالحة (1). (2)

«بهترین متاع دنیا زن شایسته است.»

حضرت محمد صلی الله علیه و آله در گفتار دیگری می فرماید:

من سعادة المرء الزوجه الصالحة (3)

«راز خوشبختی مرد داشتن زن شایسته است.»

ویژگی های ازدواج (4) این راز را آشکارتر ساخته، که چگونه فواید زناشویی آدمی را به کامیابی می رساند، و متارکه همسر و مجرد بودن را در ردیف مردگان و شقاوت‌مندان دو عالم می‌شمارد. پیامبر خدا می فرماید:

«بدترین مردگان شما عزب هایند.» (5). (6)

رسول گرامی حضرت محمد صلی الله علیه و آله در حدیث دیگری کسانی که زن اختیار ننموده اند را نکوهش نموده و در ردیف فرومایه ترین افراد میدانند و می فرماید:

«بدترین و فرومایه ترین مردگان شما عزبهای شمایند.» (7) چرا کسانی که ازدواج نمی کنند در ردیف فرومایه ترین افراد هستند؟! به دلیل اینکه از ویژگیها و خصلتهای ازدواج هیچ گونه بهره ای نداشته و بدین جهت این راه تعالی را طی ننموده اند.

ص: 19

1- کنز العمال، 44451

2- محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ج 5، نشر: دار الحدیث، چاپ پنجم، ص 2267.

3- الکافی، 4 / 327 / 5، میزان الحکمه، ج 5، ص 2268.

4- مزیت های ازدواج در بخش سوم بیان شده است.

5- عزب: کسی که مجرد است و زن ندارد.

6- البحار الانوار، ج 27، ص 220، میزان الحکمه، ج 5، ص 2252.

7- کنز العمال، ص 44449، میزان الحکمه، ج 5 ص 2252.

اینگونه افراد در تباهی غوطه ور بوده و به مرحله سقوط نزدیک شده اند. و از سویی از لذت و متاع دنیوی و از فضیلت و برتری اخروی آن نیز بی بهره اند.

«بالزاک» نیز می گوید:

«خانه بدون زن عقیف، گورستان است.» (1)

عوامل خوشبختی

زن خوب فرمانبر پارسا

کند مرد درویش را پادشا (2)

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله فرمود:

از سه چیز مایه خوشبختی و سه چیز مایه تیره بختی است.

آنچه مایه خوشبختی است:

1. زن پارسایی که دیدارش تو را مسرور سازد و اگر از او غایب شوی، وی را بر عفت و مال خود امین دانی.

2. سواری خوب که تو را به مقصد برساند.

3. خانه ای که وسیع باشد.

و سه چیز که مایه تیره بختی است:

4. زنی که دیدارش تو را دلگیر سازد، و با تو زبان درازی کند و اگر از او غایب شوی وی را بر عفت و مال خود امین ندانی.

ص: 20

1- ذوالفقاری، غلامحسین، رهنمون، نشر: اوسان، چاپ: نوزدهم ص 50.

2- سعدی

5. سواری نامطلوب که اگر او را بزنی تو را به رنج آورد و اگر به حال خود گذاری تو را به مقصد نرساند.

6 خانه کوچک که جای کم داشته باشد. (1) (2)

چه بسیاری زنانی که با مراعات حقوق همسر خویش، او را به جاها رسانیده اند؛ برخلاف آن عدم رعایت حقوق زن و شوهر نیز بلایی است که دامنگیر خانواده های تیره بخت شده است.

کنج مرد

رسول مکرم اسلام صلی الله علیه و آله فرمود:

می خواهی تو را از بهترین گنجینه مرد خبر دهم زن پارسایی که:

1. وقتی به او نگاه کند، مسرور و شاد شود.

2. هنگامی که به او فرمان دهد، اطاعت کند.

3. هنگام غیبت، امانت او را محفوظ دارد.

«مولیر» نیز از ازدواج به قله سعادت تعبیر می کند و می گوید:

ازدواج قله ای است که اوج آن سعادت است و همه هم به قله نمی رسند. (3)

ص: 21

1- شریعتی، محمدامین، پیمانی، عبدالرسول، نهج الفصاحه، نشر: خاتم الانبیاء، چاپ اول ص 308، حدیث 2220.

2- همان منبع ص 289، ح 2078، راههای رسیدن به موفقیت و خوشبختی ص 146.

3- شاملویی، حبیب الله، بزرگان چه گفته اند؟، نشر: امید فردا، چاپ دوم ص 39

به این دلیل، هر کس طالب سعادت و نیکبختی است باید به قله ازدواج صعود کند و از ویژگی های آن بهره مند گردد. ولی بد نیست «بدانید اگر ازدواج کردید و زن خوبی یافتید، بسیار خوشبخت خواهید شد و اگر گرفتار یک همسر بد شدید، فیلسوف از آب در خواهید آمد و این برای هر مردی خوب است.» (1)

«شانفور» می گوید:

«ازدواج، پدیده ای برای تکامل انسان است.» (2)

از سخن بالا در می یابیم که هر یک از ویژگیهای ازدواج (3)، نه تنها می تواند که انسان را از سقوط و بدبختی برهاند بلکه او از نردبان ترقی و تکامل بالا رفته و به درجات عالی مادی و معنوی می رسد.

همسر نمونه مقدمات رشد انسان را فراهم می نماید و زوج موفق با آگاهی از مزیتها و فواید ازدواج سیر صعودی طی می نمایند و در این زمینه سعادت مند خواهند شد.

بدون اغراق می گوئیم که:

«ازدواج، نهادی است که نظم، قناعت، خویشن داری، گذشت و بسیاری از فضیلتهای باشکوه تر را به آدم می آموزد.» (4)

اگر دقت کرده باشید افراد مجرد از شادی و نشاط کمتری برخوردارند، زیرا زندگی کسالت باری را می گذرانند و مسرت آنها ظاهری است.

ص: 22

1- یعقوبی، مرضیه، گنجینه سخنان بزرگان ایران و جهان، نشر: عطار، چاپ اول، ص 111.

2- سمیعی، رضا، جام اندیشه، نشر: صالحان، چاپ اول.

3- در بخش سوم می خوانید

4- رحمت نژاد، حسین، گفتار بزرگان، نشر: عارف کامل، چاپ چهارم ص 27.

«بنابراین وقتی از خودتان کسل می شوید، ازدواج کنید تا کسالت را در یک فرد دیگر «مجرد» تجربه کنید.» (1)

«طبق نظر اکثر کارشناسان احساس بی کسی و تنهایی، رنج آورترین احساسات بوده و زن و مرد پیش از ازدواج هر دو از این احساس جان فرسا رنج می برند، اما خدای متعال در وجودشان جذبه به ودیعه گذاشته که دوری آنان از یکدیگر به صورت رنج سوزنده و کدورت فزاینده، درآید و بر اثر ازدواج با آرامش عاطفی و جسمی، همدیگر را یاری می دهند و کامل می نمایند.» (2)

و چرا زوج موفق از مسرت حقیقی بهره مندند؟

به دلیل آنکه ازدواج از ویژگی هایی برخوردار است که هر کدام از آنها به تنهایی یکی از راههای رسیدن به موفقیت و خوشبختی قلمداد می شود. و انسانی که با نیروی محرکه ازدواج (3) در آن مسیر حرکت می کند، در حقیقت از نتایج پربار آن نشاط حقیقی دارد و با کسالت بیگانه است.

لازم به ذکر است که در نمود و اصل ازدواج مانند همه ابعاد دیگر زندگی خودسازی ضروری است. از آن روی همان گونه که ما خواهان یک همسر نمونه هستیم، باید با خودسازی، برای زوجه خویش یک همسر الگو، با پندار نیک، گفتار نیک و کردار نیک باشیم.

«موفقیت در ازدواج فقط بسته به این نیست که ما شخص مناسبی برای خود پیدا کنیم بلکه در این است که ما نیز شخصی مناسبی باشیم.» (4) بدین

ص: 23

1- همان منبع ص 29.

2- حسینی، علی اکبر، اخلاق در خانواده، نشر: پارسایان، چاپ پانزدهم، ص 16.

3- با توجه به ویژگی ها و مزیت های آن.

4- رحمت نژاد، حسین، گفتار بزرگان ص 29.

جهت؛ «رمز موفقیت در ازدواج، چیزی بیش از یافتن همسر مناسب است. موفقیت، همسر مناسب بودن است.»

«له وی» می گوید:

قایقی را تصور نمایید که دو نفر پارو زن داشته باشد. اگر پارو را متفقاً حرکت بدهند قایق به سهولت در روی امواج به راه می افتد. اگر باهم متفق نباشند، تلاطم آب قایق را لرزان و حتی غرق می کند.

فرزند عزیزم این قایق، ازدواج و پارو زنان آن زن و شوهرند که در سطح و دریای زندگی سیاحت می نمایند. اگر با یکدیگر موافق نشوند موازنه را کم کرده و با انواع بدبختی تصادف می کنند. (1)

از آن روی، زن و مرد باید با تزکیه در تمامی زمینه های فردی، خانوادگی و اجتماعی خانواده ای نمونه باشند و با همدلی و همفکری به تکامل خویش در پهنه زندگی ادامه دهند. و اگر یک نفر از آنها سازندگی نداشته و همسری نمونه نباشد. تحول و تغییر امکان پذیر نمی باشد، بدین جهت که هیچ چیز زیباتر و بهتر از زندگی مرد و زنی نیست که در کمال توافق فکری خانه خود را اداره می کنند. (2)

موفقیت دختران و پسران

پسری که به شدت فقیر و نادار بود، حضور پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمد و از فقر و تهیدستی، شکایت کرد و از آن حضرت راهنمایی خواست که: ای رسول خدا! چه کنم تا از حالت سخت ناداری و پریشانی در آیم؟

ص: 24

1- گروه مؤلفان، گنجینه ما و شما، نشر: ما و شما، چاپ هفتم ص 243.

2- ذوالفقاری، غلامحسین، رهنمون ص 55.

جوان، تعجب کرد و با خود گفت: «من که مخارج خودم را نمی توانم تأمین کنم، چگونه ازدواج کنم و مخارج همسر و زندگی مشترک را به دوش گیرم؟!»

اما چون به درستی فرموده پیامبر، ایمان داشت، اقدام به ازدواج کرد و کم کم در زندگی اش گشایشی ایجاد شد و از تهیدستی به درآمد.

نگاهی ویژه به این «نویدها» و «وعده های صادق»، اطمینان به «امدادهای خداوندی» را در دل انسان به وجود می آورد و به انسان، شهامت و دلگرمی می بخشد تا با توکل به خداوند به ازدواج اقدام کند و از مشکلات و موانع نهراسد. و مسلم است که؛ هرگاه جوانی، برای رضای خداوند و اجرای دستور او و پاک ماندن از تباهی و برای رشد، تکامل و سعادت اقدام به ازدواج کند، لطف و رحمت خداوند شامل حالش میشود و «امدادهای الهی» به کمک او خواهند آمد و او را در هدف مقدسش یاری خواهند کرد. (1)(2)

در عین حال باید اذعان داشته باشیم که «ازدواج یکی از سه واقعه مهم زندگی است این سه واقعه عبارتند از: تولد، ازدواج و مرگ.

تولد در اختیار ما نیست ولی برای دو واقعه دیگر می توانیم آمادگی، برنامه ریزی و روشن بینی داشته باشیم.» (3)

ص: 25

-
- 1- مظاهری، علی اکبر، جوانان و انتخاب همسر، نشر: پارسایان، چاپ بیست و هفتم ص 56.
 - 2- نیلی پور، مهدی، فرهنگ جوان، نشر: سلسبیل، چاپ اول ص 70.
 - 3- مظاهری، علی اکبر، جوانان و انتخاب همسر، نشر پارسایان، چاپ بیست و هفتم.

بخش دوم: اهمیت ویژه و جایگاه والای ازدواج

اشاره

ص: 27

دختران و پسران به این امر مهم واقفند که در سنین جوانی و هنگامی که انواع بلوغ برای آنان حاصل شد بررسی نموده‌ها و اصول ازدواج، ضروری است. از آن روی باید به اهمیت آن پی برده و سپس روش های اصولی و اسلوب صحیح آن را بکار گیرند.

زندگی زناشویی و روابط نیکو در خانواده بر پایه ازدواج موفق استوار است و این یکی نیز شناخت ضرورت ازدواج را می طلبد پس باید اهمیت والای زندگی زناشویی و عواقب ناگوار تنهایی را دریابیم.

اصل ازدواج

ازدواج؛ در هم آمیختن شرعی زن و مرد از سر آگاهی برای لذت بردن، تولید نسل و رسیدن به زندگی برتر برای خروج از تنهایی و گرایش به تأهل (1)

ص: 28

1- نیلی پور، مهدی، بهشت اخلاق، جلد اول، نشر: ولیعصر، چاپ چهارم ص 373، با تصرف.

است. وزن و مرد با پیوند خویش زندگی زناشویی را تشکیل داده و با رشد و تکامل مراحل شخصیتی خویش را طی می نمایند.

انواع ازدواج

ازدواج انواعی دارد که عبارت است از:

1. ازدواج موفق

2. ازدواج ناموفق

از نظر شرعی ازدواج دو نوع است:

1. دائم

2. موقت

اهمیت ازدواج

باریتعالی همه موجودات عالم را اعم از انسان ها، حیوانات و گیاهان به صورت زوج، نر و ماده، آفریده است. و هیچ موجودی به صورت تنها و مجرد به وجود نیامده است. (1)

به همین دلیل و بنابر حکم غریزه و فطرت زنان و مردان تأهل را انتخاب نموده و از تنهایی گریزانند.

بدین جهت همان گونه که در بخش قبل متذکر شدیم، زن و مرد برای رشد، ترقی و تکامل در راه سعادت ازدواج می کنند تا هم به فرامین الهی گردن نهاده و از ائمه اطهار الگو بگیرند و هم از مزایای ازدواج بهره مند گردند.

ص: 29

تشکیل خانواده از نظر اسلام، بسیار اهمیت دارد زیرا سنگ اول بنای حیات و جامعه است و هرگونه اقدام و رشد اجتماعی در سایه آن حاصل می‌شود.

خانواده عامل ثبات و سازش اجتماعی است و سعادت جامعه تا حدود زیادی در گرو آن است.

خانواده کانونی است که در آن ارزش‌های اخلاقی، باورهای دینی و معیارهای اجتماعی از نسلی به نسل دیگر انتقال می‌یابد و زمینه‌ی رشد عاطفی و تربیت اخلاقی و اجتماعی اعضای خانواده فراهم می‌گردد.

خانواده‌ها، به مثابه‌ی اصلی‌ترین پایگاه‌های رشد و شکوفایی شخصیت و پرورش مهارت‌های اجتماعی کودکان و نوجوانان، اساسی‌ترین سهم را در سلامت و اعتلای جوامع بشری بر عهده دارند و بخش بزرگی از شکل‌گیری شخصیت، تبلور رفتارهای اجتماعی و تعاملات بین فردی و مسئولیت‌پذیری انسانها حاصل چگونگی بازخوردها، بینشها و تجارب آنان در زندگی خانوادگی است.

بنابراین از طریق ازدواج و تشکیل خانواده، همدلی و همدمی پدید آمده و انزوای جویی و گریز از حیات از میان می‌رود.

بر اثر آن سازندگی و خلاقیت پدید می‌آید و آدمی با تشکیل خانواده، به حقیقت وظیفه مهم و خطیر خود، که همان پیشرفت مدنیت و فرهنگ بشری است، نائل می‌شود. (1)

ص: 30

ضرورت و اهمیت ازدواج بر پایه های زیر استوار است:

1. پاسخ به ندای فطرت

بی گمان، غریزه جنسی، غریزهای نیرومند و ریشه دار است که براساس نظام حکیمانه الهی در نهاد بشر قرار گرفته است.

به طور طبیعی هر دختر و پسری که به حد بلوغ و رشد رسیده باشد، یک کشش باطنی به جنس مخالف در خود احساس می کند که این کشش و جاذبه نهان و ناپیدا با گذشت زمان و بارور شدن توان جوانی، به تدریج تمایلی شدید می گردد تا آنجا که به صورت ناخواسته ای حتمی و ضروری خودنمایی می کند؛ تنها راهی که می تواند به همه خواسته های جنسی مرد و زن پاسخ مناسب دهد و روح پر التهاب آنان را کاملاً معتدل و آرام سازد ازدواج است. (1)

قرآن کریم می فرماید:

(وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَوْجَانِكُمْ) (2)

«و (آیا) همسرانی را که خدا برای شما آفریده است رها می سازید؟»

ص: 31

1- انوار درخشان، حسینی همدانی، ج 4 ص 294 و بیان در علوم و مسائل کلی قرآن هاشم زاده، هریسی ص 101، حسین زاده، محمدرضا، ازدواج و خانواده ص 22.

2- سوره شعرا، آیه 166.

از این آیه و مانند آن برمی آید که زن و مرد برای یکدیگر خلق شده اند. از این رو آنها گرایش باطنی نسبت به یکدیگر دارند بنابراین ازدواج و تشکیل خانواده ریشه در فطرت انسان دارد. (1)(2)

2. تکامل

بی گمان، انسان موجودی تکامل طلب است و از سویی نحوه آفرینش او به گونه ای است که دو جنس زن و مرد، مکمل و مایه شکوفایی و نشاط و پرورش معنوی یکدیگرند، تا آنجا که هر یک بدون دیگری ناقص است، یعنی دو جنس مخالف از نظر روحی و جسمی، به یکدیگر نیازمند هستند. خداوند در این باره می فرماید:

(هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ) (3)

« آنان { زنان } برای شما لباسی هستند و شما { نیز } برای آنان لباسی هستید.»

همان گونه که لباس، انسان را از سرما و گرما حفظ کرده، زشتیها و عیوب او را می پوشاند و زینتی برای تن آدمی است، دو همسر نیز در زندگی زناشویی باید مکمل یکدیگر باشند. (4)

ص: 32

1- المیزان، ترجمه موسوی همدانی، ج 15 ص 436.

2- حسین زاده، محمدرضا، ازدواج و خانواده، نشر: جمال، چاپ اول ص 22

3- سوره بقره، آیه 187

4- ر.ک به تفسیر نمونه، ج 1 ص 650؛ جوانان و انتخاب همسر، علی اکبر مظاهری، پرتویی از قرآن، سید محمد طالقانی، ج 2 ص

139؛ انوار درخشان، حسینی همدانی، ج 7 ص 140.

این تعبیر زیبای قرآن و در نهایت ارتباط معنوی مرد و زن و نزدیکی آنها به یکدیگر و همچنین برابری هر دو را در این موارد، به خوبی آشکار می سازد. (1)

3. سنت آفرینش

موجودات عالم به صورت زوج، نر و ماده، وجود دارند. قرآن کریم در آیات فراوانی این سنت را به عنوان، قانون آفرینش بیان کرده است.

«پاک و منزّه است خدایی که همه ممکنات عالم را جفت آفریده چه از نباتات و چه از نفوس بشر و دیگر مخلوقات، که شما از آن آگاه نیستید.» (2) از آیات دیگری زوجیت انسانها به عنوان قانون آفرینش بیان شده است:

«و خدا از جنس خودتان برای شما جفت آفرید و از آن جفتها پسران و دختران و دامادان و نوادگان برای شما خلق فرمود و از نعمت های پاکیزه لذت روزی داد. آیا مردم باز به باطل می روند و به نعمت خدا کافر می شوند؟»

4. طبیعت اجتماعی

با توجه به اینکه انسان اصالتاً موجودی اجتماعی است، نخستین و مهم ترین بستر فعلیت یافتن این ویژگی در انسان، کانون مقدس خانواده است.

بی گمان، خانواده با پیمان ازدواج و پیوند مقدس زن و مرد پایه گذاری می شود، یعنی با «ازدواج» ستون اصلی و حیاتی ترین نهاد اجتماعی شکل می گیرد، نهادی که خواستگاه آن در ذات انسان است.

ص: 33

1- حسین زاده، محمدرضا، ازدواج و خانواده ص 22 و 23.

2- سوره یس، آیه 36.

خداوند متعال نیز در این رابطه در قرآن کریم می فرماید:

(وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا) (1)

«و از نشانه های او این که همسرانی از جنس خودتان برای شما آفرید، تا در کنار آنان آرامش یابید.»

5. نیاز بدیهی

ازدواج، از جمله اموری است که در همه جوامع از بدیهیات است و سیره و عملی همه مردم، با هر دین و آیین است؛ زیرا اساس ازدواج، میل و نیاز طبیعی، روحی و زیستی مرد و زن نسبت به یکدیگر است و در بیان ضرورت آن به آیه و حدیثی نیاز نیست. (2)

امام رضا علیه السلام فرمود:

«اگر درباره ازدواج آیه ای محکم و سنتی پیروی شده از رسول خدا صلی الله علیه و آله هم نبود، موضوع نیکی به خویشاوندان و انس با بیگانه که خداوند در این امر و قرار داده است، انگیزه ای بود که خردمندی صاحب دل به ازدواج رغبت کند و عاقل درست اندیش برای آن بشتابد.» (3) (4)

ص: 34

1- پرتویی از قرآن، سید محمود طالقانی، ج 2 ص 151؛ المیزان، ترجمه موسوی همدانی، ج 2 ص 493؛ ازدواج و خانواده، حسین زاده، محمدرضا ص 21

2- المیزان، ترجمه موسوی همدانی، ج 15 ص 20؛ ر.ک تفسیر علین سیدعباس سیدکریمی ص 609، حسین زاده، محمدرضا، ازدواج و خانواده ص 23.

3- طبرسی مکارم الاخلاق ص 206؛ محمدی ری شهری، میزان الحکمه، ج 2 ص 1178

4- حسین زاده، محمدرضا، ازدواج و خانواده ص 23.

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیهم السلام اهمیت ویژه ای برای ازدواج قائل شده اند و در احادیث متواتری مسلمانان را به این امر مهم تشویق نموده اند:

1. ازدواج سنت پیامبر صلی الله علیه و آله

یکی از ضرورت های ازدواج دستور مؤکد پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله است که آن را سنت خویش نامیده و طی احادیث متواتر به آن امر فرموده؛ بنابراین از احادیث فراوان معصومین علیهم السلام درباره این اصل مهم معلوم می گردد که بعد معنوی آن بسیار حائز اهمیت است.

حضرت علی علیه السلام در گفتاری فرمود:

«ازدواج کنید؛ زیرا رسول خدا صلی الله علیه و آله فراوان می فرمود: هر که دوست دارد از سنت من پیروی کند، ازدواج نماید؛ زیرا ازدواج سنت من است.» (1)

2. ترک ازدواج

عدم تأهل در سنین بالا- از منظر بزرگان دین مطرود است، بنابراین باید ازدواج به شیوه صحیح انجام گرفته و در زمان مناسب به وقوع پیوندد، در غیر این صورت نه تنها دردی را درمان نمی کند بلکه خانمان برانداز است.

الف) امام رضا علیه السلام می فرماید:

«زنی به امام باقر علیه السلام عرض کرد: خدایت نیکو گرداند، من زنی تارک دنیا هستم. حضرت فرمود: منظورت از ترک دنیا چیست؟ عرض کرد: نمی خواهم

ص: 35

هرگز ازدواج کنم. حضرت پرسید: چرا؟ عرض کرد: دنبال کسب فضیلت هستم. حضرت فرمود: دست بردار، اگر در این کار فضیلتی بود، فاطمه از تو سزاوارتر به آن بود. هیچ کس نیست که در فضیلت بر او سبقت گیرد.» (1)

(ب) پیامبر خدا صلی الله علیه و آله از مردی به نام عکاف پرسید: آیا همسر داری؟

عرض کرد: خیر ای رسول خدا.

پرسید: آیا کنیزی داری؟ عرض کرد: نه، ای فرستاده خدا.

پرسید: آیا توان مالی داری؟ عرض کرد: آری.

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: ازدواج کن وگرنه از گناهکاران هستی! (2)

3. تشویق به ازدواج

اسلام ازدواج موفقیت آمیز را دوست داشتنی و گرانبها توصیف نموده و به آن بها داده است. چرا که ویژگی های فراوانی داشته و موجب خوشبختی است. (3)

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: در اسلام هیچ بنایی ساخته نشده که نزد خدای عزوجل محبوب تر و ارجمندتر از ازدواج باشد. (4)

4. حفظ نصف دین

حفظ نصف دین به واسطه زندگی زناشویی اهمیت والا و جایگاه ویژه ازدواج را به ما نشان میدهد که به سادگی از آن نباید گذشت.

ص: 36

1- البحار الأنوار، 130، 219، 13، برگرفته از محمدی ری شهری، میزان الحکمه، ج 5 ص 2253

2- البحار الانوار، 221 / 27، برگرفته از محمدی ری شهری، میزان الحکمه، ج 5 ص 2253

3- به بخش سوم مراجعه شود.

4- المحججه البيضاء، 3 / 53، محمدی ری شهری، میزان الحکمه، ج 5 ص 2249.

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله می فرماید:

«هر که زن بگیرد یک نیمه ایمان خویش را کامل کرده از خدا درباره نیم دیگر بترسد.» (1)

5. فضیلت فراوان

همان گونه که در ابتدا بیان کردیم فضیلت و برتری از زندگی زناشویی نشأت می گیرد و آن باعث تغذیه روح است؛

امام صادق علیه السلام فرمود: دو رکعت نمازی که مرد زن دار بخواند، بهتر است از مرد مجردی که شب را به عبادت سپری کند و روز را به روزه داری. (2)

علل ضرورت ازدواج از دیدگاه مشاهیر

نیکلا کپرنیک می گوید:

«همه اولیاء، انبیاء، فلاسفه، ادبا و عرفا ازدواج را ستوده و از آن تعریف کرده‌اند.» (3)

آری! تمامی بزرگان دین، ادب، هنر، مخترعین، مکتشفین، همه و همه ازدواج کرده و تولید مثل نموده اند. شاید یک هزارم افراد جوامع نیز تا آخر عمر مجرد نبوده اند. به عبارت ساده؛ اکثریت مطلق ملتها نگاهی واقع بینانه نسبت به ازدواج داشته و از همراهی با زن و فرزند خویش خوشحالند.

ص: 37

1- شریعتی، محمدامین، پیمانی، عبدالرسول، نهج الفصاحه ص 58.

2- قرب الاسناد، 20 / 67، محمدی ری شهری، میزان الحکمه، ج 5 ص 2451.

3- شاملویی، حبیب اله، بزرگان چه گفته اند؟ ص، 39.

از نزدیک شاهد بوده ام که یکی از همکلاسی هایم پس از فارغ التحصیل شدن تا سی و هشت سالگی ازدواج نکرد، به همین علت همیشه متزلزل بود. از سویی هنگامی که ازدواج نمود، موفقیت های شایانی کسب کرد. بنابراین در می یابیم که «بدون تردید، ازدواج قانون و ناموس طبیعت است.»⁽¹⁾

پس باید در زمینه ازدواج نیز تابع قانون باشیم و هرگز از آن تخطی نکنیم و این نکته را هرگز فراموش نکنیم که:

«ازدواج مقدس ترین قراردادها محسوب میشود.»⁽²⁾

راهبران مذهبی و اندیشمندان از اهمیت و ضرورت ازدواج سخن به میان آورده و آن را از مقدس ترین قوانین زندگی برشمرده اند، به عبارت دیگر؛ «تا ازدواج نباشد نسل نیست و تا نسل نباشد بشریتی نخواهد بود.»⁽³⁾

ازدواج قرارداد دو نفره ای است که در همه دنیا اعتبار دارد⁽⁴⁾ و بشر موجودی اجتماعی است و تأهل عالی ترین وسیله ایجاد اجتماع است.⁽⁵⁾

«ولتر» بعد دیگری از ابعاد اهمیت و ضرورت زناشویی را بیان می کند و می گوید: «هر چه مردم بیشتر متأهل شوند جنایات کمتر اتفاق خواهد افتاد.»⁽⁶⁾ برخلاف آن، تنهایی نامنی و جنایات ناشی از تباهی را از بین نبرده و امنیت و آرامش را جایگزین آن نخواهد کرد.

ص: 38

1- یعقوبی، مرضیه، گنجینه سخنان بزرگان ایران و جهان ص 111.

2- شاملویی، حبیب اله بزرگان چه گفته اند؟ ص 39 (ماری آمپر)، 39 و 40

3- همان

4- همان

5- همان

6- یعقوبی، مرضیه، گنجینه سخنان بزرگان ایران و جهان ص 110.

بخش سوم: خصلت های سعادت آفرین ازدواج (نمودهای جادویی)

اشاره

ص: 39

بی گمان ازدواج و روابط سالم در خانواده دارای ویژگی های فراوانی است که آدمی با نجات از تنهایی از آن بهره ای وافر می برد.

از این روی عروس و داماد باید شرایط (1) و آداب ازدواج را رعایت نموده و از مسیر مشخص و معینی زندگی زناشویی خود را آغاز کنند تا از مزایای تأهل بهره مند گردیده و سعادت مند گردند.

فواید موفقیت آمیز ازدواج

اشاره

ما در اینجا سعی می کنیم ویژگیهای ازدواج را شرح دهیم تا با شناخت آن روابطی سالم در زندگی زناشویی داشته و تقاهم در خانواده را فراموش ننماییم با هم آن ویژگیها را می خوانیم:

ص: 40

1- در بخش ششم این کتاب شرایط ازدواج را می خوانید

1. ارضای صحیح غریزه جنسی

در دوران جوانی غریزه جنسی آدمی رشد می نماید و او برای این که آن را از راه صحیح ارضا نماید باید ازدواج کند، به دلیل اینکه تباهی عواقب بسیار ناگوار و نامطلوبی دارد و موجبات هلاکت بشر را فراهم می نماید. به عبارت ساده؛ تنهایی موجب ناامنی در اجتماع شده، همان گونه که تشکیل خانواده موجب برقراری امنیت می گردد. برای اینکه آدمی غریزه خویش را از راه صحیح ارضا می کند و از تباهی در امان است.

شیلر نیز می گوید: «به زنان خود با احترام بنگرید. آنها گل های آسمانی را در حیات زمین می کارند و جامه دلپذیر و زیبای عشق را می بافند و در پرده عفاف، احساسات لطیف را می پروارند.» (1)

2. استفاده لذت بخش از دوران جوانی

جوان، مظهر شور، شوق، نشاط، شادابی و طراوت است، بهای عمر انسان، جوانی است. اگر آدمی به موقع استفاده ی مناسب از آن دوران نکند، دچار پشیمانی و شکست خواهد شد و چیزی جز افسردگی، غم و غصه نصیب او نخواهد شد.

غنچه گل، نماد طراوت و شادابی و زیبایی است و اگر پژمرده شود، دیگر آن جمال و صفا را نخواهد داشت.

ص: 41

جوان مانند «غنچه گل» به ما پیام سازندگی، امید، آرزو و زیبایی می‌دهد که باید از این دوران طلایی، قبل از آنکه از دست برود، استفاده نماید و زندگی مشترک خود را به همسری مناسب، بر اساسی محکم و استوار، بنا کند و با دلی سرشار از عشق و محبت در انحصار هم باشند. (1)

3. امنیت اجتماع

ولتر می گوید:

«هر چه عده متأهلین زیادتر گردد جنایت کمتر خواهد شد.»

تشکیل خانواده، یکی از ارزشمندترین و مقدس ترین اقدامات برای هر انسانی تلقی می شود، به گونه ای که هیچ اقدام اجتماعی دیگری را نمی توان از جهت ارزش با آن مقایسه کرد.

خانواده، در برگیرنده ی عمیق ترین و اساسی ترین مناسبات انسانی است. تأسیس کانون خانوادگی، برای سلامت و سعادت اجتماع، سودمند و ضروری است.

هرگاه جوان به موقع ازدواج کند و به کانون گرم خانواده دل بندد و بنیاد خانواده مستحکم باشد، بسیاری از پلیدی ها، انحراف ها، بی بند و باری ها، قتلها و جنایتها در جامعه از بین خواهد رفت. (2)

ص: 42

1- ملک محمودی، امیر، راهنمای ازدواج ص 29.

2- داودی نژاد، مسلم، سین جین های خواستگاری، نشر پیوند با امام، چاپ چهارم ص 34 و 35.

4. ایجاد آسایش در خانواده

در دنیای پر ازدحام و شلوغ امروزی که هوای شهرها را آلوده نموده، آرامش و آسایش برای مردم جامعه اهمیت فراوانی دارد.

در چنین موقعیتی اگر تزلزل وجود داشته باشد، عواقب نامطلوبی در انتظار بشر خواهد بود، از این روی عروس و داماد با ازدواج می توانند آرامش و آسایش را به خانواده خویش بازگردانند و از دلهره و نگرانی در امان باشند.

کنفوسیوس می گوید:

«به دنبال آرامش همه دنیا را گشتم ولی آن را در خانه خودم (نزد خانواده) یافتم.»⁽¹⁾ به عبارت ساده؛ اگر کدبانویی در خانه محقری باشد آن خانه را مکان فضیلت و خوشبختی می سازد.

تنها وجود زن و شوهر است که به این زندگانی سراسر ملال، قدر و منزلتی میدهد اگر زن و شوهر در جهان وجود نداشت، زندگی تحمل ناپذیر بود.

در کتاب مصباح المنیر درباره ریشه لغت (سکَن) می نویسد:

چاقور از آن جهت «سکین» گویند که به وسیله ذبح، تحرک و ناآرامی های حیوان را به ثبوت و سکون می برد و خانه را از آن جهت «مسکن» نامند که محل آسودگی خانواده و جایگاه مطمئن اموال و اشیاء است.

با الهام از لغت و دقت به منطق قرآن، نقش شگفت انگیز ازدواج در آرام بخشی به اضطراب ها و هیجان های دختران و پسران آشکار می گردد.

ص: 43

1- شاملویی، حبیب الله، بزرگان چه گفته اند؟ ص12.

گوئی ازدواج حربه برنده ایست که حیوان وحشی خشم و شهوت را رام نموده و به افسار گسیختگی هایش پایان می دهد و نیز به سان خانه ایست که انسانها را از آتش سوزان تمایل جنسی، و رگبارهای سیل آسای طغیان شهوت نجات بخشیده در درون خود به آرامش و آسودگی فرا می خواند. (1). (2)

قرآن ازدواج را وسیله آرامش دانسته و در این زمینه می فرماید:

(وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا) (3)

«دیگر از نشانه های خدا این است که از جنس خودتان همسران برای شما آفرید تا در کنار آنها آرامش بیابید.»

و از آنجا که ادامه این پیوند در میان همه انسانها بویژه زن و شوهر، نیاز به یک جاذبه و کشش قلبی و روحانی دارد.

(وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً)

«و در میان شما مودت و رحمت آفرید.»

جالب اینکه قرآن در این آیه هدف ازدواج را سکونت و آرامش قرار داده است و با تعبیر پر معنی «لتسكنوا» مسائل بسیاری را بیان کرده است.

به راستی وجود همسران با این ویژگی برای انسان ها که مایه آرامش زندگی آنهاست یکی از مواهب بزرگ الهی محسوب میشود.

ص: 44

1- اخلاق جنسی، از دیدگاه اسلام ص 152.

2- نیلی پور، مهدی، مدیریت خانواده (ازدواج)، نشر: سلسبیل، چاپ اول ص 21 و 22.

3- سوره روم، آیه 21.

این آرامش از اینجا ناشی می شود که این دو جنس مکمل یکدیگر و مایه شکوفایی و نشاط و پرورش یکدیگر می باشند.

به طوری که هر یک بدون دیگری ناقص است، و طبیعی است که میان یک موجود و مکمل وجود او چنین جاذبه نیرومندی وجود داشته باشد.

و از اینجا می توان نتیجه گرفت آنها که پشت پا به این سنت الهی میزنند وجود ناقصی دارند، چرا که یک مرحله تکاملی آنها متوقف شده (مگر آنکه به راستی شرایط خاص و ضرورتی ایجاد تجرد کند).

به هر حال این آرامش و سکونت هم از نظر جسمی است، و هم از نظر روحی هم از جنبه فردی و هم اجتماعی .

بیماری هایی که به خاطر ترک ازدواج برای جسم انسان پیش می آید قابل انکار نیست. همچنین عدم تعادل روحی و ناآرامی های روانی که افراد مجرد با آن دست به گریبانند کم و بیش بر همه روشن است.

از نظر اجتماعی افراد مجرد کمتر احساس مسئولیت می کنند و به همین جهت انتحار و خودکشی در میان مردان بیشتر دیده میشود، و جنایات هولناک نیز از آنها بیشتر سر میزند.

هنگامی که انسان از مرحله تجرد گام به مرحله زندگی خانوادگی می گذارد شخصیت تازه ای در خود می یابد و احساس مسئولیت بیشتری می کند. (1)

ص: 45

1- آیه الله العظمی مکارم شیرازی، ناصر و همکاران، یکصد موضوع اخلاقی در قرآن و حدیث، نشر دار الکتب اسلامیة، چاپ سوم ص 165 و 166.

با انتخاب همسر وحدت و یگانگی بین زن و شوهر به وجود می آید و دوتن را کاملاً یکی می کند، از حالت «من بودن» به «ما شدن» می کشاند و در سایه این مودت و یگانگی، زوجین چون لباس همدیگر را می پوشانند، یا به عبارت دیگر «یک روح در دو بدن» هستند. (1)

خداوند متعال در قرآن کریم می فرماید:

«... آنها لباس شما هستند، و شما لباس آنها، هر دو زینت هم و سبب حفظ یکدیگرند...»

و این زیباترین و در عین حال کامل ترین تعبیری است که خالق متان، تصویرگر جسم و روان انسان، در ارتباط با فایده ازدواج و نحوه ارتباط همسران بیان فرموده است.

به تعبیر قرآنی، زوجین زیباترین، آراسته ترین، فاخرترین و مقاوم ترین لباس و پوشش فطری و روانی حمایتی برای یکدیگر هستند. (2)

بنابراین شوهر باید مغز خانه و زن قلب آن باشد. (3)

برای همین است که؛ کارول بیکر خطاب به زنان می گوید:

«مطیع مرد باشید تا او شما را پیرسند.» (4)

ص: 46

1- ملک محمودی، راهنمای ازدواج ص 34، با تصرف.

2- ملک محمودی، امیر، راهنمای ازدواج ص 35

3- ذوالفقاری، غلامحسین، رهنمون ص 52 (سیروس).

4- همان

مثلی انگلیسی نیز مؤید همین سخن است:

«زن مطیع فرمانروای قلب شوهر است.» (1)

6. بقای نسل

تولید مثل یکی از ثمرات ازدواج است و انسانها با تشکیل خانواده بچه دار میشوند ولی آنان باید فرزندان خود را تربیت نمایند تا جانشینانی شایسته برای آنها باشند. زیرا «ازدواج یکی از ارکان مهم بهبود نسل بشر است و به طور کلی زناشویی «قانون تکثیر» است.» (2)

حضرت محمد صلی الله علیه و آله فرمود:

زناشویی کنید که من از فرزونی شما تفاخر میکنم.» (3)

بدین جهت؛ ازدواج، یگانگی دو فطرت خدایی است برای خلق فطرت خدایی سوم (4)

7. تبعیت از سنت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله

هنگامی که انسان به اوامر الهی گردن نهد و وظیفه خویش را انجام دهد، وجدان آرامی دارد.

ص: 47

1- همان.

2- ملک محمودی، امیر، راهنمایی ازدواج ص 31.

3- شریعتی، محمدامین، نهج الفصاحه ص 55.

4- سمیعی، رضا، جام اندیشه ص 40.

حضرت علی علیه السلام می فرماید:

(المسئولُ حُرٌّ حَتَّى يَعِدَّ)

«شخص مسئول آزاد است تا وقتی که مسئولیتی برایش به وجود نیامده باشد.»

بنابر این هنگامی که مسئولیتی برای شخص مسلمانی به وجود می آید، باید در قبال آن متعهد بوده و به آن پایبند باشد.

ازدواج و تشکیل خانواده در زمان مقرر نیز وظیفه ای الهی است که به عهده جوان متعهد و مسئول گذاشته شده است و باید او در موعد معین به این وظیفه مهم تن در دهد، تا نه تنها از عذاب وجدان در امان بوده بلکه در تمامی عمر از مزایای آن بهره مند باشد.

لازم به ذکر است که داماد و عروسی که ازدواج می کنند به علت فضیلت والای آن و اطاعت از معصومین و راهبران دینی بواسطه کسب فضیلت و ثواب سرشار از مزایای یک خانواده برتر بهره مند می گردند.

8. تعاون و همکاری

زن و شوهر در زندگی یار و مددکار یکدیگر هستند و در کارهای گوناگون خانوادگی مانند، تربیت فرزندان با همدیگر همکاری می کنند. چراکه زندگی زناشویی یک کوشش متقابل و فعالیت طرفین است.

ص: 48

«دختران و پسران جوان، پس از بلوغ و جوانی، ضمن تلاش برای دستیابی به استقلال فکری، برای تکمیل و تکامل خود و تأمین نیازهای بیشمار خویش، به سوی ازدواج سوق داده می شوند، و می خواهند با گزینش همسری شایسته، موجبات رشد و تکامل خویش را فراهم آورند.

هنگامی که فرد در کانون یک زندگی مشترک قرار می گیرد، در سایه انس و الفت و محبت و روابط نزدیک و صمیمانه، بیشتر احساس مسئولیت و استقلال می کند، و با هدف دار کردن زندگی، از ثمرات کسب و کار و تلاش در خانواده نو بنیاد خویش، بهره می گیرد.»

در زندگی زنشویی، زن و مرد از تشویق ها، حمایت ها، رهنمودها و کمک های یکدیگر بهره مند می گردند و در برخورد با مسائل و مشکلات زندگی، از تعاون و همکاری همسر خویش استمداد می جویند. به همین دلیل، برخورداری از همسری مؤمن و شایسته، یکی از بهترین نعمتهای الهی است که برای دنیا و آخرت انسان سودمند خواهد بود. به ویژه، حضور همسر مناسب و شایسته، هنگام خستگیهای تن و روان به او کمکهای شایان توجهی مینماید. (1)

ص: 49

مردی که بیشتر نسبت به زن محبت (و همکاری) داشته باشد ایمان او بهتر است. (1)

از آن روی زندگی خانوادگی شرکتی است که هر چه سهم دو شریک در آن بیشتر باشد قدرت آن شرکت و پایداری آن بیشتر خواهد بود. (2)

9. سلامت تن و روان

طبق نظر اکثر اندیشمندان و روان شناسان، اگر در دوران جوانی و طغیان غریزه جنسی، این نیاز به موقع و از طریق طبیعی و مشروع ارضاء نشود، ممکن است، امراضی از قبیل، افسردگی، یأس، دل مردگی، دلهره، تندخویی و گاهی زخم معده، سوء هاضمه و سردردهای پی در پی به همراه داشته باشد.

بدین جهت راه طبیعی و مشروع ارضاء نیاز جنسی جوانان، همان ازدواج و تشکیل خانواده است و راه های دیگر غیر طبیعی بوده، و گناه محسوب میشود و آثار بسیار خطرناکی به دنبال خواهند داشت. پس یکی از مهم ترین و ضروری ترین راههای حفظ سلامت جسم و جان جوان ازدواج و انتخاب همسر مناسب و شایسته میباشد. (3)

ص: 50

1- طبرسی، رضی الدین، مکارم الاخلاق، مترجم؛ لطیف راشدی، نشر صبح پیروزی، چاپ اول ص 371.

2- ذوالفقاری، غلامحسین، رهنمون ص 51

3- ملک محمودی، امیر، راهنمای ازدواج ص 28 و 29

آری!! اگر یک روان پزشک ادعا کند بیشتر اختلافات زناشویی مولود ناکامی های جنسی نیست خیلی نادان است. به طور کلی اگر زن و مرد در زندگی جنسی از یکدیگر کامیاب و خشنود شوند اختلافات و ناراحتی های دیگر زندگی را نادیده خواهند گرفت. (1)

امام سجاد علیه السلام فرمود: پنج مورد است که هر که یکی از آنها را نداشته باشد زندگی او ناقص، عقل او از بین رفتنی و دلش مشغول خواهد بود: (دلهره، اضطراب و نگرانی خواهد داشت).

1. سلامتی بدن

2. وسیع بودن خانه

3. وسعت روزی.

4. انیس موافق.

از ایشان پرسیدند: انیس موافق چه کسانی هستند؟ ایشان فرمود: زن و فرزند و همنشین صالح و تمام آنها در این یک کلمه جمع شده است «آسایش» (2)

بی گمان زن، فرشته ایست که در ایام طفولیت پرستار ما، در دوران جوانی کامبخش ما و در روزگار پیری تسلی دهنده ماست. (3)

ص: 51

1- احسان کناری، قاسم، چراغ راه زندگی، نشر علمی، چاپ چهارم ص 542

2- طبرسی، رضی الدین، مکارم الاخلاق، مترجم: لطیف راشدی ص 376.

3- گروه مؤلفان، گنجینه ما و شما ص 193

بنابراین همسران نقشی اساسی در خواب، خوراک و تنفس یکدیگر ایفا می کنند. زیرا با ایفا کردن و عمل به حقوق هر یک از آنان دوستی صمیمی برای همدیگر هستند.

10. کمک به رشد و تکامل همدیگر

یکی دیگر از انگیزه های ازدواج، کمک به رشد و تکامل زن و مرد است. محیط گرم، صمیمی، فضای پر مودت و محبت خانواده، فرصتی برای تبادل اندیشه ها، رشد اجتماعی، فرهنگی و اخلاقی زن و شوهر و دیگر اعضای خانواده است. (1)

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله فرمود:

«زنی که شوهر خود را بر حج و جهاد و کسب علم کمک نماید، خداوند عزوجل به او ثواب آنچه که به زن ایوب علیه السلام داده است، میدهد.» (2)

به عبارت دیگر این تشویق زن برای تکامل مرد به وسیله کسب علم بیان گردیده، زیرا جان کایزل می گوید:

«خانواده آموزشگاه رفتار و کردار است. لبخند و ترشروی، مهربانی و بی مهری، وفا و بی وفایی، درستی و نادرستی، زیاده روی و صرفه جویی، همه را در این مکتب می آموزیم و عجب آنکه پس از سال ها عمر و تجربه باز بسیاری از ملکات و عادات مزاحم ما نتیجه پرورش در خانواده است که نتوانسته ایم از خود دور کنیم.»

ص: 52

1- داودی نژاد، مسلم، سین جین های خواستگاری ص 30.

2- طبرسی، رضی الدین، مکارم الاخلاق، مترجم: لطیف راشدی ص 379.

بنابراین ما در خانواده به سبک های گوناگونی می توانیم موجبات تشویق و کمک به همسر و فرزندان را برای فراگیری دانش فراهم نمائیم.

فواید و آثار شگفت انگیز دیگر از ازدواج

اگر ازدواج با آموختن علم آن و تبادل نظر با اهل آن انجام گیرد، نوید بخش بوده و همراه با روشن بینی است. طبق تحقیقات وسیع صاحب نظران، روان شناسان و روان پزشکان تشکیل زندگی زناشویی دارای ویژگیهای فراوانی است که در یک نگرش کلی به قرار زیر است:

1. موجب هدف دار شدن زندگی می شود.
2. موجب بهره مندی از دوران شیرین و با نشاط جوانی می شود.
3. گشوده شدن دریچه ای جدید بر زندگی انسان.
4. تکمیل و بیمه شدن دین از طریق ازدواج.
5. کسب آمادگی برای سلوک عرفانی.
6. تعادل شخصیتی و توازن غرائز.
7. دوری از فشارهای روانی و فشارهای ناشی از غرائز
8. تأثیرگذاری مثبت سائر جنبه های اخلاقی (اخلاق فردی، سیاسی، اجتماعی) و ...
9. ارضاء میل جامعه گرایی و دیگر گرایی انسان.
10. درک تجارب مادری و پدری
11. تقویت ارتباطات اجتماعی

12. ازدواج قلعه ای در برابر وسوسه های شیطان.

13. تجربه لذات دنیایی در ازدواج.

14. منطقی تر شدن و واقع گرایی و پختگی

15. مجاهده نفس و پاداش جهاد گرفتن زیرا تشکیل خانواده و تلاش صادقانه در این مورد، در حکم جهاد در راه خدا است و پاداش آن جهاد مقرر شده است.

16. علاج وسواس های فکری

«فرد عزب اگرچه بتواند خود را از ابتلاء به گناهان و شهوات جنسی محافظت نماید دل و افکار مزاحم و وسوسه های شیطانی و شهوانی را به راحتی نمی تواند از خود دور کند از آن روی دائماً باید در حال مدافعه و جنگ با افکار خود باشد و نوعی دل مشغولی منفی خواهد داشت، ولی ازدواج وسوسه و ریشه تباهی را علاج می کند.»

17. پرهیز از عرفان زدگی

یکی از برکات ازدواج، ایجاد تعادل روحی و دور شدن از حالات کاذب عرفانی است.

18. کفاره گناهان

پیامبر می فرماید: «یا علی، خدمت کردن به خانواده کفاره گناهان بزرگ است.»

ص: 54

19. خروج از خود پرستی و خوددوستی

شهید مطهری می گوید: « ازدواج اولین قدمی است که انسان از خود پرستی و خود دوستی به سوی غیر دوستی برمی دارد.»

20. موجب کمک و یاری خداوند متعال به زوجین در عوض اطاعت امر او در امر ازدواج

21. موجب سعادت و عافیت در دو عالم.

22. بالا بردن ضریب موفقیت در کارها

23. افزایش روحیه اعتماد به دلیل همکاری و همیاری.

24. بزرگ منشی و آقایی (سبب دوستی مردم می شود) زیرا نشانه شخصیت عادی اجتماع است.

25. خاطره های جذاب

26. شکوفایی افکار و ایده های تازه

27. مورد الطاف خویشاوندان و دوستان قرار گرفتن

راز خوشبختی دختران ویران و

ص: 55

بخش چهارم: راز شگفت انیز فرصیت شناسی (چشم انداز زیبایی)

اشاره

ص: 57

بدون تردید شما زنان و مردانی را می‌شناسید که پس از ازدواج با مشکلات زیادی مواجه شده‌اند. گاه زندگی مشترک به اندازه‌های ناراحت‌کننده و متشنج می‌شود که تنها راه‌هایی از آن، جدایی است.

از آن روی در امر ازدواج در می‌یابیم که زن و مردی که از نظر فرهنگی، علمی، مذهبی، اجتماعی، اقتصادی و اخلاقی فاصله دارند، به هیچ وجه نمی‌توانند با یکدیگر هماهنگ شوند و از زندگی شیرین خانوادگی بهره‌ای نخواهند برد. در حالیکه ازدواج موفق برای طرفین، سعادت ابدی در پی دارد و برخلاف آن عدم موفقیت در زندگی زناشویی، ناراحتی و مشکلات زیادی به دنبال دارد.

ص: 58

مشاوره پیش از ازدواج، فرد را به انتخاب مناسب ترین همسر، راهنمایی می کند. البته در این تبادل نظر باید صلاحیت لازم وجود داشته باشد تا بتوانند از عهده این امر مهم برآیند. چرا که ازدواج، بسیاری از جنبه های مختلف زندگی فردی و اجتماعی انسان را تحت تأثیر قرار میدهد.

امروزه شمار روز افزون موارد طلاق موجب شده است تا صاحب نظران اجتماعی به یافتن راه حل هایی برای پیشگیری از شیوع و افزایش آمار طلاق بیابند، که عواقب آن بسیار خواهد بود.

تبادل نظر قبل از ازدواج، ابتدا تنها در زمینه های پزشکی و ژنتیکی بود، اما امروزه مشاوره در زمینه مسائل شخصیتی و روانی به ویژه روابط دینی مورد عنایت جوانان قرار گرفته است.»

«بنابراین در می یابیم که در امر ازدواج، پرداختن به این موضوع مهم است که قبل از ازدواج، باید چشمها را خوب باز کرد و بعد از ازدواج چشمها را بست. متأسفانه، مشاهده می شود که عکس این امر اتفاق می افتد.»

بدین معنا که جوان تحت تأثیر جوشش احساسات خود، دست به انتخاب می زند و پس از آغاز زندگی مشترک، دچار مشکل می گردد و تازه در این هنگام است که جوانان به فکر مشاوره می افتند.

تحقیقات نشان میدهد که بسیاری از مشکلات زن و شوهر قابل پیش بینی و در نتیجه قابل پیشگیری است.

اگر زن و مرد بخواهند قبل از ازدواج، آگاهی های لازم را درباره خود و همسر مناسب خود داشته باشند، آموزش پیش از ازدواج، یک ضرورت خواهد بود تا ایشان را برای مهم ترین تصمیم گیری و انتخاب در زندگی شان آماده کند.

«آموزش پیش از ازدواج سبب می شود که با آگاهی، دانش و بنیش کافی درباره خود و همسر آینده شان اقدام به ازدواج کنند و از عهده نقش های خود به عنوان زن و شوهر به خوبی برآیند.»

یکی از مسائل مهم که پیش از ازدواج به آن توجه نمی شود، این است که کسی در پی شناخت خود نیست و کمتر کسی به توانایی و ضعف های خود آگاهی دارد؛ اما همه در پی آنند که برای گزینش همسر، بهترین و شایسته ترین فرد را بشناسند.

تا به حال این سؤال ها را از خود پرسیده اید:

آیا من تمام خصوصیت های یک شخص شایسته را دارم؟

اگر او به دنبال شخص کاملی می گردد، آیا من همان شخص خواهم بود یا نه؟

«دختر و پسری که میخواهند ازدواج کنند، باید دارای شرایط لازم جسمانی، روانی، عقلی، اجتماعی و اخلاقی باشند؛ باید به بلوغ کامل جسمی و عقلی رسیده باشند تا شایستگی همسری داشته باشند.»

ص: 60

یکی از اساسی ترین و مهم ترین مسائل مربوط به ازدواج، زمان ازدواج است. تعیین سن ازدواج به دست انسان نیست، بلکه به عوامل گوناگونی ارتباط دارد، طبیعت اشخاص و افراد، کیفیت رشد جسمی، آمادگی روحی، اوضاع جغرافیایی و نوع نگرش به ازدواج از عواملی هستند که سن ازدواج را تعیین می کنند.

بهترین سن ازدواج آن است که بلوغ اجتماعی و عقلانی حاصل گشته باشد گرچه ممکن است انسان قبل از بلوغ اجتماعی و عقلانی به بلوغ جنسی نائل گردد و توان توالد و تناسل را داشته باشد اما بعد از گذشت چندین سال پس از بلوغ جنسی است که بلوغ اجتماعی و عقلانی حاصل می گردد و باید هنگام رسیدن به بلوغ عقلانی به ازدواج تن داد، چون والدین شدن آمادگی های زیادی را طلب می کند.

بنابراین سن تقویمی، ملاکی برای ازدواج نمی تواند باشد.

برای تشکیل خانواده باید در ابتدا به بلوغ عقلانی برسید و سپس پندار ازدواج داشته باشید.

شایان ذکر است که جنبه های اقتصادی را نمی توان از نظر دور داشت که زندگی کردن با فرد دیگر به صورت مشترک به وضعیت اقتصادی و درآمدها نیز مربوط می شود. (1)

ص: 61

ما در اینجا قبل از این که «مناسب ترین زمان ازدواج» را با نگاه ویژه به وضعیت فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و ... کشور عزیزمان بیان کنیم؛ لازم میدانیم به طور اجمال و خلاصه مطالبی درباره بلوغ، انواع بلوغ، ویژگیهای

نیازهای اساسی جوانان و ... ارائه دهیم و سپس یک جواب منطقی و وقانع کننده به جوانان عزیز و خانواده های محترم بدهیم که جوانان (پسر و دختر) در چه سنی ازدواج نمایند؟ (1)

بلوغ

دوران نوجوانی یا بلوغ حساس ترین و بحرانی ترین دوره زندگی است. بلوغ جنبه های مختلفی دارد و هر جنبه بلوغ تعریف و تغییرات خاص خود را دارد. بنابراین نمی توان یک تعریف واحد را برای بلوغ ارائه داد.

بلوغ از نظر لغوی به حد رشد رسیدن را می گویند، به عبارتی جوان شدن از کودکی، پختگی و به حد کمال رسیدن. (2)

بلوغ از دیدگاه ژان ژاک روسو

بلوغ یک نوع تولد مجدد است. چرا که در هر حال این مرحله با یک سری تغییرات در جسم و روان ظهور می نماید و فرد را نه می توان کودک دانست و نه در طبقه بزرگسال جای داد.

ص: 62

1- ملک محمودی، امیر، راهنمای ازدواج ص 45.

2- همان ص 46.

بنابراین مرحله بلوغ، خود سرآغازی است برای یک زندگی نوین (1)

بلوغ از نگاه استورت جونز

بلوغ دوره ای است از زندگی هر فرد که بین خاتمه دوران کودکی و شروع دوران جوانی قرار گرفته است. (2)

پس نتیجه می گیریم که منظور از بلوغ، مرحله ای از زندگی می باشد که حد فاصل بین دوران کودکی و بزرگسالی است و این دوره از حیات انسانی، با یک سری علائم و تظاهرات جسمانی و روانی توأم است. (3)

بلوغ های مختلف

اشاره

والدین و مربیان باید از انواع بلوغ آگاهی داشته باشند تا در این مراحل بتوانند فرزندان خویش را راهنمایی نموده و یا موجبات ازدواج آنان را فراهم نمایند.

امید است که مورد عنایت مخاطبان عزیز به ویژه عروس و دامادهای جدید قرار گیرد.

ص: 63

1- همان

2- همان

3- همان ص 47.

هنجار بلوغ جنسی برای اکثر دختران میان 9 تا 14 سالگی است، در صورتی که برای اکثر پسران میان 11 تا 15 سالگی است.

امروزه بر اثر شرایط زندگی، بهداشت، تغذیه بهتر، تربیت اولیه، نوع القات و تلقینات، دامنه تحریکات و ... بلوغ جنسی غالباً زودتر از گذشته دست می دهد. وقتی نوجوان بالغ می شود، اندیشه و احساس او نسبت به مسائل جنسی حدت و شدت بیشتری پیدا می کند.

اما نباید فراموش کرد که کودک قبل از بلوغ هم به امور جنسی نگاه ویژه ای مبذول می دارد، هر چند نوجوانان واکنش های متفاوتی نسبت به پدیده بلوغ از خود نشان می دهند، اما دگرگونی های نوظهور بدنی گاهی موجب تشویش و نگرانی بسیاری از آنان می شوند.

تفاوت در نحوه رفتار نوجوان به واسطه آن است که دیگران در برابر این دگرگونیها رفتار و واکنش متفاوتی نشان می دهند.

مهم ترین دگرگونی های بدنی در دوره نوجوانی ظهور ویژگی های نخستین و ویژگیهای ثانوی است.

منظور از ویژگیهای نخستین شکل دادن به آلت های تناسلی و توانایی در امر تولید مثل است، اما ویژگیهای ثانوی عبارت از رویدن ریش و سیبیل و دورگه شدن صدا در پسران و بزرگ شدن سینه و لگن خاصره در دختران است. پس از آغاز عادت ماهیانه و نعوظ و انزال در پسران قابلیت تولید مثل ایجاد می گردد. (1)

ص: 64

در اینجا بهتر است به عوامل مؤثر در سن بلوغ اشاره ای بنماییم:

شروع سن بلوغ می تواند بین سنین 8 تا 14 سالگی در تغییر باشد که به عوامل مختلفی به شرح زیر بستگی دارد:

1. جنس 2. وراثت

3. عامل جغرافیایی - فرهنگی

4. ساختمان بدن

5. وضعیت تغذیه و سلامت

6. روابط عاطفی و اجتماعی (1)

2. بلوغ جسمی و ازدواج

در شناخت میزان رشد جسمانی دختر و پسر، باید ارتباط و همبستگی ابعاد گوناگون رشد و همچنین رابطه رشد جسمانی با عوامل روان شناختی را در نظر گرفت.

به بیان دیگر، بین رشد جسمانی و سازگاری های روان - اجتماعی فرد، ارتباط نزدیک وجود دارد. به زبان ساده تر، کسی که از نظر جسمی به رشد کافی نرسیده باشد یا ضعف هایی داشته باشد، بدون تردید ضعف و عدم تناسب رشد او در تقابل با شخص مقابلش به عنوان همسر، بحران های روانی بسیار زیادی را ایجاد می کند.

ص: 65

رابطه زناشویی برای این شخص و همسرش همراه با اضطراب از آسیب جسمی است؛ و این اضطراب ها در نطفه و روح و روان فرزند، به طور چشمگیری مؤثر خواهد بود.

گاهی نیز مشکل عدم سازش است و همسرش کوتاه قد و ظریف می باشد. و از این قبیل ناهماهنگی ها که به طور قطع، آسیب های روانی و جسمی در روابط زناشویی همسران خواهد داشت.

بلوغ جسمی را میتوان از دو جنبه مورد نظر قرار داد:

الف) به صورت فردی: خودتان آن را بررسی کنید که آیا از نظر جسمی و به رشد معمول و طبیعی رسیده اید؟

ب) به صورت مقایسه با یکدیگر: بررسی کنید که آیا تناسب بین وضعیت جسمی شما و ایشان وجود دارد؟(1)

3. بلوغ عقلی

رشد عقلی، مجموعه فعالیت های فرد که به ادراک، فهم، تشکیل مفاهیمی، بررسی معانی، تفکر و تعقل، پیش بینی و استنتاج، برنامه ریزی، تعیین هدف و انتخاب راهبردهای مناسب را شامل میشود.

اندیشه، دیدگاه و نگرش فرد نسبت به زندگی، جنبه عقلانی شخصیت فرد است. رشد فکری، پس از بلوغ جسمانی رو به تکامل می رود.

ص: 66

1- داودی نژاد، مسلم، سین جین های خواستگری ص 46 و 47.

پس از بحران های بلوغ، فرد، استعدادها، تواناییها، امکانات محیطی خود را بهتر می شناسد؛ و نسبت به شخصیت خود، آگاهی بیشتری می یابد. در نتیجه، تصمیماتی که اتخاذ می کند، از عقل نشأت می گیرد و نه از احساسات.

عقل آن چیزی است که راه ضلالت را از خوشبختی تمیز می دهد؛ و عاقل کسی است که هر کاری را در جای خود انجام دهد. در ادامه این موضوع باید گفت: کسی عقل ازدواج دارد که:

1. از مسائل درک و فهم بهتری دارد، پس میداند که چرا ازدواج می کند.

2. در زندگی دارای هدف است، پس به بیراهه نمی رود.

3. برای رسیدن به هدف خود در زندگی برنامه ریزی می کند، پس دچار روزمرگی نمی شود و خود برای زندگی اش، تصمیم می گیرد.

4. در تصمیم گیری خود بیشتر تابع عقل است نه احساسات، پس قبل از انتخاب، عاقلانه فکر می کند و احساس را برای بعد از آن می گذارد.

5. انتظاراتش از خود و دیگران واقع بینانه است، پس دنبال آرزوهای دور و دراز نمی رود و در رؤیا زندگی نمی کند.

6. توانایی حل مسائل را دارد، یعنی درباره هر مسأله می اندیشد و راههای حل آن را مورد ارزیابی قرار می دهد، پس هیچ گاه ناامید نمی شود.

7. از خود و محیطش شناخت دارد، پس همیشه سعی می کند، زود قضاوت نکند؛ و با شناخت بیشتر تصمیم بگیرد.

8. در مواجهه با مشکلات، موضع‌گیری‌های صحیح و اصولی دارد. پس به جای فرار از مشکلات و یا نادیده گرفتن آنها، سعی می‌کند تا با آنها برخورد اصولی کند.

9. فردی مسئولیت‌پذیر است، پس مسئولیت تصمیمات، اعمال و رفتارش را بر عهده بگیرد، حتی اگر اشتباه کرده باشد.

10. بر رفتار کودکانه خویش غلبه کرده است، مطابق سن و رشد خود عمل می‌کند و بلوغ عقلی دارد. پس در مقابل اشتباه‌های دیگران و برخورد منطقی می‌کند. (1)

4. رشد و بلوغ اجتماعی

اشاره

نوجوانان و جوانان در این مرحله از رشد به بلوغ اجتماعی بیشتری می‌رسند. سنین پس از 12 سالگی، سن رفیق بازی، معاشرت و ابراز دوستی هاست. یعنی نوجوان تقریباً از خانواده بریده و به دیگران می‌پیوندد و این حالت با گذشت عمر افزایش می‌یابد و در سنین 15 و 16 سالگی به اوج خود می‌رسد.

تفاوت‌هایی که دوستی‌ها و معاشرت‌های این مرحله با دوران قبل دارد دیرپایی آن است. یعنی اگر در زمان کودکی دوستی‌ها و قهرها و آشتیها و... جنبه بچه‌گانه‌ای داشت و گذشت از یک مسأله برای آنها معنا و مفهومی داشت، حالا مسأله کاملاً فرق کرده، زیرا دوستی‌ها و معاشرت‌ها، قهرها و آشتیهای کینه‌توزی‌ها و محبت‌ها و... همه جهت دار و هدف دار شده و نوجوان و جوان برای انتخاب دوست و معاشرت انگیزه خاصی پیدا کرده است.

ص: 68

پس به همین دلیل و هم به خاطر همانند سازی های این سن باید مراقب آنها بود.

به طور تدریجی، از تعلق و وابستگی خانوادگی رها میشوند و به سوی معاشران و اجتماع روی می آورند. با جمع و جامعه وفادار و مأنوس می گردند و تجربه کنار آمدن با مردم را پیدا می کنند. به شرطی که از الگوهای درست پیروی کنند و درس بیاموزند.

در جنبه اجتماعی این دوران بلوغ مهم است که آنها دارای عزت نفس و اعتماد به نفس و نیز ارزیاب باشند. به هر صدایی از جا برنخیزند و به هر دعوتی پاسخ مثبت ندهند و این امر درست در زمانی است که آنها نباید امور اجتماعی را شخصی بنگارند و واکنش های سریع و هیجانی را به کناری گذارند و در برابر جریانات و وقایع دشوار بردبار و صبور باشند. (1)

الف) تغییرات مهم

تغییرت مهمی که در این دوران در نوجوانان و جوانان روی می دهد عبارتند از:

1. پذیرفتن رشد سریع خود با آرامش و اعتماد به نفس.
2. اطمینان و رضایت از روابط اجتماعی تازه با همسالان خود.
3. کسب استقلال از والدین و اداره خود بدون از دست دادن محبت و

احترام متقابل.

ص: 69

4. طرح ریزی و آماده شدن برای پذیرش شرایط اقتصادی و اجتماعی مستقل

5. اطمینان از شناخت وظایف و اجرای آنها.

6 طرح ریزی نظام یا مجموعه ای از ارزش ها که از صمیم قلب آنها را پذیرفته و تسلیم آنها شده است. (1)

(ب) خصوصیات مهم

خصوصیات مهم یک جوان که از نظر اجتماعی رشد یافته است به طور خلاصه عبارتند از:

1. خودکفا و مستقل است و توانایی هدایت اعمالش را دارد.

2. مسئولیت پذیر است و از زیر بار مسئولیت شانه خالی نمی کند.

3. میانه رو و معتدل است.

4. آینده نگر، امیدوار و خوش بین است. و هرگز در برابر ناملایمات و شکستها روحیه خود را نمی بازد و در صورت تکرار احتمالی شکست، دوباره و دوباره فعالیت را از سر می گیرد تا به هدف و کمال برسد.

5. به زندگی خود معنای حقیقی می دهد.

6. نسبت به انسانها احساس تکلیف و وظیفه می کند.

7. با گذشت و عفو کننده است و عذر عذرخواهان را می پذیرد.

ص: 70

8. همه نقاط ضعف و قوت خود را قبول دارد و خودش را نیز می شناسد.

9. هدفهای دراز مدت و جهت دار دارد.

10. اهل تعاون و همکاری است.

11. توجه و تأیید دیگران را از طریق صحیح و اصول و تعالی و ارتقای شخصیت خویش به دست می آورد.

12. انتقاد به دیگران را به صورت سازنده، ملایم و ساده و با زبانی نرم مطرح می نماید و از انتقاد آنها نسبت به خود عصبانی نمی شود.

13. روحیه قدردانی و تشکر در همه زمینه ها در او وجود دارد.

14. ارشاد و راهنمایی دیگران را می پذیرد.

15. زندگی را آسان می گیرد.

16. صبر و شکیبایی دارد.

17. گشاده رو، متواضع و خوش اخلاق است.

18. ...

5. رشد و بلوغ عاطفی

اشاره

انسان موجودی چند بعدی و در عین حال بسیار پیچیده است. با تمامی ارزش هایی که برای عقل وجود دارد، اما تمام سعادت بشر در گرو تکامل عقل نیست، بلکه سرمایه مهم دیگری به نام عواطف و احساسات، در انسان وجود دارد که به اندازه عقل مهم است.

ص: 71

انسان به همراهی عقل و عاطفه، راه تعالی و تکامل را طی می کند. رشد عاطفی و احساسی از شرایط لازم برای ازدواج است؛ و دارای محاسن و مزایای بسیاری است:

1. عواطف و احساسات، قدرت محرکه انسان است.
 2. عواطف و احساسات، عامل اتصال و پیوستگی انسانها و جوامع است.
 3. محبت و عواطف از مهم ترین موفقیت در زندگی زناشویی است.
 4. انسان همواره نیاز به همراز و همدل را در خود احساس می کند.
 5. هر کسی باید شمیمی از دوست داشتن و عشق را درک کند.
 6. فرد برخوردار از رشد عاطفی، مهار احساسات منفی و مثبت خود را در دست دارد. او در برابر ابراز خشم و ترس، گریه و شادی، محبت و غیره، منطقی عمل می کند.
- رشد عاطفی نیز مانند رشد عقلی، ربطی به سن تقویمی ندارد، بلکه به میزان یادگیری، تجارب فرد و از همه مهم تر، به تعامل عاطفی کودک با والدین و دیگر بزرگسالان وابسته است.
- رشد عاطفی مانند رشد جسمانی از لحظه تولد آغاز می شود و بر اثر تعامل با خانواده و دیگر افراد جامعه، رشد می کند؛ پس اکتسابی است. نکته مهم در رشد و بلوغ عاطفی، این است که رشد عاطفی به معنای احساساتی بودن نیست، بلکه به معنای کنترل احساسات است.
- آنچه مورد تأیید در این حوزه است، نه افراط و نه تفریط در موضوع رشد عاطفی است.

بلوغ عاطفی از مهم ترین مباحثی است که عدم توجه به آن، باعث از هم پاشیده شدن زندگی می شود. (1)

الف) ازدواج و عشق

بدون تردید نباید بلوغ عاطفی را با عشق های دروغین اشتباه گرفت. در مراحل اولیه انتخاب همسر، باید احساسات را کنار گذاشت.

عشق و علاقه، نمی تواند تنها دلیل برای ازدواج باشد و چنین انتخاب کردنی، بیشک نادرست است.

ب) بی احساس بودن قبل از ازدواج

گاهی با اشخاصی روبرو می شویم که به جنبه احساس و عاطفه توجهی نمی کنند. اصلاً سیستم عصبی روح و روان آنان محبت را درک نمی کند. این گونه افراد به طور قطع در ازدواج، هم به خود و هم به همسر آسیب روحی و روانی می رسانند.

6. شخصیت جوان و بلوغ اخلاقی

یکی دیگر از مسائلی که نوجوان (جوان) در دوران بلوغ با آن مواجه می شود، بلوغ اخلاقی است. یعنی در رابطه با دیگران اعم از خانه، مدرسه و اجتماع ضوابطی قائل شود.

ص: 73

رشد اخلاقی بستگی تام به اخلاق فرد در دوران کودکی دارد. یعنی چون فرد پایه های شخصیتش در خانواده شکل می یابد و این جنبه برای زندگی وی نقش مهم را دارد. بنابراین مسائل اخلاقی و اعتقادی خانواده در رشد شخصیتی فرزند اثر به سزایی دارد.

در دوران بلوغ رشد اخلاقی و مواضع رفتاری جوان (نوجوان) تا حد زیادی صادقانه و به دور از ریا و تظاهر است و بیداری فطرت و وجدان به همراه بیداری مذهبی در این زمینه نقش اساسی دارد.

رفتارش در اجتماع برخلاف آنچه که در خانواده می بینیم کنترل شده و باوقار است. سعی دارد قول و قرارش، منظم و پیوسته باشد. قید و شرط و قواعد منطقی بزرگتران را می پذیرد و عمل می کند. (1)

7. شخصیت جوان و بلوغ اقتصادی

فرد در این دوران احساس می کند که بزرگ شده است و از هر لحاظ خواستار استقلال اقتصادی است.

دوست دارد که کار یا حرفه ای را بیاموزد و پیشه کند که بر اثر آن استقلال های خود را اعلام بدارد و به اطرافیان خود برساند که او دیگر بچه نیست و بزرگ شده است.

ص: 74

1- ملک محمودی، امیر، راهنمای ازدواج ص 55 و 56.

دو عامل در وصول به استقلال اقتصادی و آموزش حرفه و موفقیت او مؤثر می باشد. یکی عامل استعداد حرفه ای است و دیگری رغبت و علاقه او نسبت به انجام و یادگیری کار می باشد.

تبلیغات، انتقادات و تلقینات در آرمانی کردن شغل آینده در او مؤثر است. اگر شغل را در برابرش زیبا و خوب جلوه دهند، بدان رغبت بیشتری پیدا می کند، اگر چه استعداد آن را نداشته باشد.

او سعی دارد شغلی مناسب با علاقه و استعداد خود انتخاب کند تا بتواند مخارج آینده زندگی مشترک و مستقل خود را تأمین کند. (1)

8. شرایط بلوغ ذهنی

عقیده اکثر روانشناسان این است که مرز سنی رشد هوشی حداکثر 14 تا 16 سالگی است پس از آن میزان هوش افزوده نمی شود، بلکه بر میزان عقل که هوش عملی است افزوده می گردد.

در سن بلوغ، زمینه ها برای رشد ذهنی و جهت دهی آن از هر سو فراهم می گردد. جوان در شرایطی است که از این پس باید مستقل باشد.

سخنانش از روی دلیل و برهان باشد و برای ابزار عقاید خود دلیل بیاورد. والدین و اطرافیان باید متوجه این باشند که نوجوان (جوان) در کارها دقیق باشد و بر پختگی و مهارت او بیفزایند.

ص: 75

حافظه و تخیل او را نیکو رشد دهند تا او قادر به تبیین و تعبیر مسایل گردد. در مورد امور تفکر کند. حرکتی به سوی رشد و شناخت داشته باشد و از آن برای زندگی بهره گیرد. (1)

9. شرایط جوان در بلوغ فرهنگی

در دوران بلوغ، جوان تشنه معلومات و اطلاعات است، می خواهد از همه امور و مسایل سردر آورد و به فلسفه روشن و دقیق زندگی دست یابد.

ادبی سخن بگوید، شعر بداند و بنویسد. از نظم و نثر آگاهی یابد و در دانش گوناگون تبحر یابد، تا مورد لطف و ستایش دوستان و اطرافیانش قرار گیرد.

که همه این مسایل پل و سکویی برای پرورش دادن وی است. جوان می خواهد در زندگی هدف دار باشد تا بتواند و دریابد که چرا زنده است و چرا باید برای بهتر شدن کار و تلاش نماید. (2)

10.. شرایط جوان در بلوغ های گوناگون

بالاخره زمان مطلوب برای ازدواج چه موقعی و در چه سنی است و بلوغ جنسی و بلوغ عقلی چه زمانی به مرحله کمال مطلوب می رسند؟

در پاسخ می گوئیم: مناطق، محیط ها، جامعه ها، نسل ها، نژادها، قبیله ها، خانواده ها و افراد، در این زمینه یکسان نیستند، بلکه تفاوت هایی با هم دارند.

ص: 76

1- همان ص 56 و 57.

2- همان

مثلا در سرزمین های «گرمسیر» بلوغ جنسی زودتر می رسد تا مناطق «سردسیر»؛ و در محیطهای «باز و شلوغ» که برخورد زن و مرد و دختر و پسر بیشتر است، و در محیطهای غیر مذهبی که مسائل محرم و نامحرم و حجاب و عفت کمتر رعایت می شود، بلوغ جنسی زودتر فرا می رسد تا در محیطهای مذهبی و پایبند به قوانین شرعی. در خانواده های بی فرهنگ دینی که رعایت حفظ مسائل جنسی را نمی کنند و احیانا بچه ها شاهد مسائل جنسی پدر و مادر خود هستند، بلوغ جنسی زودتر فرا می رسد.

خانواده هایی که این مسائل را رعایت می کنند (حتی مشاهده مسائل جنسی پدر و مادر، عامل مهمی برای بلوغ بچه هاست.) کمیت و کیفیت خوراک و غذا نیز در این موضوع تأثیر دارد؛ آنهایی که غذای بیشتر و قوی تر میخورند، بلوغ جنسی شان سریع تر است.

درباره کشورها و جوامع غیراسلامی چه بگویم؟! فقط همین را به طور کنایه می گویم که: بچه های دبستانی شان هم چشم و گوش بازند!

آمار و اخبار خودشان بیان می کند که تجاوزات جنسی در بین کودکان و نوجوانان آنقدر رواج دارد که روی بشریت را سیاه کرده است.

به هر حال، در مملکت و محیطهای گوناگون ما می توان گفت: بلوغ جنسی در پسران بطور متوسط، تقریبا در سن 17 سالگی، و در دختران، 14 سالگی است. (1)

ص: 77

اما این سن برای ازدواج زود است، چرا که برای ازدواج، علاوه بر «بلوغ جنسی»، «بلوغ عقلی» نیز لازم است. اما سن 20 تا 22 سال در پسران و 16 تا 20 سال در دختران، برای ازدواج مناسب است. البته این سن متوسط است، ممکن است پسر یا دختری زودتر و یا دیرتر از این نیاز به همسر داشته باشد، که باید اقدام شود.

باز تأکید می‌کنیم که: علائم این نیاز، در دوران انسان نهفته است و هر کس - با شرایطی که بیان شد - خودش می‌تواند این نیاز را درک کند.

پدر و مادرها نیز اگر هوشیار باشند و دقت کنند، به خوبی می‌توانند بفهمند چه زمانی فرزندشان نیاز به همسر دارد. [\(1\)](#)

با اینکه توضیح داده شد زمان ازدواج را خود انسان با مراجعه به درون خود می‌تواند کشف کند، و گفتیم که؛ زمان ازدواج، هنگامی است که بلوغ جنسی و بلوغ عقلی (و بلوغ های دیگری که قبلاً شرح داده شد) به کمال مطلوب برسند. [\(2\)](#)

اینکه بعضی می‌گویند: «سن ازدواج را اسلام در پسران 15 سالگی و در دختران 9 سالگی معین کرده است» صحیح نیست و اسلام چنین حکمی ندارد.

اسلام دین فطرت است و هرگز حکمی خلاف فطرت و سرشت انسان صادر نمی‌کند. بلکه حکم اسلام برای ازدواج، رسیدن به «بلوغ» است یعنی «رسیدن»؛ و به تعبیر پیغمبر اکرم، مانند میوه ای که بلوغ آن «رسیدن» آن است. [\(3\)](#)

ص: 78

1- همان، با تصرف.

2- همان ص 23.

3- همان ص 23.

ابراهیم امینی در مورد این موضوع در کتاب «انتخاب همسر» پس از بررسی نمودهای راز خوشبختی دختران و پسران می گوید: «طبیعت و آفرینش ویژه انسان، سن ازدواج را تعیین کرده و آن، سن بلوغ است.

چون پسر در سن شانزده سالگی و دختر در سن ده سالگی به سن بلوغ می رسند، شرعا می توانند ازدواج کنند. ولی بهتر است ازدواج را تا سنین 20 سالگی در پسر و 16 سالگی در دختر به تأخیر بیندازند.

زیرا پسر و دختر در اوائل، بلوغ از رشد و تعقل کافی برخوردار نیستند و ازدواج در این سنین ممکن است مشکلاتی را به همراه داشته باشد.

به علاوه، در دو یا سه سال اول بلوغ، غریزه جنسی کاملاً بیدار نشده، و چندان فشاری بر نوجوان وارد نمی سازد و تحمل آن، چندان برایش دشوار نخواهد بود. بنابراین می توان گفت: مناسب ترین سنین برای ازدواج، در پسران 20 سالگی و برای دختران 16 سالگی می باشد.

بی گمان تأخیر ازدواج از سنین مذکور صلاح نیست و ممکن است عوارض سوء جسمانی یا روانی یا اجتماعی را به همراه داشته باشد، در این سنین غریزه جنسی کاملاً بیدار شده، با تمام قدرت تحریک می شود و جوان را تحت فشار قرار می دهد و جز ارضاء مشروع چاره ای نیست.

نیاز جنسی مانند نیاز به آب و غذا است. مگر به یک انسان گرسنه یا تشنه می توان گفت: از خوردن آب و غذا خودداری کن؟

مگر کار دیگری، حتی ورزش و تفریح و بازی می تواند انسان گرسنه و تشنه را از فکر غذا و آب منصرف سازد؟ نیاز جنسی هم مانند گرسنگی و و تشنگی، بلکه به مراتب شدیدتر و نیرمندتر از آن می باشد. و اگر از طریق

مشروع ارضاء نشود ممکن است جوان را به سوی انحراف و گناه بکشد و مهار کردن آن بسیار دشوار است و از عواقب سوء دنیوی و اخروی انحرافات جنسی و نباید غفلت کرد.

بر فرض اینکه جوان توانست با نیروی ایمان و عفت و حیاء، غریزه نیرومند جنسی را مهار کند و دامن خود را به گناه آلوده نسازد، اما با عواقب سوء روانی و جسمانی آن باید چه کرد؟

بنابراین، در سنین معین جز ازدواج چاره ای نیست، و باید هر چه زودتر ازدواج کرد. (1)(2)

«مسلم داودی نژاد» درباره سن ازدواج در کتاب سین جین های خواستگاری چنین بیان می کند:

به راستی سن ازدواج، تا چند سالگی است و از چه سنی باید به فکر ازدواج بود؟ هر چند این سن در فرهنگ های کوچک و بزرگ به خاطر تفاوت، نیازهای خانواده ها متفاوت است ولی در جواب این سؤال باید گفت: از سنی که بلوغ (بلوغ های مختلف) حاصل شود. (3)

ص: 80

1- آیت اله امینی، ابراهیم، انتخاب همسر ص 31-32. با تصرف

2- مظاهری، علی اکبر، جوانان و انتخاب همسر ص 29 و 30 با تصرف

3- داودی نژاد، مسلم، سین جین های خواستگاری ص 65

«امیر ملک محمودی» در کتاب راهنمای ازدواج می گوید: بلوغ جنسی 13 تا 18 سالگی است، و مناسب ترین فصل ازدواج برای پسران در سن 18 الی 22 سالگی، و برای دختران 16 الی 20 سالگی است. (1)

«محمود اکبری» در کتاب «پسران چه میپرسند» درباره سن ازدواج پسران چنین می گوید:

در صورتی که جوان بتواند خود را از گناه حفظ نماید، خوب است تا زمان تثبیت شخصیت و موقعیت اجتماعی، اتمام تخصص، خدمت سربازی و بدست آوردن شغل مناسب صبر کند. شرایط فوق در حدود سن 25 سالگی پیش می آید و شاید برای بعضی این موقعیت زودتر فراهم شود. (2)

«محمود اکبری» در کتاب «دختران چه می پرسند» درباره سن ازدواج دختران نیز می گوید:

ازدواج بعد از بلوغ سنی و جنسی از نظر شرعی مانعی ندارد؛ و اگر به هر دلیلی دختر و پسر زود ازدواج کردند باید در امر زندگی مشترک مورد راهنمایی و حمایت والدین قرار گیرند تا بی تجربگی های آنها زندگی شان را خراب نکند.

ولی (دختر) اگر بتواند خود را حفظ کند خوب است که تا زمان تثبیت شخصیت و موقعیت اجتماعی و پایان تحصیلات دبیرستان و آموختن فن اداره خانه صبر کند، که شرایط فوق تقریباً در سن 18 سالگی برای دختران پیش می آید و شاید برای بعضی این موقعیت زودتر فراهم شود. (3)

ص: 81

1- ملک محمودی، امیر، راهنمای ازدواج ص 65

2- اکبر، محمودی، پسران چه می پرسند نشر: سنابل، چاپ دوم ص 71 و 72.

3- اکبری، محمود، دختران چه می پرسند؟، نشر: ستایل، چاپ سوم ص 59 و 60

«محمد هادی حججی» در مورد این موضوع در کتاب پله تا پله خوشبختی چنین می نویسد:

«بهترین سن ازدواج آن است که بلوغ اجتماعی و عقلانی حاصل گشته باشد گرچه ممکن است انسان قبل از بلوغ اجتماعی و عقلانی به بلوغ جنسی نائل گردد و توان توالد و تناسل را داشته باشد ولی بعد از گذشت چندین سال پس از بلوغ جنسی است که بلوغ اجتماعی و عقلانی حاصل می گردد و باید در صورت رسیدن به بلوغ عقلانی تن به ازدواج داد، چون والدین شدن آمادگی های زیادی را طلب می کند بنابراین سن تقویمی، ملاکی جهت ازدواج نمی تواند باشد. جهت ازدواج باید در ابتدا به بلوغ عقلانی رسید و سپس به فکر ازدواج افتاد البته شایان ذکر است که جنبه های اقتصادی را نمی توان از نظر دور داشت چون بالاخره زندگی کردن با فرد دیگر به صورت مشترک لوازمی دارد که به وضعیت اقتصادی افراد و درآمدها مربوط می شود.»⁽¹⁾

درباره سن ازدواج بهتر است، چند نمود مهم را بررسی نمائیم:

الف) اختلاف سنی

نباید میان مرد و زن اختلاف سنی واضحی جود داشته باشد، چرا که در سنین مختلف، برداشتها و حال و هواهای مختلف داریم که در صورت اختلاف سنی بسیار، می تواند مشکل آفرین باشد. بعضی از کارشناسان اختلاف سنی زن و مرد را 2 الی 5 سال ذکر کرده اند.⁽²⁾

ص: 82

1- حججی، محمد هادی، پله تا خوشبختی ص 36.

2- دکتر بهشتی، محمود، سلامتی تن و روان، نشر: پارسایان، چاپ اول ص 84

بعضی از ملت‌ها و کشورها، با غریزه جنسی جوانان بازی می‌کردند و دستخوش آشوب و نابسامانی‌ها و مفاسد فراوان شدند و پس از مدتی سرشان به سنگ خورد و دانستند که «با دم شیر نباید بازی کرد!» و اکنون کم‌کم دارند از راه اشتباهی که رفته بودند برمی‌گردند؛ اما متأسفانه به ما داریم به همان طرفی می‌رویم که آنان در حال بازگشتند! آیا عقل حکم نمی‌کند که: شما که الآن که می‌بینید آنان رفتند و سرشان به سنگ خورده با سرو صورت خون‌آلود باز می‌گردند، شما دیگر نروید؟! آیا از سرشکسته آنان نباید عبرت بگیریم؟

مگر اسلام نفرموده:

(سَعِيدٌ مِّنْ اَتَّعَظَ مِّنْ تَجَارِبِ غَيْرِهِ)

«سعادت‌مند کسی است که از تجربه‌های دیگران پند گیرد؟ چرا ما داریم با حرص و ولع به طرف پرتگاهی می‌رویم که با چشمان خودمان دیدیم دیگران در آن سقوط کردند؟!»

اکنون به دو سخن از دو تن از مشاهیر درباره زناشویی را مرور می‌نمائیم:

دکتر «خودآگف» که از روانشناسان و روانپزشکان برجسته شوروی سابق است، می‌نویسد:

«باید دانست که در سال‌های اخیر در تمام دنیا «جوانگرایی» در ازدواج‌ها دیده می‌شود.»

مثلا در بعضی از کشورها 50٪ ازدواج ها از آن جوانانی است که بیشتر از 22 سال ندارند. بسیاریند شوهرانی که همه اش 1918 سال دارند. در آمریکا، میانگین سن دخترانی که شوهر می کنند تا 20 سالگی کاهش یافته و 14 میلیون دختر 17 ساله نامزد شده اند.»!!(1)

دکتر «هانا استون» و دکتر «ابراهیم استون» که از محققان و پزشکان و مشاوران برجسته مسائل خانوادگی و جنسی در آمریکا هستند، در کتابی که به صورت سؤال و جواب میان دو نامزد با پزشک مشاور مخصوص خود نگاشته اند، چنین می نویسند:

«آقای دکتر! آیا مادامی که مرد، قادر نیست کاملا مخارج خانواده را تأمین کند، باید از ازدواج صرف نظر نماید؟»

- خیر، به هیچ وجه، به نظر من نباید ازدواج را به تأخیر انداخت تا اینکه قدرت مالی مرد به درجه کمال برسد. جوانان، قبل از اینکه بتوانند کاملا از لحاظ اقتصادی خود را تأمین کنند، به مرحله رشد و بلوغ فیزیولوژیکی

(می رسند و این رشد و بلوغ) روز به روز عمیق تر میشود.

بنابراین هیچ لزومی ندارد، که صبر کرده تا از لحاظ اقتصادی، کامل شوند، بلکه بهتر است زن و شوهر برای تأمین بودجه خانواده، دوشادوش یکدیگر کار کرده و به هیچ وجه منتظر نشوند تا در آمد شوهر برای تأمین خانواده کفایت کند.»(2)

ص: 84

1- دکتر خوداگف، پیوند زندگی، مترجم: حبیبیان، چاپ: هفتم ص 13.

2- دکتر هانا استون، پاسخ به مسائل جنسی و زناشویی، مترجم: دکتر طراز الله اخوان، چاپ: نوزدهم ص 14.

نگرانی از افزایش سن مجرده! (عواقب غیرمنتظره)

از آثار دیگر سوء جوانانی که به هر دلیل از ازدواج فاصله گرفته اند، ترویج فرهنگ نادرست تأخیر در ازدواج است که متأسفانه نشر چنین فرهنگی در سطح کلان شهرها رواج پیدا کرده است.

اعتقاد داریم صدمه ای که نشر فرهنگ نادرست به ازدواج می زند، بسیار کوبنده است؛ زیرا یقین داریم جوانانی که از فرهنگ تأخیر ازدواج پیروی می کنند، دچار تنهایی می شوند و اولین هدفی که فرد مجرد دنبال می کند این است که چگونه بتواند خلاء ازدواج را با مسائل دیگر اشباع کند.

بی تردید گروهی خود را سرگرم مشغله فکری و کار سازنده می کنند و گروهی نیز به دنبال جایگزین های نادرست و خطرناکی هستند که می تواند روابط نامشروع با جنس مخالف باشد و یا خود را گرفتار اعتیاد به مواد افیونی و الکلی می کنند و به راه های مختلف کشیده میشوند.

آنچه مورد اشتراک می باشد جوانان مجردی هستند که مقلد فرهنگ تأخیر در ازدواج می باشند و دچار تنهایی اند و آنچه مورد اختلاف می باشد، آن است که گروهی کارهای سازنده را برای فرار از تنهایی انتخاب می کنند و گروهی مسیرهای نادرست را برمی گزینند.

این در حالی است که با توجه به آمارهای نگران کننده از هم پاشیدگی کانون خانواده ها و همچنین وجود مردان و زنان مطلقه و مشکلات عدیده دیگر در جهت ترویج فرهنگ تأخیر ازدواج جوانان، علاوه بر آنکه پیدایش و خانواده را در معرض انقراض قرار می دهد. بایستی هر لحظه شاهد گسترش آسیب هایی در سطح جامعه باشیم، پس ناگزیریم که برای مقابله با فرهنگ تأخیر در ازدواج به اصلاح شرایط جامعه در جهت تسهیل ازدواج جوانان پردازیم. (1)

عدم درک درست مشکلات جوانان و بهانه گیری ها و مانع تراشیها باعث شده جوانان را در خرمی از آتش رها کنیم و بعد هم بنشینیم غصه بخوریم! دشمن هم از این فرصت استفاده و دام هایش را گسترده است. پس باید، مسئله ازدواج را حل کرد؛ نه فقط در گفتن و نوشتن و شعار دادن و مصاحبه کردن، بلکه در عمل! (2)

اعتقاد داریم تأخیر در ازدواج جوانان صدمه غیرقابل جبرانی را به شریان های حیاتی جامعه می زند که امید است کارشناسان با برنامه های راهبردی و کارسازی که می اندیشند، چالش فرا روی جوانان را به خوبی کنترل کنند، زیرا یقین داریم هرگونه افزایش در سن مجردی، استحکام خانواده را با نگرانی مواجه می سازد. (3)

ص: 86

1- سعیدی حسینی، محمد، جوان و ترس از ازدواج، نشر: فانوس، چاپ اول ص 115 و 116

2- رحیمی، عباس، جوان موفق، نشر: جمال، چاپ سوم ص 193 و 194

3- سعیدی حسینی، محمد، جوان و ترس از ازدواج ص 116

یاری دختران و پسران در ازدواج از نظر سنی (انواع ازدواج از لحاظ سن ازدواج)

اشاره

از لحاظ سن ازدواج، ازدواج بر سه نوع تقسیم می شود:

1. دیر هنگام

2. زود هنگام

3. به هنگام

الف) ازدواج دیر هنگام

اشاره

در ازدواج دیر هنگام علل تأخیر ازدواج و آسیب ها را مورد بررسی قرار میدهم:

1) علل تأخیر سن ازدواج

تأخیر سن ازدواج در بین دختران و پسران، روندی تصاعدی و روبه افزایش دارد. در یک بررسی اجمالی علل تأخیر ازدواج را به دو دسته معقول و موهوم می توان تقسیم نمود:

1 / 1) علل معقول و خرد پسند

علل معقول و خرد پسندانه عبارت است از:

1. تأخیر جهت کسب مدارج علمی و تحصیلات (البته شهید ثانی این مطلب را در کتاب منیه المرید در صورت مصونیت از گناه توصیه می کند).

2. تأخیر جهت کسب رشد اخلاقی

ص: 87

3. تأخیر جهت کسب کفایت و رشد اقتصادی متعارف.

4. تأخیر به علت مشکل سربازی.

5. تأخیر به علت بلوغهای فرهنگی، ذهنی، عاطفی، اجتماعی.

1 / 2) علل موهوم و غیر معقول

علل موهوم و غیر معقول عبارتند از:

1. حیای منفی

2. بی تفاوتی اطرافیان

3. زیبایی گرایی افراطی در انتخاب

4. عادت های اجتماعی

5. تجملات و توقعات بیجا

6. مقایسه خود با دیگران

7. عرفان گرایی موهوم

8. ناداری و فقر (1)

9. ضعف نفس و ناباوری خود

10. وجود خواهران و برادران بزرگتر مجرد

11. راحت طلبی و فرار از مسئولیت

12. سختگیری های بی جا و بی مورد (از والدین)

13. فکرها و آرزوهای افسانه ای

ص: 88

14. تفکر طرفداری از آزادی جنسی

15. اضطراب و نگرانی از آینده و ناموفق بودن ازدواج

16. انحرافات اخلاقی مانند خود ارضایی، همجنس بازی و ...

17. دخالت‌های نابجای اقوام و خویشان عروس و داماد

18. الگوگیری از افراد نادان و جاهلی که هنوز ازدواج نکرده‌اند.

راز خوشبختی دختران و بران

3/1) عواقب تأخیر سن ازدواج

اگر در جامعه ای سن ازدواج از حد معقول خود به تأخیر افتد، لزوماً باید در انتظار عواقب و حوادث سوء فردی، خانوادگی و اجتماعی آن باشیم که در . اینجا به تعدادی از عواقب آن اشاره می کنیم:

1. توسعه ناهنجاری های اخلاقی

2. افزایش التهابات اخلاقی و جنسی در جامعه

3. ازدیاد خطاهای اخلاقی از طریق حرام و ...

4. بالا رفتن توقعات دختران و پسران

5. کم شدن خواستگاران بخصوص برای دختران

6. سخت شدن انتخاب برای دختر و پسر

7. درک غیرواقعی داشتن از واقعیات زندگی

8. بیماری های روانی و نابسامانی های تربیتی از قبیل تمرد، انزوا و ...

9. افزایش مشکلات پدرها و مادرها در اداره فرزندان و نگرانی و اضطراب خاطر آنان

10. بی رنگ شدن جلوه های عاطفی ازدواج

11. تکثیر و افزایش دوستی های افراطی بین پسران با پسران، دختران با دختران و پسران و دختران با یکدیگر.

12. عرفان زدگی

13. جذب گروه های انحرافی سیاسی یا فکری شدن

14. مانع بودن برای ازدواج دیگران

15. عادت کردن به بی مسئولیتی

16. خطر ابتلا به اعتیاد و الکل

17. صدمه های غیرقابل جبران دیگر به فرد و اجتماع

(2) عوامل علاج عدم رغبت به ازدواج

راه کارهای علمی و عملی علاج عدم رغبت به ازدواج را می خوانیم:

*راه های علمی

1. دقت در مفاسد این صفت

2. اندیشه در فوائد ازدواج

3. دقت در آیات و روایات (در مورد این موضوع)

4. بالا بردن میزان شناخت بواسطه آموخته های علمی

*راه های عملی

1. توکل بر خدا

ص: 90

2. برنامه ریزی در زندگی

3. مراجعه به سنت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه طاهرين عليهم السلام

4. ازدواج موقت

5. پرهیز از بزرگ نمایی مشکلات ازدواج

6. آشنایی با خانواده های موفق

7. دوستی با افراد ذی صلاحیت و الگوها

ب) ازدواج زودهنگام

اشاره

یکی از پدیده های موجود در برخی از خانواده ها ازدواج های زودهنگام نسبت به سایر ازدواج ها می باشد. این نوع ازدواج ها از دو منظر و دیدگاه قابل بررسی و ارزیابی است.

از دیدگاهی فرصتی برای دختر و پسر و خانواده آنان ایجاد می نماید و از دیدگاهی دیگر احتمال وجود تهدیدهایی برای زوج جوان و خانواده ایشان را به همراه دارد، که به صورت فهرست وار به این تهدیدها و فرصت ها اشاره می کنیم: [\(1\)](#)

1) تهدیدها و آسیبها

1. وابستگی بیش از حد به دیگران

2. عدم رشد در امور زندگی و تدبیر آن (در بعضی موارد)

3. خسته شدن از زندگی (در بعضی موارد)

ص: 91

4. وجود اختلافات منجر به طلاق (در بعضی موارد)
5. عدم درک صحیح از برخی واقعیت های زندگی
6. عقب ماندگی از نیل به مدارج بالای علمی (در بعضی موارد)
7. زندگی گزافی و رفاه زدگی
8. عدم بهره گیری صحیح از تمام فواید و مزایای ازدواج.

(2) فرصت ها

1. سهولت در انتخاب
2. شادابی در زندگی به خاطر جوانی زوجین
3. وجود لذتهای طولانی تر در زندگی
4. بیمه شدن دختر و پسر در برابر گناه و خطاها
5. استفاده بیشتر از کمک دیگران
6. فراغت والدین و رفع نگرانی آنان
7. خودکفایی و به استقلال رسیدن زودتر دختر و پسر
8. تأثیر مثبت در بچه داری و رشد جنینی کودک
9. پیروی از روش و سفارشات دینی
10. بهره مندی سریعتر از بعضی از فواید و مزایای ازدواج

کلید نیکبختی با ازدواج به هنگام

اشاره

ازدواج به هنگام ازدواجی است که به موقع و در زمان و موعد مقرر انجام می‌گیرد و به واسطه فرصت شناسی زودتر از موعد و یا دیرتر از وقت آن انجام پذیر نیست.

1) اهداف ازدواج به هنگام

اهداف ازدواج به هنگام که برترین نوع پیمان زناشویی را شامل میشود

عبارتند از:

1. رفع نیاز جنسی مشروع و مقبول انسان و نظم بخشی به آن
2. تشکیل پایگاه عاطفی و بانک محبت و پناهگاهی برای اسرار.
3. ایجاد و استحکام روابط خانوادگی
4. تأمین معیشت و تلاش برای خوداستقلال اقتصادی
5. نیل به اهداف معنوی ازدواج (مانند: افزایش پاداش نماز و عبادات)
6. تکمیل و بیمه شدن دین از طریق ازدواج
7. تبعیت از سنت رسول الله صلی الله علیه و آله
8. کسب آمادگی برای سلوک عرفانی
9. تولید نسل و تربیت نسل جدید

البته تعدادی از این اهداف در ازدواج دیرهنگام و زودهنگام وجود دارد اما نکته ای که قبلا هم یادآور شدیم این است که ازدواج به هنگام عالی ترین نوع تشکیل خانواده بوده که از مزایای ویژه ای برخوردار است.

2) سن ازدواج (شعر)

با کسی گفتم که امر ازدواج

در چه سنی حل دشواری کند

گفت: در هر سن و سال این کار خیر

می تواند مرد را یاری کند

در جوانی زن بود معشوقه ات

کام بخشد، بانو دلداری کند

در میان سالی رفیقت میشود

در سرایت خانه سالاری کند

پیرچون گشتی پرستارت شود

از تو همچون جان، پرستاری کند

با سه حالت، زن تواند مرد را

در کنار خود نگهداری کند

که شود، معشوقه و گاهی رفیق

که پرستارانه غمخواری کند

مرد باید در مسیر زندگی

با چنین زن، نیک رفتاری کند (1)

ص: 94

بخش پنجم: عبور از موانع ازدواج. نویدبخش زندگی برتر

اشاره

ص: 95

دختر و پسر هنگام ازدوج از موانع و مشکلاتی در این راه سخن می گویند

و از ایجاد زندگی مشترک طفره می روند.

بعضی مشکل اقتصادی را عنوان می کنند، بعضی مشکل مسکن و عده ای

نیز سربازی یا ادامه تحصیل را مانعی بر سر ازدواج میدانند.

از این روی با شناخت موانع تشکیل خانواده و چگونگی عبور از آن نویدبخش زندگی برتر می شویم

موانع و مشکلات ازدواج و راهکارها شگفت انگیز

اشاره

برای بررسی موانع پیمان زناشویی به پنج مشکل اساسی که بر سر راه خوشبختی دختران و پسران وجود دارد اشاره گردیده و راهکارهایی نویدبخش ارائه گردیده است که امیدواریم مورد عنایت جوانان موفق قرار گیرد:

ص: 96

اشاره

اولین مشکلی که جوانان در آن هنگام با آن روبرو هستند مشکل اقتصادی است. دختر و پسر در چنین موقعیتی در آمد و پس اندازی در خور برای زندگی مشترک ندارند و در تنگنا هستند.

اکنون به راه حل هایی در این زمینه توجه فرمائید:

الف) امدادهای الهی

«خداوند و رهبران اسلام، در این باره، نویدها و وعده های امیدبخش فراوانی داده اند که به خوبی می توانند پشتوانه هایی امیدوار کننده و اطمینان بخش برای جوانان باشند. بر ما واجب است که به این نویدها و وعده ها، ایمان و اطمینان داشته باشیم. وعده های آنان، تخلف ناپذیر است.»

برای نوجوانان و جوانانی که قصد ازدواج دارند و مشکلات اقتصادی را مانع راه خود می بینند، هیچ پشتوانه ای به اندازه این وعده ها، نمی تواند امیدبخش و دلگرم کننده باشد. ایمان به این «پشتوانه ها»، شجاعت و شهامت زیادی در انسان به وجود می آورد. (1)

ص: 97

(وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ) (1)

جوانان بدون همسر را همسر دهید... اگر فقیر باشند، خداوند، با فضل و رحمت خود، آنان را غنی و بی نیاز می کند...»

1 / 2) نویدهای رهبران اسلام

پیامبر گرامی اسلام فرمودند:

(الْتَمِسُوا الرِّزْقَ بِالنِّكَاحِ) (2)

«با ازدواج روزی خود را به دست آورید.»

امام صادق علیه السلام فرمود:

«کسی که ازدواج نکند به خاطر ترس از مخارج آن به خداوند عزوجل کا گمانی بد دارد که خداوند عزوجل فرموده است؛ اگر آنها فقیر باشند خداوند از فضل و کرم خود آنها را بی نیاز می کند.» (3)

امام صادق علیه السلام در گفتار دیگری می فرماید:

کسی که به خاطر تنگدستی ازدواج ننماید به خداوند عزوجل گمان بدی داشته است، چرا که در قرآن آمده است: اگر آنها فقیر باشند خداوند عزوجل از کرم و بخشش خود آنها را بی نیاز می کند.» (4)

ص: 98

1- سوره نور، آیه 32.

2- طبرسی، رضی الدین، مکارم الاخلاق، مترجم: لطیف راشدی ص 369.

3- همان منبع

4- همان منبع

بنابراین امدادهای الهی نگاه ویژه ای داشته باشید و بدانید خداوند بزرگ از فضل خود به شما بعد از ازدواج می بخشد. زیرا اکثریت خانواده هایی که ازدواج کرده اند قبل از ازدواج از حیث مالی و اقتصادی در تنگنا بوده اند. ولی بعد از ازدواج به یاری خداوند متعال با سعی، تلاش، کار و کوشش توانسته اند زندگی خویش را اداره نموده و به وضعیت مطلوب مالی برسند.

(ب) رشد شخصیت

چه فراوان دیده ایم جوانانی را که پس از ازدواج با همسری مناسب، شخصیتی تازه پیدا کرده و انسان جدیدی شده اند و سیرشان در تمام امور زندگی سرعت بیشتری به خود گرفته است!

پدیدار شدن افق های جدید، شامل مسائل اقتصادی و مالی نیز میشود و جوان، راه های جدیدی برای کسب درآمد بیشتر پیدا می کند.

در معاملات اقتصادی و توسعه شغل و انجام امور بزرگ تجاری و اقتصادی، پر دلتر و شجاع تر می شود و از این راه درآمدش بیشتر می گردد و مشکلات مالی، یکی پس از دیگری، برطرف می شود.

هر «موفقیت» موفقیت های دیگری را به دنبال دارد و هر «پیروزی جدید» پیروزی های دیگری را به ارمغان می آورد. (1)

ص: 99

ج) مزایای شغلی و تسهیلات

به کارمندان و کارگران متأهل تسهیلات و مزایای شغلی پرداخت می شود و جوانان پس از ازدواج می توانند از آنها استفاده نمایند.

د) والا بودن اعتماد و اعتبار

جوان به واسطه زندگی مشترک می تواند اعتباری برای خویش پیدا کند و که مردم بیشتر به او اعتماد و اطمینان نمایند و همین باعث می شود بتواند از وام مخصوص ازدواج در قرض الحسنه ها و بانک هایی که برای این امر خیر وام میدهند، استفاده نمایند.

2) تحصیلات علمی و تداوم آن

اشاره

عده ای از جوانان برای ادامه تحصیلات و طی کردن مدارج بالا ازدواج خویش را به تأخیر می اندازند مانند اینکه، جوانان تا بیست و پنج سالگی تحصیلات دانشگاهی را ادامه میدهند و می خواهند تا این سن و سال از زندگی مشترک بی بهره باشند، بنابراین جوانی که چندین سال در بلوغ جنسی و عقلی اش می گذرد در حقیقت راه دیگری ندارد.

ص: 100

بنابراین راه حل هایی برای ادامه تحصیلات علمی پیشنهاد می گردد که عبارت است از:

الف) باورهای غلط را نسبت به ازدواج و تحصیلات»

از ذهن خویش پاک کنیم

باید باورهای غلط و افکار منفی را در ادامه تحصیل از خویش دور کنیم و افکار مثبت را جایگزین آن نمائیم. از این روی باید دختر و پسر به خویش بقبولانند که هنگام تحصیلات می توانند با زندگی مشترک توأم باشند، به طوری که این ازدواج پشتوانه خوبی برای موفقیت در آموختن دانش باشد.

ب) یاری والدین و سایر اقوام

والدین و سایر اقوام نیز می توانند در این راستا به آنها یاری برسانند و در حین تحصیلات، مقدمات ازدواج آنها را فراهم سازند.

ج) همکاری در قناعت

دختر و پسر باید قناعت را سرلوحه زندگی مشترک خویش قرار داده و از خرج های گزاف پرهیز نمایند تا بتوانند در زندگی بهروز باشند و هرگز محتاج دیگران نشوند.

حضرت علی علیه السلام می فرماید:

«آدمی را قناعت برای دولتمندی و خوش خلقی برای فراوانی نعمت ها کافی است.»⁽¹⁾

ص: 101

1- دشتی، محمد، نهج البلاغه، نشر: مشهور، چاپ: شانزدهم ص 483، حکمت 229.

طائوتسه در قرن ششم پیش از میلاد مسیح می گوید:

«قناعت را بشناس تا هرگز رسوا نشوی.» (1)

(د) هماهنگی جهت جلوگیری از بچه دار شدن

زوج جوان برای آموختن علم و دانش می توانند از بچه دار شدن جلوگیری نمایند آنها برای این کار از راه های گوناگون طبی استفاده نمایند. این کار برای این است که هیچگونه سد و مانعی در راه آموزش آنها ایجاد نکند.

(و) همکاری و تعاون در امور زندگی

زوجین در انجام کارهای خانواده و اجتماع همکاری نمایند. زیرا قرآن کریم می فرماید:

«در کارهای خیر همکاری کنید.»

آنها می توانند در حین علم آموزی در انجام کارهای فوق برنامه، همکاری نموده و لحظه ای از آن دریغ نورزند.

(3) وجود برادران و خواهران بزرگتر

امروزه در بعضی از خانواده ها به علت اینکه برادر با خواهر بزرگتر ازدواج نکرده است برادر با خواهر کوچکتر که به بلوغ جنسی و عقلی رسیده است، توسط پدر و مادر و دیگر اعضای خانواده حق زندگی مشترک ندارد، به همین دلیل راه حلی پیشنهاد شده است که می خوانید:

ص: 102

1- دیوید راس، هزار و یک نکته باریک تر از مو، ترجمه: سیمین موحد، نشر: تندیس، چاپ اول ص 161.

«این مشکل و عقیده، به هیچ وجه پایه و اساس شرعی و عقلی ندارد، اگر برادر با خواهر بزرگتر - به هر دلیلی - ازدواج نکرده است، هیچ لزومی ندارد برادر یا خواهر کوچکتر - که آماده ازدواج است - ازدواج را به تأخیر بیندازد. هرگز نباید به این مشکل اعتنا کرد.

بر جوانان لازم است که: سنتهای غلط را بشکنند و خود را بدبخت آداب و رسوم غلط نکنند.» (1)

بنابراین ذکر این نکته ضروری است که، «اگر جوان لایق و مناسبی به خواستگاری دختر کوچکتر آمد، وظیفه والدین و خواهر بزرگتر می باشد که با دقت بیشتر تمام جوانب کار را بسنجند، سپس با کمی ایثار، گذشت و فداکاری فرزند بزرگتر، با روی گشاده، به خواستگاری او جواب مثبت دهند.

مطمئن باشید که مردم شما را به خاطر این احسان و فداکاری و سنت حسنه تعریف و تمجید خواهند نمود. و این کار خداپسندانه شما را حمل بر سلامت روح و روان و بلندنظری و متانت خواهر بزرگتر می نمایند و خداوند مهربان نیز هر چه زودتر، جواب احسان و نیکی شما را خواهد داد و خواستگار مناسب و نمونه ای برای فرزند بزرگتر خانواده نیز خواهد آمد.» (2)

راز خوشبختی دختران ویران

ص: 103

1- مظاهری، علی اکبر، جوانان و انتخاب همسر ص 89

2- ملک محمودی، امیر، راهنمای ازدواج ص 91 و 92.

اشاره

همان گونه که می دانید جوانان باید در سن 18 سالگی حدود یکسال و نیم الی دو سال به خدمت مقدس سربازی بروند و از میهن مقدس ایران حراست کنند.

بنابراین این عده کثیری از خانواده های ایرانی سربازی را مشکل و مانعی بر سر ازدواج می دانند و دست رد بر سینه جوانانی که سربازی نرفته اند، می زنند. بنابراین برای حل این مشکل راه حل هایی را ارائه می نمائیم:

الف) تسهیلات ویژه پیرامون خدمت سربازان متأهل

جوان از تسهیلات ویژه پیرامون خدمت سربازان متأهل بهره مند میشود.

مانند: انتقال خدمت سربازی به شهر محل سکونت، کسری خدمت و افزایش مرخصی برای سرباز متأهل.

ب) سکونت در منزل والدین زن یا مرد

در صورت امکان بعد از ازدواج در هنگام سربازی و بعد از آن در منزل پدر و مادر دختر یا پسر سکونت می کنند.

ج) کمک پدران و مادران

از کمکها و یاری پدران و مادران خویش در ابتدای ازدواج به ویژه هنگام سربازی بهره مند می شوند.

د) نامزدی شرعی و قانونی

نامزدی در دوران سربازی، خیلی شیرین و زیباست. دو نامزد، در طول این دوران، نامه نگاری داشته و برای همدیگر مطالب امیدبخش و دلگرم کننده می نویسند و در هنگام مرخصی های چند روزه، با یکدیگر دیدار و ملاقات می کنند.

5) هماهنگی در عدم دخالت اطرافیان و بزرگترها

اشاره

احترام به والدین و اطاعت از آنها، بر فرزندان واجب است و رنجاندن و اذیت و آزار آنها، گناهی بس بزرگ می باشد.

پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله می فرمایند:

«خرسندی خدا در گرو خرسندی پدر و مادر است و خشم خدا در گرو خشم آنان است.» (1)

اما چنانچه اطرافیان و بزرگترها دخالت های نابجایی در راه تشکیل خانواده دختران و پسران کردند راه کارهای زیر را به خاطر بسپارید:

الف) افراد آگاه و دلسوز

اگر صحبت شما جوانان با والدین و بزرگترهای اشکال تراش تأثیر نکرد و یا به علت حجب و حیا خجالت کشیدید و نتوانستید رو در رو با آنها صحبت کنید و ایشان هم بر تحمیل نظرات غیر منطقی خود پافشاری می کنند، بهتر است که افراد امین و صاحب نظری را که والدین شما آنها را قبول دارند، به

ص: 105

1- مستدرک الوسائل، ج 15 ص 176، احکام متأهلین ص 185، به نقل از راهنمای ازدواج.

عنوان مشاور و راهنما قرار دهید که این کار میتواند تأثیر فراوانی در سرنوشت آینده شما داشته باشد.

(ب) صحبت مستقیم

اگر جوانان با پدر و مادر یا آشنایان بهانه جو در رابطه با ازدواج خود مواجه شدند و یقین پیدا کردند که نظر بزرگترها غیراصولی می باشد، بهتر است با کمال ادب و احترام نسبت به آنها، نظر شخصی خود را بگویند و مطمئن باشند که اینگونه صحبت های دوستانه با کمال احترام و متانت، تأثیر بسیار خوبی در اصلاح امور دارد.

ص: 106

بخش ششم: معیارهای انتخاب همسر نمونه

اشاره

ص: 107

آیا راز خوشبختی در زندگی مشترک معیارهای انتخاب همسر است؟!؟

برای رسیدن به خوشبختی چه معیارها و ملاک‌هایی را در انتخاب و همسر رعایت کنیم؟

همسر ما چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

زن و مرد از چه رضیلت‌هایی مبرا باشند تا سعادت‌مند شوند؟!؟

در این بخش سعی کرده ایم به سؤالات بالا پاسخ دهیم، به همین منظور ابتدا صفات ایجابی همسر و سپس صفات سلبی آنان را بیان کرده ایم.

صفات ایجابی، صفاتی است که برای الگوپذیری از یک همسر شایسته باید آن فضیلت‌ها را در خویش ایجاد نمائیم و صفات سلبی، رضیلت‌هایی است که همسر باید از آنها پاک و مبرا بوده، و آن ناپاکیها را از خویش بزدايد.

ص: 108

امیدواریم دختران و پسران جوان با کسب صفات ایجابی و دوری از صفات سلبی در صحنه زندگی به بهروزی برسند.

اصل معیارها معنوک انتخاب همسر (کلید سعادت)

اشاره

در اینجا ابتدا دوازده صفت ایجابی و سپس هجده صفت سلبی را می‌خوانید لازم به ذکر است که صفات ایجابی به دلیل اهمیت فراوان به صورت مشروح بیان گردیده است

الف) صفات ایجابی

اشاره

با آشنایی با صفات ایجابی و معنوی جوانان و بکارگیری آن امید است صفات مذکور با سازندگی جزء ذات همگی دختران پسران جوان قرار گیرد:

1. آراستگی و زیبایی

یک همسر نمونه از زیبایی های باطن و ظاهر بهره مند است، آراستگی، آرایش و زیبایی ظاهری یکی از ویژگیهای همسر الگو است که باید مورد بررسی قرار گیرد.

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله می فرمایند:

خداوند متعال زیباست و زیبایی را دوست می دارد. خویهای والا را دوست دارد و خصلت های پست را ناخوش میدارد. (1)

ص: 109

1- محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ج 2، نشر: دار الحدیث، چاپ پنجم ص 773.

«زیبایی، امضایی است که خداوند بر صورت اشخاص، می گذارد.» (1)

2. ایمان

«امام حسن علیه السلام به مردی که با ایشان درباره ازدواج دختر خود مشورت کرد، فرمود: او را به مردم باتقوا شوهر ده؛ زیرا اگر دختر تو را دوست داشته باشد گرامیش می دارد و اگر دوستش نداشته باشد به وی ستم نمی کند.»

همسر انسان باید متدین به دین اسلام و مکتب عزیز تشیع باشد، زیرا آن سبب موفقیت و نیک بختی زوجین می شود، و دین محوری آنان نیروی محرکه ای در جهت حرکت به سوی شادکامی است.

زُنون می گوید:

«با تقوی و خوبی می توان سعادت را خرید.» (2)

اوامر و نواحی قرآن و احادیث معصومین، زن و شوهر متدین را در محدوده ایمان برای همدیگر حفظ می کند. پیشوایان دین نیز زن با ایمان را به داماد دیندار پیشنهاد کرده اند، چنان که پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله فرمود:

«زن به خاطر چهار چیز با مرد ازدواج می کند: ثروتش، زیبایی اش، دینداری اش و اصل و نسب و خانواده اش و تو با زنان متدین ازدواج کن.» (3)

ص: 110

1- نیکنام، محمد کاظم، کوتاه سخن، نشر: مؤلف، چاپ چهارم ص 128.

2- ذوالفقاری، غلامحسین، رهنمون ص 35.

3- محمد ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ح 7836.

«آنتونی رابینز» می گوید:

«ایمان دری است به سوی بهروزی.» (1)

به بیان دیگر:

«ایمان، طریق زیستن میباشد.» (2)

لازم به ذکر است که ایمان بدون عمل ارزشی ندارد و منظور ما ایمان با عمل است.

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله می فرماید:

«ایمان بی عمل و عمل بی ایمان پذیرفته نیست.» (3)

بنابراین؛

«ایمان به عمل است به ادعا نیست.» (4)

3. تربیت و اصالت خانوادگی

فیض کاشانی می فرماید: شایسته است زن از خانوادهای اصیل و خیر خواه و مشهور به شایستگی انتخاب شود، چرا که فرزندان این گونه خانواده ها زحمت زیادی برای تربیت و مراقبت از فرزندان خود متحمل می شوند. و در آینده اینگونه دختران در امر تربیت و مراقبت فرزندان خود حساسیت ها و دقت های لازم را خواهند داشت.

ص: 111

1- سمیعی، رضا، جام اندیشه ص 83.

2- همان.

3- همان.

4- همان.

به همین دلیل در فرهنگ دین از ازدواج با زنانی که ظاهری زیبا دارند ولی در خانواده های غیراصیل و بی تربیت بزرگ شده اند پرهیز داده شده است. (1)

همسر خویش را با بینش و آگاهی کافی و تحقیقات کامل انتخاب کنید. هنگامی که او را فهمیم، خردمند و سازگار یافتید، با او پیمان ازدواج ببندید. (2)

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله می فرمایند:

«از سبزه در زباله دان پرهیزید. گفتند: سبزه در زباله دان چیست؟»

حضرت فرمود:

«زن زیبا در خانواده بد.» (3)

حضرت علی علیه السلام می فرماید:

«چه زشت است که انسان، ظاهری زیبا و باطنی نازیبا داشته باشد.»

4. تعقل و تفکر

خداوند، عقل را سلطان بدن قرار داده است، و هر کس از عقل خود کمک بگیرد، پیروز می شود. (4)

علاوه بر بلوغ طبیعی، وجود قوه تعقل، شرط مسئولیت اخلاقی است. بنابراین، افرادی که از سلامت عقلانی برخوردار نیستند و دچار کاستی هایی در قوه عاقله اند، مسئولیت اخلاقی ندارند. (5)

ص: 112

-
- 1- نیلی پور، مهدی، مدیریت خانواده، ج 1 ص 67 و 68
 - 2- همین مؤلف، راههای رسیدن به موفقیت و خوشبختی، نشر: اقیانوس معرفت، چاپ اول ص 145
 - 3- احسانی کناری، قاسم، چراغ راه زندگی ص 436.
 - 4- شکرانی، علویه، زن موجود ناشناخته، نشر: مؤلف، چاپ اول ص 45.
 - 5- دیلمی، احمد، آذربایجانی، مسعود، اخلاق اسلامی، نشر: دفتر نشر معارف، چاپ: چهل و هشتم ص 47.

یکی دیگر از ویژگی های همسر نمونه خردمندی و اندیشه گرایی است. چنین همسری با مسائل گوناگون زندگی خردمندانه برخورد می کند. او درباره مسائلی که احتیاج به تعقل و تفکر دارد به راحتی نمی گذرد، بلکه با نیروی سنجش مسائل گوناگون را سنجیده و با اندیشه نتیجه می گیرد بدین جهت سرنوشت زندگی مشترک را خردمندانه رقم می زند.

آری! «سرنوشت خود را با افکار تعیین کنید.» (1) چرا که؛ «کسی که از خرد، بهره داشته باشد، هر جا برود، فرشته سعادت و خوشبختی بر سرش بال می گستراند.» (2)

حضرت علی علیه السلام می فرماید:

(الفکر رشد)

«فکر یعنی تعالی و صعود و رشد و ثبوت.» (3)

بنابراین؛ به مجرد این که افکار آمیخته با عشق و آرامش و اعتدال و اعتماد به دیگران را به ذهن راه میدهید اهرم اقتدار و قدرت در اختیارتان قرار می گیرد. (4)

باید همسر خردمند و دانا اختیار کنیم. زیرا همسر خردمند و دانا بر روی ما تأثیر مستقیم گذاشته و همین که مشاهده می کنیم کارهای او براساس خرد است، ما نیز از او پیروی می کنیم.

ص: 113

1- ذوالفقاری، غلامحسین، رهنمون ص 205.

2- کتابچی، محسن، کشکول جاویدان، نشر: الف، چاپ اول ص 152.

3- کاظمی، محسن، روش های موفقیت و خلاقیت، نشر: میم، چاپ: دوم ص 75.

4- وین دایر، 10 راز موفقیت و آرامش درونی، نشر: هامون، چاپ ششم ص 132.

از آن روی؛ با اشخاصی که اهل تفکر هستند همنشین شوید، و از میان آنها دوست انتخاب کنید، زیرا آنها حکیمانه سخن می گویند و قبل از دهان گشودن، در مورد آن فکر می کنند و این می تواند در سرنوشت شما تعیین کننده باشد. (1)

و امام حسین علیه السلام نیز می فرماید:

«از نشانه های شایستگی، همنشینی با خردمندان است.» (2)

5. حسن خلق

یکی از ویژگی های همسر ایده آل و الگو و نمونه دوری از رضیلت های اخلاقی و دارا بودن خصلتهای اخلاقی است.

همسر خوش اخلاق در هر شرایطی عصبانی نشده و همیشه خوش برخورد است. وی آداب معاشرت را به خوبی رعایت می کند. و اکثر اوقات تبسمی دلنشین بر لب داشته و خوش مشرب است، و شوهر خویش را از صمیم قلب دوست می دارد.

حضرت محمد صلی الله علیه و آله می فرماید:

«نیک خوئی، نیک بختی انسان است و بد خوئی، بدبختی او است.» (3)

ص: 114

1- همین مؤلف، راههای رسیدن به موفقیت و خوشبختی ص 54

2- احمدیان، ابراهیم، چهل حدیث از امام حسین علیه السلام نشر: پردیسان، چاپ اول ص 44.

3- شریعتی، محمد امین، نهج الفصاحه ص 41، حدیث 222.

امام علی علیه السلام به فرزندش امام حسن علیه السلام فرمود:

گرامی ترین ارزش خانوادگی، اخلاق نیکوست. (1) چرا که آن موجب تداوم دوستی و پیوند همیشگی آنها است. (2) بدین جهت؛ اخلاق خوب مانند آب جاری است که موجب حاصل خیزی کشتزارها می شود. (3)

6. دانش و آگاهی

هر اندازه آگاهی عروس و داماد از پیمان زناشویی بیشتر باشد، ازدواج مناسب تری قلمداد می گردد زیرا آشنایی با مقوله ازدواج یکی از راههای رسیدن به موفقیت و خوشبختی می باشد.

چه بسا اگر دختر یا پسر حتی یک کتاب یا کلام و جمله ای از راههای سعادت و شادکامی را مطالعه کرده و آن را در زندگی فراراه خویش قرار داده، باعث حرکت خانواده به سوی ترقی، تکامل و نیک بختی شده است.

حضرت علی علیه السلام می فرماید:

(إِعْمَلُوا بِالْعِلْمِ تَسْعَدُوا) (4)

«بر پایه علم، عمل کنید تا سعادتمند شوید.»

ص: 115

1- دشتی، محمد، نهج البلاغه، نشر: مشهور، چاپ: شانزدهم، حکمت 38 ص 450.

2- همین مؤلف، راه رسیدن به موفقیت و خوشبختی ص 153.

3- ذوالفقاری، غلامحسین، رهنمون ص 34.

4- امینیان، مختار، مبانی اخلاق اسلامی، نشر: بوستان قم، چاپ دوم ص 144.

بنابراین ما به وسیله علم به اهداف بزرگی خواهیم رسید و سعادت دنیا و آخرت را از آن خویش خواهیم نمود. زیرا تعلیم و تعلم عبادت است و علاوه بر تأمین سعادت و خوشبختی دنیا، فضایل معنوی بی شماری را نیز در پی دارد.

توانا بود هر که دانا بود

زدانش دل پیر برنا بود

دانش، به انسان دانایی و توانایی می‌دهد و دل پژمرده را جوان می‌کند و به این وسیله می‌توان بر مشکلات، مسلط و شکست‌ها را به پیروزی مبدل نمود. (1) درباره نمود و اصل ازدواج نیز وضعیت به همین منوال است. و می‌توان با دانش ازدواج بر مشکلات آن فائق آمد.

7. سلامتی تن و روان

در هنگام انتخاب همسر باید از سلامت روحی و جسمی او آگاه باشیم. عروس و داماد اگر از سلامت تن و روان برخوردار نباشند در سختی‌ها و نابسامانی‌های زندگی موجبات ناراحتی و سلب آسایش همسر خویش را فراهم می‌کنند و سلامت آنان ضامن سعادت خانواده است.

آری!! برای روابط سالم در خانواده؛ «جمع مال، تحصیل کامیابی، کسب دانش، شهوت، هیچ کدام با تندرستی برابری نمی‌کند برای حفظ تندرستی باید از هر چیز گذشت.» (2)

ص: 116

1- همین مؤلف، راه‌های رسیدن به موفقیت و خوشبختی ص 24 و 25.

2- احسانی کناری، قاسم، چراغ راه زندگی ص 436.

حضرت علی علیه السلام فرمایند:

«دو نعمت است که قدرش مجهول است، صحت و امنیت.» (1)

ذکر این نکته ضروری است که تا وقتی که سلامت داریم، قدر آن را نمی دانیم. شاید تاکنون به این موضوع فکر نکرده باشیم که اهمیت سلامت تن و روان چقدر است؟! اگر مبتلا به نوعی بیماری بودیم، چقدر طاقت فرسا بود؟ آیا می توانستیم به این راحتی به اهدافمان برسیم؟!!

سعدی می گوید: «قدر عافیت کسی داند که به مصیبتی گرفتار آید» فکر کنید اگر به یک بیماری فکری مبتلا بودید و چند روز پشت سر هم افکار نامناسب داشتید، چه حالت های سخت روحی به شما عارض میشد؟! و آیا باز هم قادر بودید راههای رسیدن به موفقیت و خوشبختی را ادامه دهید؟! (2)

8. سید بودن

یکی از ملاک های انتخاب همسر این است که حتی الامکان داماد و عروس سید باشند، زیرا چنین همسرانی از خاندان هاشمی بوده و از ذریه حضرت زهرا علیها السلام هستند.

بدین جهت آنان امتیازاتی هستند، چه امتیازی بالاتر از اینکه آباء و اجداد چنین خاندانی از بزرگان، شجاعان که مظهر صفات اخلاقی بوده و وصلت دختر یا پسر با نسل بزرگان دین، ائمه اطهار، معصومین و راهبران مکتب

ص: 117

1- نیکنام، محمد کاظم، کوتاه سخن ص 134.

2- همین مؤلف، راههای رسیدن به موفقیت و خوشبختی ص 99 و 100.

تشیع باشد. در صورتی که عروس و داماد از سادات باشند، پیمان زناشویی آنان با معنویت و ایمانی می باشد.

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله فرمود:

«بهترین زنان شما، زنان قبیله قریش اند.» (1)

ذکر این نکته ضروری است که در کنار این نقاط مثبت باید ویژگی های خاص سادات شناخته شده و با آن سازگاری گردد تا در روابط خانوادگی دچار مشکل و بحران نشویم. (2)

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود:

«کسی که فرزندان مرا گرامی بدارد مرا گرامی داشته، و کسی که به آنها توهین نماید در واقع به من توهین نموده است.» (3)

«از جمله طوایفی که زیادتی تعظیم و اکرام ایشان لازم، و احترام به ایشان واجب است، سلسله جلیله سادات علویه است، که مودت و محبت ایشان، اجر رسالت و مزد نبوت است. و از حضرت رسالت پناهی مروی است که «شفاعت من ثابت است از برای هر که ذریه مرا به دست، یا زبان، یا با مال خود اعانت کند.» و فرمود: «چهار نفر را من در روز قیامت شفاعت خواهم نمود، اگر چه به قدر گناه تمام اهل دنیا را آورده باشند: یکی آنکه ذریه مرا اکرام کند. دوم: آنکه حاجت ایشان را برآورد. سوم: آنکه سعی نماید از برای ایشان در وقتی که مضطر

ص: 118

1- الکافی، 5/326، نیلی پور، مهدی، مدیریت خانواده، ج 1 ص 67

2- همان منبع با تصرف.

3- علامه مستبیط، احمد، القطره، ج 2، مترجم: محمدحسین رحیمیان، نشر: حادق، چاپ: پنجم ص 164.

باشند. چهارم: آنکه به دل و زبان، با ایشان دوستی و محبت کند.» و فرمود: کرام کنید خوبان ذریه مرا از برای خدا و بدان ایشان را از برای من.» (1)

و احادیث در فضیلت سادات و اجر اکرام و تعظیم ایشان بی نهایت است. و آنچه مذکور شد از برای اهل ایمان کافی است.

9. شجاعت و شهامت

«انسان بزدل با قدرت متکی بر «تعداد» مسرور می شود، و انسان شجاع تنها با قدرت متکی به «خود راستین و شکوهمندش» برانگیخته می گردد.» (2)

یکی از معیارهای انتخاب همسر، شهامت است. زیرا همسر ترسو در شرایط سخت زندگی نمی تواند عرض اندام کند و به اصطلاح عوام، قافیه را میبازد. بنابراین زن و شوهر در چنین شرایطی فدایی ناملايمات زندگی می شوند و یا در بعضی از زمینه ها نمی توانند موفق شوند.

حضرت علی علیه السلام می فرماید:

(الشُّجَاعَةُ زَيْنٌ)

«شجاعت و دلیری زینت و زیبایی است.» (3) (4)

ص: 119

-
- 1- نراقی، ملا احمد، معراج السعاده، نشر: قائم آل محمد، چاپ ششم ص 378 و 379
 - 2- وین دایر، اندیشه های ماندگار، مترجم: محمدرضا آل یاسین، نشر: هامون، چاپ ششم ص 45.
 - 3- غررالحکم، 34
 - 4- نیلی پور، مهدی، بهشت اخلاق، ج 1 ص 213.

بی گمان؛ «در هر نقطه عطفی از زندگی، آلام و ناراحتی وجود دارد. هرگونه اصلاح و تحول با رنج و زحمت توأم است، ولی در پرتو شهامت و شجاعت می توان بر تمام این مشکلات پیروز آمد.»⁽¹⁾ به بیان دیگر؛ در زندگی مشترک مانند هر جای دیگر راه فائق آمدن بر مشکلات شهامت است. چرا که؛ مردان (و زنان) با شهامت هر گونه مصائب را با چهره باز تحمل می نمایند. دیده شده است بسیاری از افراد که از وضع کسب و کار خود ناراضی هستند، ولی در اثر نبودن شهامت، سختیهای تحول و اصلاح آنان را از هرگونه تغییر روش باز می دارد و عمری را با کمال دلتنگی می گذرانند،⁽²⁾ دنیا مکانی خشن است و قوانین طبیعت و قوانینی محکم و جدی هستند. بره ضعیف، خوراک روباه می شود سرنوشت آدمهای ضعیف هم جز این نیست! اگر ضعیف (و ترسو) باشید رو به صفتان شما را به عنوان یک هدف آسان شناسایی و شکار می کنند.⁽³⁾

بنابراین منفورترین چیزی که انسان نمی تواند از آن بگریزد ترس است. و گاه اتفاق می افتد که فردی بر اثر ترس سیستم های عصبی اش از کار افتاده و یا بر اثر آن دچار سکته و یا شوک می شود.⁽⁴⁾

ص: 120

-
- 1- آیت الله سبحانی، جعفر، رمز پیروزی مردان بزرگ، نشر: نسل جوان، چاپ: بیست و دوم ص 115.
 - 2- همان ص 121 و 122.
 - 3- اندر میتوس، آخرین راز شاد زیستن، مترجم، وحید افضلی راد، نشر: نیریز، چاپ: بیستم ص 143.
 - 4- کاظمی، حکمت اله، نظری گذرا بر افکار اندیشمندان جهان، نشر: هنر پارینه، چاپ: اول ص 63

بدون شك يكى از نشانه هاى عروس نمونه عفيف بودن اوست. او موجبات سعادت خانواده را فراهم مى كند. و شوهر با آرامش خاطر به كارهاى محوله مى پردازد. و پس از چندی آنها از آرامش و آسایش وصف ناپذیری بهره مند شده و هرگز عذاب وجدان ندارند.

حضرت على عليه السلام مى فرماید:

«(زنان) هر چه بیشتر حجاب داشته باشند، محفوظ ترند.» (1)

لازم به یادآوری است که مرد نیز باید عفيف باشد، بنابراین دختر و پسر در چنین زندگی مشترکی سعادت‌مندند.

حضرت على عليه السلام مى فرماید:

«(نشانه غیرت مرد عفت اوست.» (2) (3)

بدون تردید مرد با غیرت خویش پاکدامنی پیشه مى کند. او نه تنها دامن خود را به گناه آلوده نمى کند بلکه با حیا همسر خویش را نیز از نامحرمان حفظ نموده، و از سوئى؛ آنان دوشادوش هم در زندگی زناشویی خویش در همه زمینه ها فرهنگ اخلاقی، تفاهم و توافق را سرلوحه قرار میدهند.

ص: 121

1- محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ج 2، نشر: دار الحدیث، چاپ پنجم ص 995.

2- غررالحکم، 5104.

3- نیلی پور، مهدی، بهشت اخلاق، ج 1 ص 257.

محبت و عشق ورزی نیز یکی از معیارها و نمودهای همسر نمونه است. در این مقوله، زن و شوهر در سراسر زندگی به همدیگر محبت کرده و عشق میورزند، و در توفانهای سخت زندگی نه تنها لحظه ای کدورت و دلسردی در آنها رخنه نمی کند، بلکه همدیگر را از صمیم قلب دوست دارند.

ایجاد چنین کانون گرم خانوادگی، یکی از راههای بهروزی قلمداد می گردد. به دلیل آنکه؛ «دلی که پر از محبت باشد برای هر چیزی جا دارد، و اگر خالی از محبت باشد برای هیچ چیز جا ندارد.»⁽¹⁾

بنابراین هر جا قدم می گذارید بذر عشق پیاشید، قبل از همه در خانه هایتان به فرزندان خود، به همسر و شوهر خود عشق بورزید. به همسایه تان عشق بورزید... مگذارید کسی به سوی شما بیاید، مگر آن که هنگامی که ترکتان می کند خوش تر و امیدوارتر باشد. حضور مجسم و زنده محبت خدایی باشید، محبت را در چهره، در چشم ها، در لبخند و در سلام گرم خود به دیگران پیشکش کنید.⁽²⁾

به تعبیر دیگر؛ «کسانی که هرگز از وحدت صمیمانه و عمیق رفاقت پرشور یک عشق طرفینی بویی نبرده اند، در حقیقت شیرینی جنبه های زندگی را نچشیده اند و بی آنکه خود بدانند محرومیت از آن، عواطف آنان را به سوی قساوت، حسادت و زورگویی سوق می دهد.»⁽³⁾

ص: 122

1- نهج الفصاحه، نشر: خاتم الانبیا، چاپ اول ص 506.

2- همان ص 126. (سخن مادر ترزا)

3- شهید مطهری، مرتضی، اخلاق جنسی در اسلام و جهان غرب، نشر: صدرا، چاپ اول ص 80

اسلام هم‌تایی زن و شوهر را به دو بخش تقسیم می‌کند:

اول: هم‌تایی که باید در زن و شوهر رعایت شود. (واجب)

دوم: هم‌تایی که بهتر است در آنها رعایت گردد. (مستحب)

اما واجب آن به دو قسم تقسیم می‌شود: .

اول: از جهت جسمی مثلاً اگر مرد استعداد عمل زناشویی را دارد ولی زن به جهت مانع و یا مرضی که در بدن او هست نمی‌تواند خواسته مرد را عمل کند، باید قبل از عقد به مرد بگوید و گرنه این ازدواج صحیح نخواهد بود.

دوم از نظر روحی: اگر مرد یا زن کافر بوده ولی دیگری مسلمان است چون آنها از نظر روحی با هم (همسر) نیستند و «کفویت» ندارند نمی‌توانند ازدواج کنند.

و اما مستحب آن نیز به دو گونه تقسیم می‌شود:

اول از جهت جسمی، دوم از نظر روحی

مثلاً- اگر مرد زیباست و زن زشت صورت و غیر وجیه و برخلاف آن مثلاً یکی از آنها کور یا کر و لال و دیگری سالم، اگر آنها با یکدیگر ازدواج کنند نمی‌توانند هماهنگی کاملی را در زندگی رعایت کنند.

دوم از نظر روحی: اگر یکی از آنها از خانواده شریف و دیگری از خانواده پست باشد. باز چون طرز فکرشان با هم تطبیق نمی‌کند. و محیط تربیتشان با هم فرق می‌کند، پسندیده نیست که آنها با هم ازدواج کنند و یا اگر یکی تحصیل کرده (بخصوص زن) ولی دیگری جاهل و کاملاً نادان باشد اگر با

هم ازدواج کنند (کفویت) را رعایت نکرده اند و نمی توانند راحت زندگی کنند و یا اگر یکی از نظر اخلاقیات کاملاً تزکیه شده ولی دیگری فاق باشد، چون «کفویت» را رعایت نکرده اند، درست نیست که این ازدواج را انجام دهند.

از آن روی در دستورات اسلامی میبینیم که در خصوص بعضی از معصیت کاران این کراهت تصریح شده که از جمله زن دادن به تارک الصلاه (بی نماز) است.

«بنابراین در ازدواج دائم که نود درصد آن به خاطر تشکیل خانواده است، حتماً باید «کفویت» و «همسری» رعایت شود تا زندگی زناشویی داوم پیدا کند و با سرعت از هم نپاشد.»

موارد همتایی و تناسب دختر و پسر عبارتند از :

1. همتایی دینی و ایمانی: یعنی عروس و داماد از نظر دینی هم سطح باشند.
2. همتایی و هماهنگی فرهنگی و فکری: یعنی سطح فکری آنها برابر و یا تقریباً برابر باشد و از لحاظ فرهنگی هماهنگ باشند.
3. همتایی اخلاقی
4. تناسب در تحصیلات علمی
5. همتایی جسمی و جنسی
6. تناسب در زیبایی
7. تناسب سنی

8. تناسب مالی

9. تناسب خانوادگی

10. تناسب سیاسی

11. تناسب اجتماعی

12. هماهنگی روحی و روانی

13. همتایی و تناسب در آینده

(ب) صفات سلبی زنان (جهنم سوزان زندگی)

دختر و پسر در هنگام ازدواج باید توجه کنند که همسر آنها از بعضی رذیلت‌ها پاک و مبرا باشد و از صفات نابجا و زشت فاصله داشته و گرد آنها نگردد. و حتی یکی از هجده صفت سلبی مذکور را نداشته باشد.

فیض کاشانی در کتاب محجه البیضاء به توضیح تعدادی از صفات سلبی زنان پرداخته و از ازدواج با هجده طبقه آنان را برحذر داشته است، با هم می‌خوانیم:

1. آنانه: زانی که دردمند و نالان و شکایت‌گر از حالت جسمانی خود هستند و غالب یا مریض هستند و یا خود را به بیماری می‌زنند.

2. منانه: زنی که بر شوهر خود منت می‌گذارد و دائما می‌گوید فلان کار را برای تو انجام دادم.

3. حانه: زنی که متمایل به مردی دیگر است.

ص: 125

4. خدایه: زنان بهانه جو و چشم چران و هوس گر که مدام چشمانش به این طرف و آن طرف است و شوهر را به زحمت وا می دارد تا برای او چیزهایی را تهیه کند.
5. براقه: زنانی که دائما در پی آرایش و برق انداختن خود هستند یا زنانی که تنها خور هستند، هر غذایی را برای خود انتخاب کرده و تنها می خورند.
6. شدایه: زنانی که زیاد حرف می زنند.
7. المختلعه: زنی که مرتب دم از جدایی میزند.
8. مباریه: کسی که دائما به این و آن مباحثات و فخرفروشی دارد.
9. المفاخره: کسی که به دارایی های دنیایی فخر می کند.
10. عاهره الفاسقه: کسی که قبلا دارای دوست پسر بوده است.
11. ناشزه: زنی که بر شوهر خود بزرگی می فروشد و در رفتار و گفتار بر شوهر برتری جویی نشان میدهد.
12. سخابه: زن بدسخن و بدگفتار
13. ولاجه: زنی که دائما می خواهد از خانه خارج شود و رفت و آمد زیاد دارد.
14. همازه: زنی که عیب جوست و بهانه تراشی می کند و زنی که زیاد را کم تلقی می کند و به کم قانع نیست.
15. الذلیله فی الها العزیزه مع بعلها: زنی که با خانواده خود فروتن و در برابر شوهر خود سرکش است.
16. العقیم العقود: زن نازایی که کینه ورزی می کند.

17. المتبرجه اذا غاب عنها بعلها، الحصان معه اذا حضر: زنی که در عدم حضور شوهر خود، برای دیگران خودنمایی می کند ولی برای شوهر خود اصلاً خودآرایی ندارد.

18. متمرده: زن متمرده و عصیانگر و غیر مطیع. (1)

لازم به تذکر است که هر کدام از صفات سلبی فوق موجبات جنایت و خیانت را فراهم می سازد بنابراین باید در هنگام ازدواج در این گونه موارد دقت شود و حتی بعد از ازدواج اگر زنی صفت سلبی او باعث خیانت و جنایت می گردد او را طلاق داده و از هم جدا گردند.

روایت

ازدواج با پنج گروه از زنان ناپسند است

زید بن ثابت گفت: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله من فرمود: ای زید آیا ازدواج کرده ای؟ گفتم: نه

فرمود: ازدواج کن و بر عفت خود بیفزای، ولی با پنج طایفه ازدواج مکن. زید گفت: آنها چه کسانی هستند ای رسول خدا؟

پیامبر فرمود: با «شهره» و «لهیره» و «نهیره» و «هبدره» و «لفوت» ازدواج مکن.

ص: 127

1- نیلی پور، مهدی، مدیریت خانواده (ج 1) ص 71 و 73.

زید گفت: ای رسول خدا هیچ یکی از این ها را که فرمودی نفهمیدم و آشنایی با آنها ندارم.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: مگر شما عرب نیستید: «شهره» زن زاغ چشم بی حیاست و «لهبره» زن بلند قد لاغر است و «نهره» زن کوتاه قد زشت است و «هبدره» پیرزن حيله گر است و «لفوت» زنی است که از کس دیگری بچه دارد. (1)

لازم به ذکر است که عروس همچون داماد حق انتخاب همسر خویش را دارد او با در نظر گرفتن صفات ایجابی و سلبی می تواند، شوهر دلخواه خویش را انتخاب نماید.

اکنون با هم صفات سلبی مردان را می خوانیم:

پ) صفات سلبی مردان (چاه ضلالت و نادانی)

مردانی که صفات زیر را دارند قابل زندگی و تفاهم و توافق اخلاقی نیستند:

1. مردی که نمی تواند متعلق به شما باشد.

2. مرد بی احساس

3. معتاد

4. مردی که دارای همسر میباشد و می خواهد شما را بازیچه خود قرار دهد.

5. مرد خسیس و ترسو

ص: 128

1- شیخ صدوق، الخصال (جلد اول)، ترجمه: یعقوب جعفری، نشر: اندیشه هادی، چاپ: اول ص 460 و 461.

6. مرد بی هنر، بی تخصص و تنبل
7. مردی که انگیزه ازدواجش بیشتر جسمانی و مادی است.
8. مرد بی تقوی و غیر متدین
9. مرد بدبین
10. مردی که امراض روحی و علاج ناپذیر دارد.
11. مرد بداخلاق (عدم برخورد نیکو)
12. مردی که دارای رضیلت های نفسانی گوناگون است.

ج) صفات عروس بد

با هم بعضی از صفات عروسی که توافق و تفاهم اخلاقی ندارد را می خوانیم:

1. ژولیده و در هم و برهم
2. ذلیل و دارای عقده حقارت
3. متکبر و سرکش
4. عقیم و بی بار
5. کینه توز و خشن
6. متظاهر و خودنما
7. پرتوقع
8. بی تفاوت در برابر انجام تکالیف
9. در برابر شوهر نفوذناپذیر
10. عدم تمکین شوهر

د) صفات عروس خوب

1. زیبا
2. مهربان و خونگرم
3. باحجاب
4. عفیف و پاکدامن
5. دارا بودن سلامت جسم
6. دارا بودن سلامت روح و عدم عقده حقارت
7. متواضع
8. آراسته و مؤدب و نفوذناپذیر نسبت به بیگانگان
10. دارای روحیه فرمانبرداری از شوهر

و) نشانه های داماد بد

جوانانی که در صدد ازدواج و تشکیل خانواده هستند باید از موارد زیر پرهیز نموده و صفات ایجابی را جایگزین آن نمایند.

1. اهل تهمت و افترا
2. بخیل و تنگ نظر
3. بد زبان و فحاش
4. بدبین
5. اسیر شکم

6. گریز از پذیرش میهمان

7. سخت گیری نسبت به خانواده

8. تنبیل و تن پرور

9. ناسپاس و نمک ناشناس (در برابر مادر زن، پدر زن، حتی پدر و مادر خویش)

10. دمدمی مزاج و دهن بین

(ه) نشانه های داماد خوب

صفات ایجابی دیگری که داماد خوب دارد عبارت است از:

1. باتقوا و پاکدامن

2. آراسته و پاکیزه

3. سخی و بخشنده

4. دارای اصالت و نجابت خانوادگی

5. نیکوکار و خدمتگزار خانواده

6. صبور و با پایداری

7. تأمین کننده نیاز خانواده

8. خوش برخورد

9. مدیر، و قطع کننده هرگونه نفوذ دیگران به خانواده

10. آینده نگری در زندگی

جوانی که با اعتقاد و توکل خداوند، خواستگاری را شروع کند و ادامه دهد و با تقوی و با کمال باشد خداوند هم او را یاری می کند.

اگر جوانی وضعیت مادی خود را بهانه نکند و ارزشهای معنوی یک دختر برایش مهم باشد و در مورد عقد و عروسی به همان نکاتی که درباره عروس گفته خواهد شد عمل کند، و دارای خلق و خوی سازگاری باشد، نجابت، فروتنی، زرنگی، کاردانی و هنر کاری داشته باشد و معتاد نباشد، نزد دوستان ناباب نرود و به فکر کار، تلاش و پیدا کردن نان حلال باشد، او نیز یک داماد نمونه و برتر است.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود:

اگر کسی که از نظر خلق و خوی و دیانت مورد تأیید شما است به خواستگاری دخترتان آمد او را رد نکنید و اگر شراب خوار یا بداخلاق است به او زن ندهید. (1) و دختر خود را به شخص با تقوی بدهید. (2)

حسین بن بشار یکی از یاران امام رضا برای آن حضرت نوشت: یکی از آشنایان از دخترم خواستگاری کرده ولی آدمی بدخلق است.

امام هادی علیه السلام فرمود:

اگر بداخلاق باشد به او زن ندهید. (3)

ص: 132

1- رحیمی، عباس، نمونه های موفق، نشر: جمال، چاپ: سوم ص 31 و 32، به نقل از مستدرک، ج 12 ص 316.

2- همان، به نقل از مکارم الاخلاق ص 204.

3- همان، به نقل از مستدرک، ج 14 ص 192.

دختر که به خانه بخت می رود در دل خود صدها آرزو دارد و امیدوار است به آنها برسد. یکی از آن آرزوها که اساس تمام آرزوهای بشر است، سعادت‌مند شدن است. او می خواهد خوشبخت شود و دنبال کسی می گردد که وی را خوشبخت کند، ولی گاهی راه خوشبختی را نمی داند و گاهی هم خوشبختی را در اموری می داند که نه تنها خوشبختی نمی آورد بلکه زمینه بدبختی را نیز فراهم می کند؛ از آن روی یک عروس نمونه و خوشبخت کسی است که به مسائل زیر توجه داشته باشد:

1. خوشبختی را در مال دنیا، اتومبیل، خانه و ملک و املاک یا شغل پردرآمد و دهان پرکن نداند و فکر نکند اگر خواستگاری آمد که ویژگیهای بالا را داشت، خوش تیپ بود و مال و ثروت یا پدر ثروتمندی داشت، پرنده خوشبختی بر شانه اش نشسته است! این اشتباه بزرگی است که بعضی از دختر خانم ها مرتکب می شوند و به نتیجه دلخواه نمی رسند.

2. فردی را به همسری برگزیند که دین مدار، مذهبی، خداپرست و دارای اخلاق نیک باشد. تقوی و اخلاق دو اصلی است که به عنوان معیار شوهر خوب در احادیث پیشوایان بدان اشاره شده است.

(لَا تُزَّوِّجُهُ إِنْ كَانَ سَيِّءَ الْخُلُقِ)

«دخترت را به آدم با تقوی بده و اگر بد اخلاق است او را رد کن»

3. مهریه سنگین را مردود بدانند و با مهریه اندک که در توان جوان باشد و قابل وصول نیز باشد حاضر به ازدواج گردد و هرگز مهریه های سرسام آور و طاقت فرسا را به جوان خواستگار تحمیل نکنند.
4. هزینه های سنگین و دگونه ای را که از ریاکاریها و خودنمایی ها و رقابت ها و چشم و هم چشمی ها سرچشمه می گیرد بر داماد تحمیل نکند. هزینه خرید بازار و سفره عقد، آینه و شمعدان و ... که اثری جز بالا بردن هزینه ازدواج ندارد بر داماد تحمیل نکند و عروس خانم به اطرافیان نیز اجازه ندهد که این کار را انجام دهند.
5. مراسم عقد و عروسی بسیار ساده برگزار شود و عروس خانم از تشریفات بیهوده پرهیز کند و به گرفتن یک مجلس ساده و مختصر اکتفا کند.
6. از اموری که در شأن یک دختر مسلمان نیست و حضرت زهرعلیها السلام و زینب کبری علیها السلام از آن بیزارند و قلب آن بزرگواران می رنجد با تمام وجود مخالفت نماید و اطرافیان را نیز از انجام آن منع کند.
7. به عبادت و بندگی خدا و بخصوص نماز، اهمیت دهد.
8. برخوردش با شوهر همان گونه باشد که اسلام دستور داده و شوهرداری، بچه داری، خانه داری، برخورد با محرمها و نامحرمها و رسیدگی به زندگی اش در چارچوب دستورات اسلام باشد.
9. بدیهی است عروس خانمی که چنین رفتار و عقیده ای داشته باشد، نمونه است. (1)

ص: 134

بخش هفتم: ملاکهای طلایی پژوهش و تحقیق (انتخاب همسر دلخواه)

اشاره

ص: 135

اکنون از اهداف و مزایای ازدواج آگاهی یافته اید و از موانع پیمان زناشویی و نیز عبور کرده اید. معیارهای معنوی انتخاب همسر را نیز می دانید بد نیست. (مروری بر ملاکهای زندگی ساز انتخاب همسر داشته باشید، تا با خیالی آسوده و راحت این گام را با موفقیت برداشته و به پایان برسانید، از این روی در این بخش چگونگی انتخاب همسر و معیارهای زندگی ساز آن را بیان می کنیم.

امیدواریم مورد استفاده دختران و پسران کامیاب قرار گرفته و با پیمان زناشویی موفق، روابطی سالم در خانواده داشته باشند.

ملاک های زندگی ساز انتخاب همسر

اشاره

در این بخش چهار نمود و اصل مهم را مورد بررسی قرار داده ایم

ص: 136

1. تبادل نظر با والدین

حضرت محمد صلی الله علیه و آله می فرماید:

(المُشَاوَرَةُ حِصْنٌ مِنَ النَّدَامَةِ وَأَمْنٌ مِنَ الْمَلَامَةِ)

«مشورت حصار ندامت است و ایمنی از ملامت»

با حصار مشورت، دانایی را از ندامت ناشی از ضلالت تشخیص داده و از ملامت مردم ایمن گردیم. بنابراین پسران و دختران جوان با تبادل نظر به سوی بهروزی گام بر می دارند.

نایلتون می گوید:

«باید در مشاوره دقیق و خونسرد باشیم و در اجرای آن سخت و جدی» (1)

اکنون این سؤال پیش می آید که با چه کسی تبادل نظر نماییم؟!!

ما باید با کسی مشاوره کنیم که از ویژگی های زیر بهره مند باشد:

1. مؤمن و متدین

2. عاقل و خردمند

3. مطلع و آگاه

4. شجاع

5. دلسوز و خیرخواه

6. امین و رازدار

ص: 137

دختران و پسران جوان برای تشکیل زندگی مشترک باید با پدر و مادر دلسوز و مهربان خویش و پیران راه که دارای ویژگیهای مذکور هستند، مشورت کنند و هرگاه به نتیجه خردمندانه ای رسیدند به آن جامه عمل بپوشانند.

2. معرف و واسطه

اشاره

واسطه و معرف کسی است که پسران و دختران و خانواده آنها را می شناسد و آنها را برای امر ازدواج معرفی کرده و زوجین را در این امر مهم یاری می کند.

امام صادق علیه السلام می فرمایند:

(مَنْ زَوَّجَ أَعْرَبًا كَانَ مَمَّنْ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)

«هر که عزبی (مجردی) را زن دهد، از جمله کسانی است که خداوند در روز قیامت به او نظر می افکند.»⁽¹⁾ (2)

امام علی علیه السلام می فرماید: بهترین وساطت ها این است که میان دو نفر در امر ازدواج وساطت شود تا سر و سامان بگیرند.⁽³⁾

ص: 138

1- الکافی، 2 / 331 / 5.

2- محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ج 5 ص 2253.

3- همان منبع ص 2255.

اشاره

واسطه ها و معرف ها سه گروه می باشند که عبارت است از:

الف) آگاه و نیک اندیش

این گروه معیارهای انتخاب همسر را می دانند و راه و رسم چنین وظیفه خطیری را می شناسند و به خوبی از عهده آن برمی آیند. این گروه مورد اطمینان هستند. زیرا به خوبی می دانند که؛ «اجر نیکی آنان در عمل نیک آنان مستور است.» (1)

ب) خیرخواهان نا آگاه

افلاطون می گوید: «در آئینه نگاه کن، اگر صورت زیباداری کاری مناسب جمالت انجام ده و اگر قیافه ات نامتناسب است زشتی کردار را به زشتی صورت میفزا» (2)

این گروه نیتشان «خیرخواهانه» است و در صدد انجام کار نیکی هستند، اما راه و رسم آن را نمی دانند. آنها چون ملاکها و روشهای گزینش همسر را نمی دانند، «شر» به بار می آورند. بدین جهت مورد اعتماد و اطمینان نیستند.

ص: 139

1- ذوالفقاری، غلامحسین، رهنمون؛ ص 771.

2- همان منبع ص 776.

«ننگ بر آنکه سود و جاه خود را در ویرانی دیگران بجوید.» (1)

«این گروه افرادی هستند که نیتشان «شر» و عملشان هم «پلید» است، عده ای مغرض با نیت سوء هستند که با ظاهرسازی و زبان درازی در پی غرضهای پلید خویش هستند.

جووانان عزیز و خانواده های محترم کاملاً مواظب رفتار و کردار چنین افراد سیاه دلی باشند و هرگز فریب نخورند.» (2)

3. محقق و تحقیق

اشاره

تعریف تحقیق

تحقیق در لغت به معنی واریسی کردن، بررسی، کشف حقیقت و برکنه حقیقت امری رسیدن و در اصطلاح، کوششی علمی و اندیشیده توأم با طرح و نقشه برای کشف حقیقتی مجهول است. (3)

پس از اینکه در امر ازدواج با متخصص تبادل نظر کردیم و سپس با والدین و خردمندان رایزنی نمودیم، نوبت تحقیق فرا میرسد.

تحقیق برای زندگی مشترک از اهمیت والایی برخوردار است، و یکی از مراحل اصلی و خاصی است که دختر و پسر و خانواده آنها باید به خوبی از

ص: 140

1- همان منبع ص 323.

2- ملک محمودی، امیر، راهنمای ازدواج ص 162، با تصرف.

3- دهنوی، حسین، روش تحقیق، نشر: دار الصادقین، چاپ: هفتم ص 11.

عهده آن برآیند. و به راه های گوناگون از همسر آینده خویش تعیین صلاحیت نمایند. تحقیق درباره ملاکها و معیارهای انتخاب همسر و اصالت خانوادگی آنها و ابعاد دیگر واجب و ضروری است.

خداوند بزرگ در قرآن کریم می فرماید:

«ای کسانی که ایمان آورده اید اگر شخص فاسقی خبری برای شما بیاورد، درباره آن تحقیق کنید، مبادا به گروهی از روی نادانی آسیب برسانید و از کرده خود پشیمان شوید.» (1)

* راههای تحقیق

اشاره

راههای تحقیق عبارت است از:

الف) بررسی احوال و صفات خویشان نزدیک پسران با دختران

بررسی صفات اقوام و خویشان نزدیک پسران و یا دختران جوان به ما نشان می دهد که در صفات مشترک با دختران با پسران چه صفات بارزی (ایجابی یا سلبی) دارند. زیرا صفات و ویژگیها در یک فامیل گسترده بوده و در بعضی از آن صفات ایجابی یا سلبی با دختران و پسران جوان مشترک هستند. مانند: صفت شجاعت.

ص: 141

1- سوره حجرات، آیه 6.

(ب) تحقیق از اقوام و آشنایان او

در این تحقیق باید افراد بی طرف مورد اعتماد و اطمینانی را انتخاب کنید که بی طرفانه و منصفانه آنچه در مورد دختر یا پسر آگاهی دارند اعم از صفات ایجابی و سلبی برای شما بازگو کنند.

(ج) دوستان نزدیک او

دوستان، همکلاسان و همکاران نزدیک او می توانند موارد بسیار مؤثری برای تحقیق ما باشند. در حقیقت اینگونه افراد می توانند کمک شایان توجهی به ما در این امر خیر داشته باشند.

(د) معلمان و مدیران او

به دلیل آگاهی، دانش و خردمندی، معلمان و مدیران می توانند موارد بسیار خوبی برای تحقیق ما باشند، زیرا اینگونه افراد از فرهنگ اخلاقی برخوردارند و با صداقت و راستی ناشی از خردمندی به ما آگاهی دقیق و مؤثری می دهند.

4. فرستادن پیک

پس از تبادل نظر با بزرگان و یاری رسانیدن نیکوکار و تحقیق مفصل در همه زمینه ها دختران و پسرانی که مایل به پیمان زناشویی هستند در این مرحله برای دیدارهای قبل ازدواج پیک به خانه بخت خویش می فرستند.

ص: 142

بخش هشتم: مهریه دختران: متعارف و مختصر

اشاره

ص: 143

مهر که صداقه و فریضه و ... نامیده می شود، حقی است برای زوجه به حکم قرآن، سنت و اجماع.

مهر، کابین و آن نقد و جنسی باشد که در وقت نکاح بر ذمه مرد مقرر کنند. مالی که در ازاء بضع زن به او پرداخت می شود. دست پیمان، تصع صداق، شیربها، روی گشایان، جمع مهور (1)

تعریف مهر

مهر، یک سنت اسلام و فرهنگی است. مهر، هدیه ای است از سوی مردی که خواهان وصلت زناشویی با زن موردنظر است که در حین ازدواج به او پیشکش می شود. مهر، یک نوع احترام و محبت به زن است جهت جلب نظر او

ص: 144

1- رجائیان، عالیه، مهریه تکلیف مرد حق زن، نشر: اندیشه ماندگار، چاپ اول ص 19، با تصرف.

در قبول همسری و وسیله ای برای بیان علاقه و صداقت مرد به زنی است که همسر آینده او خواهد شد.

در ضمن مهر را کابین یا صداق نیز می گویند که نشانه صداقت مرد میباشد. (1)

قرآن کریم در مورد این موضوع می فرماید:

(وَأْتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ)

«و مهر زنان را به طور کامل) به عنوان یک بدهی (یا عطیه)، به آنان پردازید، (ولی) اگر آنها چیزی از آن را با رضایت خاطر شما ببخشند، حلال و گوارا مصرف کنید.»

مهرچه میتواند باشد؟!!

هر چه را که بتواند عنوان عطیه و هدیه را داشته باشد، می تواند موضوع مهریه قرار گیرد از قبیل: پول، مال، اشیاء، آموزش یک دانش و فن و هنر، انتقال یک فرهنگ مثبت و عالی، آموزش احکام و مسایل اسلامی، آموزش قرآن، انجام یک خدمت معینی که شوهر متعهد می شود آن را در زمان حال یا آینده ادا کند. (2)

مهریه چقدر باشد؟!!

مهریه به هر میزانی که زن و مرد بدان رضایت دهند می تواند باشد. کم یا زیاد بودن مهریه باعث چلیت یا حرمت ازدواج نخواهد شد و اسلام برای آن حدی معین نکرده است.

ص: 145

1- ملک محمودی، امیر، راهنمای ازدواج ص 189.

2- همان منبع ص 191.

در عین حال توصیه شده است که میزان مهر اندک باشد، تا مرد احساس سنگینی نکند و بر اثر آن ناامنی و دشمنی در بین آنان پدید نیاید.
(1)

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله می فرماید:

«بهترین زنان امت من، خوبرترین و کم مهریه ترین آنان هستند.» (2)

حضرت محمد صلی الله علیه و آله در حدیث دیگری می فرماید:

«بهترین مهریه سبک ترین آن است.» (3)

مهریه سنگین همیشه با دشواری ها و خطراتی همراه بوده است به همین دلیل بزرگان دینی فرموده اند آن را متعارف و مختصر بگیرید و از مهریه سنگین پرهیز نمائید. اکنون داستانی در این باره می خوانیم و سپس با الگوپذیری از صدیقه کبری نای مهریه سنگینی را که سنت غلطی بیش نیست و هنوز رواج دارد را جایز نمی دانیم و کابین متعارف و مختصر جایگزین آن می کنیم.

داستان

همه چیز تمام شده ... گمشو!

... شوهرم ... شوهر نازنینم کجاست؟

استوار می پرسد: اسم شوهرتان؟

وزن اسم شوهرش را می گوید:

استوار می پرسد: شوهرتان چه موقعی به این جا آورده شده و به چه علت؟

ص: 146

1- همان منبع

2- محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ج 5 ص 2257، ح 7843.

3- همان منبع، ح 7844.

زن میگوید: دیروز غروب توقیفش کردند... و شرمسارانه می گوید: مهریه ام را به اجرا گذاشته ام ...

چند لحظه بعد مرد جوان آراسته ای وارد اتاق استوار می شود و زن بی اختیار خود را به آغوش شوهر می اندازد و صداهای گریه اش اطاق را پر می کند!

در مقابل این همه اشتیاق و احساسات، مرد قیافه ای آرام، خونسرد و بی تفاوت دارد. زن میپرسد: عزیزم حالت خوب است؟

دیشب و مرد خیلی خونسرد جواب میدهد به تو مربوط نیست. زن هاج و واج می ماند مرد باز می گوید: «می دانی که چقدر دوستت داشتم به خاطر تو و بچه ها حاضر بودم جانم را بدهم. اما حالا هیچ کدامتان برایم مهم نیستید.

تو چطور جرأت کردی به ملاقاتم بیایی؟

زن با شرمساری می گوید: پشیمان شدم اشتباه کردم همین حالا می روم و تقاضای آزادیت را می کنم.

مرد خشک و بی احساس می گوید: لازم نیست. ترحمت را بگذار برای خودت و بابای عزیزت دیوار بین من و تو فرو ریخته و همه چیز تمام شده ... گمشو!

زن را موقتا از اطاق بیرون می کند و به مرد می گویند: او شما را دوست دارد. خودتان دیدید حالا او یک بار اشتباه کرده و شما نباید این قدر سخت بگیری.

مرد با ادب میگوید: هر اشتباه دیگری می کرد می بخشیدمش اما این را نمیتوانم میپرسند: علت اختلافتان چه بود؟

مرد می گوید: ما با هم اختلافی نداشتیم بین من و پدر زن خودخواه دیکتاتورم اختلاف بود. او از من رفتاری انتظار داشت که برایم ممکن نبود.

پیرمرد برای انتقام گرفتن از من از تأثیر عمیقش بر زخم استفاده کرد و او را واداشت مهریه اش را به اجرا بگذارد. زخم میخواست این کار را نکند اما کرد

و من متأسفم که بعد از ظهر دیروز هنگامی که مأمورین به سراغم آمدند خودش ایستاده بود و با چشم گریان خفت کشیدن و شکسته شدن من نزد همکارانم را مشاهده می کرد. حماقت آشکار زخم مرا که آدمی خونسرد و ملایم هستم آتشی کرد.

دیشب تا صبح به این مسئله اندیشیدم. خیلی... و دیدم ادامه زندگیمان امکان پذیر نیست از شما سرکار خواهش می کنم اگر بار دیگر زخم به ملاقاتم آمد مرا از دیدارش معاف بدارید زیرا ممکن است نتوانم تعادلم را حفظ کنم!

بچه تان چه میشود؟ چند سال دارد؟

یکسال و نیمه است. برای من مطرح نیست چه به سر او خواهد آمد. اگر مادرش نگه داریش را پذیرفت که هیچ، و گرنه به مادرم میسپارمش. (1) (2)

آری!!

نتیجه دخالت برزگترها در کار عروس و داماد روشن شد و نقش مهریه سنگین برای ازدواج ها معلوم گردید. آن روزها می گفتند مهریه برای این است که مرد زن را طلاق ندهد و از مهریه بترسد و هرگاه طلاق داد، زن مخارج خود را داشته باشد.

ولی مهریه های اسلحه زنان است برای زندانی کردن شوهران خود و از سویی وسیله ای برای ثروت اندوختن است. (3)

وجود مهریه های سنگین باعث به وجود آوردن نوعی معامله و نرخ گذاری در جامعه شده است. حال چه بسا، که دختران جوان در ازدواج به کالا مبدل گردند.

ص: 148

1- پیمان زناشویی ص 119.

2- حججی، محمد هادی، پله پله تا خوشبختی ص 78-85.

3- همان منبع ص 88.

به نحوی که با نرخ های متفاوت این کالا را از ارزش برخوردار سازند و این شاید در ظواهر، ارزش مادی زن را افزایش دهد، ولی ارزش معنوی زن را به شدت کاهش داده است؛ زیرا آموزه های دینی تحت هیچ شرایطی، مادیات و ظواهر زندگی را به عنوان معیاری در ازدواج به رسمیت نشناخته است که بخواهد ارزش انسانها را مقایسه کند. (1)

امید است با درک واقعی از بیانات رسول اکرم و عمل به آن، مسیر هدایت شده و پر از صلابت و خوشبختی را برای جوانان به دست آوریم و با پرهیز از مهریه سنگین علاوه بر آنکه ترس جوانان از ازدواج را کاهش دهیم، بلکه به شادابی جامعه و استحکام بنیان خانواده نیز کمک کنیم. (2)

مهریه حضرت زهرا علیها السلام

مهرالسنة

علت این که مهرالسنة، 500 درهم (دویست و شصت و دو مثقال و نیم پول نقره مسکوک) قرار گرفته است چیست؟ در کتاب علل الشرائع این حدیث مورد استفاده قرار گرفته است از محمد بن علی ماجیلویه به نقل از پدرانش که می گوید:

از امیرالمؤمنین پرسیدم مهرالسنة بر چه اساسی تعیین شده است؟

ایشان فرمودند:

خداوند متعال، 5 ذکر ذیل را مقرر نمود تا مؤمنان او را تکبیر کنند:

100 مرتبه الله اکبر، 100 مرتبه الحمد لله، 100 مرتبه سبحان الله،

100 مرتبه لا اله الا الله و 100 مرتبه صلوات بر محمد و آتش.

ص: 149

1- سعیدی حسینی، محمد، جوان و ترس از ازدواج، نشر: فانوس، چاپ اول ص 73 پ

2- همان منبع ص 78.

پس حضرت زهرا علیهاالسلام هنگام تعیین مهریه ایشان فرمود: پروردگارا مرا به ازدواج و نکاح یکی از حوری های بهشتی قرار ده و مهرم را نیز به همین میزان (500 درهم) قرار ده، سپس خداوند به حضرت محمد صلی الله علیه و آله وحی فرمود: مهر زنان مؤمن را مهرالسنه (500 درهم) قرار ده و حضرت نیز چنین نمود. (1)

مهریه زن و زمان پرداخت آن

پس از برقراری پیمان ازدواج، مهر به زن تعلق می گیرد. اگر قبل از انجام، آمیزش، مساله مرگ شوهر یا طلاق و متارکهای پیش آید، زن در عین حال مالک نیمی از مهر است و اگر آمیزش انجام شده باشد (زوجین عروسی کرده باشند)، زن مالک تمام مهر است. (2)

نقش شیربها در ازدواج

در بعضی شهرها و روستاها، رسم بر آن است که قبل از عروسی برای تهیه مقداری از جهیزیه، از داماد مبلغی پول نقد به عنوان شیربها گرفته می شود، که خود مانع و مشکل بزرگی برای خانواده هاست و یکی از آسیب های کوچک آن، این است که خانواده داماد انتظار دارند که جهیزیه مفصلی بازگردانیده شود! کاش این افراد لحظه ای می اندیشیدند که شیر مادر چیزی نیست که قابل خرید و فروش باشد. چنین تفکری در اعتقادات ما به هیچ وجه وجود ندارد. (3)

ص: 150

-
- 1- رجائیان، عالیه، مهریه تکلیف مرد حق زن ص 18.
 - 2- ملک محمودی، امیر، راهنمای ازدواج ص 193.
 - 3- داودی نژاد، مسلم، سین جین های خواستگاری ص 199.

بخش نهم: نمود و اصل جادوی: جهزیه متعارف و مختصر

اشاره

ص: 151

همه جا چنین مرسوم است که خانواده عروس لوازم اولیه زندگی را خریداری کرده و همراه او به خانه داماد می فرستند این سنی اسلامی، نیکو و مستحب می باشد.

گرچه داماد شرعا و قانونا حق مطالبه «جهاز» را ندارد و بر خانواده عروس هم واجب نیست که جهیزیه ای را تهیه کنند، اما همان طور که در بحث «مهریه» گفته شد، داماد از طریق پرداخت مقداری از مهر (به صورت نقدی) کمک به خانواده عروس می کند تا آنها بتوانند با آن پول لوازم ضروری و موردنیاز را برای زندگی مشترک پسر و دختر تهیه نمایند.

با این کار و همیاری و همکاری خانواده طرفین، بسیاری از مشکلات و موانع ازدواج حل می شود. [\(1\)](#)

ص: 152

1- ملک محمودی، امیر، راهنمای ازدواج ص 15 او 216

اصل تهیه جهیزیه از ضروریات زندگی زوجین است، اما میزان کمیت و تنوع وسایل برحسب رسوم و عادات مناطق مختلف متفاوت است و این تفاوت برحسب اختلاف قومها و فرهنگها امری عادی است. اما نکته مهم از دیدگاه اسلام عدم تفاخر به مال است، مالی که این بار در جهیزیه عروس و جای گرفتن در خانه بخت خودنمایی می کند، این که جهیزیه دختر فلانی چقدر بوده است و چند کامیون اثاث (و لوازم خانگی) داشته است. نمونه بارزی از تفاخر به مال است که به هیچ وجه در اسلام پذیرفته نیست.

همان طوری که تفاخر به علم نزد جاهلان کاری سخیف است و علم، خود حجاب اکبری است که اگر در طریق خودشناسی و معرفت حضرت دوست نباشد، در جهت تکبر و خودنمایی قرار می گیرد که نماد ضعف و اسارت انسان در زندان نفس پر تمنا است.

به هر حال، مشکل معیار تهیه جهیزیه باید در برطرف ساختن نیازهای زندگی خانوادگی و به دور از تجمل گرایی و تشریفات باشد.

وقتی که خواستگاری در سبزترین خانواده سبز هستی سامان یافت. بعد از تهیه جهیزیه و انجام مجلس عروسی معمولاً پدر عروس دست عروس را گرفته و در دست داماد قرار میدهد و نوعروس و داماد روانه خانه بخت می شوند. (1)

ص: 153

جهیزیه حضرت زهرا علیها السلام (الگوی هستی)

پیامبر بخشی از پول ها را به گروهی از اصحاب میدهد تا آنان برای تهیه جهیزه حضرت زهرا اقدام کنند. پول هایی را که می شمارند، 63 درهم بیشتر نیست و با همین سرمایه اندک باید همه وسایل موردنیاز را خریداری کنند. به بازار که می رسند، به سرعت خرید را آغاز می کنند و پیش از خریدن هر کالایی با یکدیگر به مشورت می پردازند.

ساعتی بعد کارشان تمام میشود و با آن شصت و سه درهم، این وسایل را تهیه می کنند.

1. پیراهنی به بهای هفت درهم

2. چارقدی (روسی به قیمت چهار درهم

3. گلیمی بافت منطقه خیبر

4. تخت و خوابی بافته شده از برگ درخت خرما

5. دو تشک با رویه هایی از کناف سبز

6. چهار بالش از چرم طائف

7. پردهای نازک از پشم

8. یک تخته حسیر

9. آسیای دستی

10. لگن مسی

11. کاسه ای گود برای نوشیدن شیر

12. مشکی برای آب

13. یک آفتابه

14. سبویی سبز

15. چند کوزه گلی

عمار، سلمان و دیگران، هر کدام تعدادی از این وسایل را برمی دارند و نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله می آورند و در برابر آن حضرت می گذارند. این جهیزیه آن قدر ساده و بی آرایش است که انگار نه انگار فاطمه دختر رئیس حکومت مدینه است.

وقتی چشم پیامبر به این جهیزیه می افتد، دلش میشکند و اشک می ریزد. آنگاه سر به سوی آسمان بلند کرده، فاطمه علیها سلام و علی علیه السلام را از عمق جان دعا می کند:

(اللَّهُمَّ بَارِكْ لِقَدَمِ جُلِّ أُنَيْتَهُمُ الْخَرْفِ)

بار خدایا! به کسانی که بیشتر ظرفهایشان از سفال است برکت عنایت فرما و برای فاطمه و همسر با ایمانش علی چه سرمایه ای برتر از برکت الهی است؟!» (1)

عروسی

اغلب شاهد هستیم که مراسم عقد و عروسی، به علت این که از اعتدال و عقل و منطق خارج می گردد، رنج آور و عذاب آور می شود، یعنی خرج های آنچنانی و فشارهای روانی در اول زندگی به زوجین و خانواده ضمن اینکه

ص: 155

مراسم عقد و عروسی، بسیار مطلوب است و حادثه ای است که یک بار در زندگی هر کس رخ میدهد و باید حتی الامکان، به یاد ماندنی و خاطره انگیز باشد، باید مواظب باشیم که افراط و تفریط در کار نباشد.

چرا که تشریفات بی حد و غیر منطقی و نمایشی، مشکلات فوری و دراز مدت برای زوجین خواهد داشت. (1)

عروسی نمونه

در حدیث آمده است که؛ نزد خداوند هیچ خانه ای محبوب تر از خانه ای که در آن بساط عقد و عروسی پهن می شود نیست و هیچ خانه ای زنده تر از خانه ای که طلاق و جدایی در آن واقع می شود نیست. (2)

بنابراین جلسه عقد و عروسی نزد خداوند از ارزش خاصی برخوردار است در صورتی که واجد خصوصیات زیر باشد:

1. در آن مجلس از خدا و بندگان خوب خداوند یاد شود و به گونه ای باشد که ملائکه فرود آیند نه این که بساط آنچنانی پهن شود.

2. از اعمالی که غضب خداوند را در پی دارد پرهیز شود.

3. حرمت ها حفظ شود.

4. عروس را در انظار عمومی نگردانند و در مسیر آرایشگاه تا منزل با حجاب باشد.

ص: 156

1- بهشتی، محمود، سلامتی تن و روان ص 85.

2- رحیمی، عباس، نمونه های موفق ص 553، به نقل از بحارالانوار، ج 103 ص 222.

5. بسیاری از رسومات غلط که به تدریج وارد عروسی های اسلامی شده زدوده شود. مجلس عروسی آن گونه پاک باشد که اگر امام عصر عزا در آن مجلس دعوت شدند، حضرت حاضر شوند نه این که آن را مردود بدانند.

بسیارند کسانی که عروسی سالم و اسلامی برپا می کنند و شخصی برای آنان مداحی می کند چند نفری شام می خورند و عروس را محترمانه به خانه بخت می فرستند یا عروسی را با رفتن به زیارت حج، کربلا و مانند آن شروع می کنند. [\(1\)](#)

ص: 157

1- همان منبع، با تلخیص و تصرف.

حال بینیم در مراسم جشن عروسی این خانواده نمونه و بی نظیر - حضرت فاطمه علیها السلام و حضرت علی علیه السلام - چه گذشت:

یک ماه از مراسم عقد بانوی اسلام علیها السلام با علی علیه السلام گذشت، روزی «ام ایمن» با جمعی از همسران پیامبر صلی الله علیه و آله به محضرش شرفیاب شدند، «ام ایمن» مطلب را از جای جالبی که قلب پاک پیامبر صلی الله علیه و آله را به شوق می آورد شروع کرد و گفت:

«اگر خدیجه امروز در حیات بود چشمش به عروسی «فاطمه علیها السلام» روشن میشد، سپس افزود:

علی علیه السلام خواهان همسر خویش است، چشم فاطمه را به همسرش روشن نما، و جمع آنها را سامان ده، چشم ما را نیز به آن روشن کن...

ص: 160

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:

بروید و اطاقی را در خانه من برای زفاف آنها فراهم سازید، «ام ایمن» عرض کرد:

اطاق کدامیک از ما؟

فرمود:

اطاق خودت!

سپس رو به سایرین کرد و فرمود:

بروید و ام سلمه را برای آماده ساختن اطاق یاری کنید.

بعد رو به علی علیه السلام کرد و فرمود:

«برو غذای خوبی برای این مراسم آماده کن!»

سپس افزود:

گوشت و نان از ما، و خرما و روغن از تو!

علی علیه السلام مقداری خرما و روغن (برای ساختن حلوا، شیرینی لازم برای این مراسم) تهیه فرمود و خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله آورد، پیامبر صلی الله علیه و آله آستین مبارک را بالا زد و خرما را در روغن مالش داد و حلوا آماده شد.

سپس دستور داد گوسفندی فربه با «نان» فراوان آماده ساختند، بعد به علی علیه السلام فرمود:

اکنون برو و هر کس را میل داری برای جشن عروسی دعوت کن!

علی علیه السلام می گوید:

به مسجد آمدم در حالی که مملو از جمعیت بود، شرمم آمد که گروهی را دعوت کنم و گروهی را دعوت نکنم، روی یک بلندی قرار گرفتم و صدا زدم ای مسلمانان! همه شما را به «ولیمه» (و جشن عروسی) فاطمه علیها السلام دعوت می کنم.

مردم مانند سیل رو به سوی خانه پیامبر صلی الله علیه و آله آوردند، شرم سراپای مرا فرا گرفت چرا که جمعیت بسیار زیاد بود و غذا کم!

پیامبر صلی الله علیه و آله از آنچه در قلبم گذشت آگاه شد فرمود: علی! غصه مخور من دعا می کنم خدا به این غذا برکت دهد.

مردم گروه گروه آمدند، «نشستند، خوردند و برخاستند و برای من دعا کردند و تبریک گفتند، در حالی عدد آنها به چهار هزار میرسید، و غذا همچنان بر جای مانده بود!

سپس پیامبر صلی الله علیه و آله دستور داد ظرف ها را آوردند و از غذا پر کرد و برای خانه همسرانش فرستاد، سپس ظرفی را پر از غذا کرد و گفت، این هم برای فاطمه و شوهرش

آفتاب غروب کرد و پیامبر صلی الله علیه و آله «ام سلمه» فرمود: دخترم فاطمه را بیاور.

ام سلمه می گوید:

رفتم فاطمه علیها السلام را با خود آوردم در حالی که از شدت شرم و حیا در برابر پدر،

عرق از صورت مبارکش فرو می چکید، ناگهان دستپاچه شد و پایش لغزید، رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: دخترم خدا ترا در دنیا و آخرت از لغزش حفظ کند.

هنگامی که نزد پیامبر صلی الله علیه و آله ایستاد پیامبر صلی الله علیه و آله گوشه چادر را از صورتش کنار زد و علی علیه السلام چهره مبارکش را دید، سپس دست او را گرفت و در دست علی نهاد و فرمود:

دختر رسول خدا فاطمه بر تو مبارک باد.

سپس افزود:

ای علی! فاطمه زن خوبی است.

و بعد رو به فاطمه کرد و فرمود:

دخترم! علی شوهر خوبی است، برخیزید و به منزل بروید و بر جای باشید تا من بیایم.

علی علیه السلام دست همسرش زهر اعلیها السلام را گرفت و به منزل رفت. (1)

الف) تکبیر در عروسی

پیامبر گرامی در شب عروسی فاطمه علیها السلام قطیفه ای را بر قاطر خود (شهباء) افکند و به فاطمه فرمود: سوار شود، فاطمه سوار شد، سلمان زمام استر را گرفت، رسول خدا آن را می راند. در بین راه جبرئیل و میکائیل هر کدام با هفتاد هزار ملک آمدند و به حضرت عرض کردند: ما آمدیم فاطمه علیها السلام را برای علی علیه السلام ببریم.

آنگاه جبرئیل و میکائیل تکبیر گفتند و خود پیامبر صلی الله علیه و آله نیز تکبیر گفت، از آن وقت تکبیر گفتن در عروسیها مستحب گردید. (2)

چه مبارک و پر میمنت است که به جای رفتار زشت عروس با تکبیر، صلوات و رفتار و گفتار پسندیده دیگر، تا خانه شوهر بدرقه گردد. (3)

یک بار دیگر این حدیث را مرور کنیم، و در بند بند آن و پیام های صریح و کنایی آن بیندیشیم، و صفا، سادگی و نورانیته که بر جزء جزء این مراسم زیبا و باشکوه و روحانی حکمفرما بوده، را در نظر مجسم کنیم.

ص: 163

1- آیه الله مکارم شیرازی، شیوه همسری در خانواده نمونه، نشر: محبان الفاطمه، چاپ سوم ص 73-76.

2- بحار الانوار، ج 43 ص 104.

3- ناصر، محمودی، داستان های بحار الانوار، ج 7، نشر: زائر، چاپ اول ص 103.

1. میهمان، تمام یاران پیامبر صلی الله علیه و آله حاضر در مسجد بودند، یعنی: چهار هزار نفر!
2. طرز دعوت به آن سادگی از طریق یک پیام شفاهی و عمومی توسط خود داماد.
3. پذیرش دعوت از سوی همه و شرکت عمومی در این مجلس جشن باشکوه
4. غذا، منحصر به نان و گوشت و مقداری حلوی خرما به عنوان شیرینی
5. تهیه شیرینی با دست خود پیامبر صورت گرفت.
6. تقسیم هزینه میان پدر عروس و داماد.
7. برکت عجیب غذا به دعای پیامبر و غذا خوردن بی تکلف اصحاب و تبریک گفتن و رفتن.
8. فرستادن باقیمانده غذا به خانه همسران پیامبر
9. و آخرین مرحله کنار گذاشتن غذای عروس و داماد از همان باقیمانده غذا
10. حیای فوق العاده عروس
11. سفارش کردن عروس و داماد را به یکدیگر، و تبریک گفتن صمیمانه پیامبر صلی الله علیه و آله به آن دو عزیز.
12. اعلام پایان مراسم جشن عروسی از سوی رسول خدا صلی الله علیه و آله.

13. چه زیبا، باشکوه و با صفاست چنین جشن و چنین مراسمی، هرگز انتظار نداریم مردم عین چنین کنند، ولی این انتظار هست که از آن هزینه های کمرشکن بپرهیزند. (1)

ب) جشن و سرود شادی

در آن شب تاریخی زنان پیامبر صلی الله علیه و آله و بسیاری از زنان مهاجر و انصار نیز شرکت داشتند، و در مجلس خودشان سرود شادی می خواندند که تاریخ سرود چهار نفر را ضبط کرده است:

«ام سلمه» و «معاذ» (مادر سعد بن معاذ) و «عایشه» (دختر ابوبکر) و «حفصه» (دختر عمر) و ما در اینجا تنها به نقل سرود «حفصه» قناعت می کنیم که از زبان او سخن شنیدن در اینجا بهتر است:

«فاطمه بهترین زنان بشر است و صورتی همچون ماه دارد»

«خداوند تو را بر تمام خلق برتری داده، فضیلتی مخصوص (داشته) که در آیات سوره زمر بیان کرده است.»

خداوند تو را به همسری جوانی بافضیلت در آورد، یعنی علی بهترین مردان جهان»

همسایگان! او را به خانه شوهرش برید که او بزرگواری است دختر مردی گرانمایه» (2)

ص: 165

1- همان

2- آیه الله مکارم شیرازی، شیوه همسری در خانواده نمونه ص 77-79

تمام سرودها پر محتوا، آموزنده، و الهام بخش بود، و فضای آن جشن روحانی را صفای تازه ای می بخشید، و دوست و دشمن، خود را با آن بزم الهی هماهنگ و همنوا ساخته بودند.

پ) سرکشی به عروسی

صبح دم عروسی پیامبر صلی الله علیه و آله جهت تقد، و احترام و تکریم به دخترش فاطمه علیها السلام با در دست داشتن یک نوشیدنی طبیعی به دیدار عروس و داماد می آید. قدحی از شیر را با دنیایی از محبت و عواطف که برگرفته از محبت نسبت به دوزوج باسعادت دو انسان موفق و صاحب نام در زمین و آسمان است. محبتی خالص از یک پدر دلسوز و از پیامبری رحیم به سوی عروسی و محبتی عمیق از سوی استاد و راهنمایی الهی به سوی شاگردی امین. قدح شیر، اول به عروس (فاطمه علیها السلام) آنگاه به علی علیه السلام (داماد) با ترنم زیبای جانم فدایت باد داده میشود. (1)

رسول خدا صلی الله علیه و آله صبح روز بعد از عروسی فاطمه علیها السلام با ظرف شیری به خانه ایشان تشریف فرما شده و به وی فرمود: بیاشام، پدرت به فدایت، و به علی علیه السلام فرمود، بیاشام پسر عمویت به فدایت. (2) (3)

ص: 166

1- نیلی پور، مهدی، فرهنگ فاطمیه، نشر: شهید مدرس، چاپ پنجم ص 359.

2- جلوه نور ص 125.

3- بحار الانوار، ج 43 ص 142.

بخش دهم: همسر نمونه در شب زفاف آداب مباشرت زناشوی

اشاره

ص: 167

اشاره

در پیمان زناشویی دو نوع آداب مباشرت وجود دارد:

نوع اول: مربوط به اولین مباشرت است که بین نوعروس و داماد اتفاق می افتد.

نوع دوم: مربوط به زندگی معمول زناشویی آنان است.

ابتدا نوع اول آن را از نظر شما می گذرانیم:

1. اصل مباشرت بین نوعروس و داماد

الف) حجله عروس و داماد

حجله اتاقی است که زن و شوهر آینده (دختر و پسر گذشته) از آن مبداء مکانی زندگی جدید خود را پایه گذاری می کنند، حجله چو نصف النهاری از

ص: 168

عصر است که خورشید پسر و دختر وقتی در آن جا می درخشد پس از لحظاتی زن و مرد نامیده می شوند.

حجله مکانی است که موجب امیدواری و دل بستگی به زندگی آینده شده و سرآغاز یک زندگی جدید و یک تحول در زندگی است. از این رو، باید پیش از ورود به این مکان عروس و داماد به وظایف و آداب آن آگاهی یابند.

هنگامی که داماد عروس را به خانه می برد باید به اتفاق هم به حجله بروند. این دو که پایه کارشان طبق موازین اسلامی می باشد. باید به دستورات آن جامه عمل بپوشانند تا کامیاب گردند. از این رو، باید از امور و آداب شب زفاف آگاهی یابند تا با آگاهی و بصیرت گام در مسیر زندگی گذاشته و حرکت نوینی را آغاز نمایند. بنابراین قرآن مساوات بین عروس و داماد را این گونه بیان می کند.

«زن و مرد هر دو از نفس واحدی خلق شده اند.»

آداب شب زفاف نیز بیانگر مساوات بین آن دو بوده که از جمله آنها رضایت طرفین در تولید نسل است. وسایل موردنیاز برای آماده ساختن حجله عبارتند از:

لباس عروس، سفره عروسی و اتاقی مخصوص وسایل عروس و داماد و لباس آنها و حتی روکش تخت آنان اگر سفید باشد بهتر است. زیرا رنگهای روشن و شاد در روحیه آنان اثری نیکو به جای می گذارد. داماد باید برای عروس امکانات بیشتری نسبت به خانه پدرش فراهم کند و این موضوع، حساس است.

ص: 169

فرش های اتاق حجله باید زیبا و لطیف باشد و در انتخاب رنگ سقف و دیوارهای اتاق نیز باید دقت شود. نور، حرارت، تهویه بوی خوش (عطر) و تعداد بالش هم اهمیت دارد.

حمام کردن با آب گرم پیش از ورود به حجله برای داماد مؤثر و مفید است، زیرا هیچ عاملی به اندازه بوی طبیعی بدن زن و مرد محرک و جلب کننده برای طرفین نیست، البته زن باید قبل از آرایش و اصلاح صورت، حمام کند.

داماد هنگامی که به حجله وارد می شود، باید اجازه بگیرد و کنار عروس بنشیند و عروس جواب ندهد و ساکت بماند که خاموشی خود نشانه رضایت است.

از همین لحظه که پسر در کنار دختر نشست به آنان زن و مرد می گویند و این آغاز زندگی زناشویی است که باید با نام خدا آغاز شود.

داماد باید برای رفتن به نزد عروس، نماز، دعاها و دستورهایی را که در دین مقدس اسلام بیان شده را انجام دهد و بعد از راز و نیاز با خدا به دختر پیشنهاد استراحت بدهد و اگر جواب نداد، باز در کنارش بنشیند و معاشقه کند و سخنان شیرین از زندگی آینده بگوید و از این که خدا دختری دین دار و با ایمان و شایسته نصیب او کرده است، خدا را شکر کند طوری که دختر صدای او را بشنود.

و بعد از مقداری درنگ، از عروس بپرسد که آیا مایل به استراحت می باشد و در صورت لزوم این پرسش ها چندین مرتبه تکرار شود. زیرا سرانجام خستگی بر عروس غالب می شود و برای استراحت مجبور است که گوشه ای را انتخاب کند و چون نمی تواند از حجله خارج شود، رخت خواب را انتخاب می کند.

پس از رفتن به رختخواب بهتر است که شوهر فقط جوراب های همسرش را بیرون آورد، ولی برای دفعات بعد که زن و مرد تجربه پیدا کردند، خود میدانند که چگونه باید لخت شوند و برای خواب چه لباسی بپوشند. (1)

پیامبر اکرم می فرماید: زن تا زمانی که لباس از تن بیرون نیاورده و وارد رختخواب شوهر نشده و بدن شوهر را به بدن خود نچسبانیده حق ندارد، بخوابد و مرد هم این حق را ندارد که همسرش را از خود دور کند، هر چند سوار بر شتر باشد.

و نیز می فرماید: زن باید با بهترین عطرها خود را معطر سازد و زیباترین و

لباس ها را بپوشد و صبح و شب خود را بر شوهر عرضه کند و باز هم حق شوهر بر گردن زن بیش از اینهاست. (2)

شوهر باید در حجله هنر سخن گفتن را رعایت نماید و صحبت هایی دلریا پیش از خواب با عروس داشته باشد عروس نیز باید در حجله مواظب موهای

ص: 171

1- ازدواج مکتب انسان سازی، ج 2 ص 23، برگرفته از کتاب پله پله تا خوشبختی ص 107-110.

2- همان

مراقبت داماد در شب زفاف از عروس ضروری است زیرا این شب، شب حساسی است و وقتی جماع یا آمیزش صورت گرفت، داماد باید به سرعت خود را از دختر کنار بکشد که دختر بلافاصله آبستن نشود و یا از راه های دیگری از حامله شدن عروس جلوگیری کند.

داماد باید بداند که عروس در شب زفاف با دو مسئله مهم روبه روست که : از هر دو وحشت دارد و نباید کاری کند که علاوه بر آن ها از او (داماد) هم وحشت داشته باشد، اما آنچه باعث وحشت عروس است عبارتند از:

اول، وحشت از مسئولیت زندگی و یا وحشت از این که آیا آنچه انجام میدهد، مورد پسند داماد است یا خیر؟ دوم، وحشت از پرده بکارت است. از این رو، داماد باید همیشه سخنان امیدوار کننده بیان کند تا خود موجب وحشت عروس نباشد. (1)

از هنگام زفاف تا 7 روز عروس باید از خوردن شیر، سرکه، گشنیز و سیب ترش خودداری کند، زیرا اینها باعث می شود که در تعویض و قوه باه زن سردی مزاج ایجاد کند. و این کار به طور مستقیم زن را ناراضی نگه میدارد.

همین که عروس وارد حجله شود، داماد نیز باید وارد شد، زیرا هر چه این زمان بیشتر طول بکشد و عروس منتظر بماند برای او اضطراب و دلهره بیش تری ایجاد می شود.

ص: 172

عروس تصور می کند که این تأخیر ناشی از عدم رضایت شوهر و پشیمان شدن اوست. از این رو، در فشار شدید روحی قرار می گیرد.

عروس و داماد هنگام ورود به حجله هر دو باید با وضو باشند و احکام و آداب اسلام را مراعات نمایند. (1)

درخواست شهوت از سوی زن 9 برابر مرد است و در هنگام آمیزش آلت مرد و تمام دستگاه تناسلی زن پر خون می شود، و پس از رسیدن طرفین به اوج لذت جنسی، حالت احتقاق و شهوت هر دو طرف تمام می شود و چون زن دیرتر به اوج لذت می رسد اگر مرد پیش از آن به اوج لذت برسد و خود را از آمیزش کنار بکشد، در دستگاه تناسلی زن احتقاق باقی می ماند و زن را مبتلا به کمردرد می کند و راه درمان آن این است که با فشار دادن آلت زن با دست و بازی کردن زن را به اوج لذت برساند.

زود آمیزش کردن راه درستی نیست و طریق صحیح آن این است که چون اختلاف بین متوسط مدت آمیزش زن و مرد حدود 8 دقیقه است. (یعنی معمولاً مردان در مدت 2 دقیقه و زنان در 10 دقیقه به اوج لذت جنسی می رسند) از این رو آمیزش را سریع انجام ندهند و با نوازش و بازی کردن، زن را نیز همزمان با خود به اوج لذت برسانند و بعد آمیزش صورت گیرد. (2) (3)

ص: 173

1- همان.

2- ازدواج مکتب انسان سازی، ج 2،

3- حججی، محمدهادی، پله پله تا خوشبختی ص 110_112.

اینک آغاز زندگی مردانگی و زنانگی با نام خدا شروع می شود و این را باید داماد به عروس پیشنهاد کند که دو رکعت نماز مستحبی در اتاق حجله بخواند.

و در این باره امام باقر علیه السلام می فرماید:

«هنگامی که عروس بر تو وارد شد (به خانه داماد انتقال یافت) قبل از : این که با هم تماس بگیرید، به او بگو وضو بگیرد و تو هم نیز وضو بگیر و دو رکعت نماز بخوانید، سپس خدا را تمجید کنید و بر پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت او درود بفرستید.»

آری، نماز گزاردن در حجله، نشانه مقدم داشتن بندگی خدا بر بندگی هوای نفس است، و نیز نشانه آن است که این عروس و داماد، زرق و برق حجله و تشریفات و تزئینات آراسته را علت تامه خوشبختی و سعادت نمی دانند، نشانه آن است که عروس و داماد می خواهند شیطان را از دخالت در امور زناشویی خود مأیوس سازند. چنین عروس و دامادی به یکدیگر اعتماد پیدا می کنند، زیرا هر دو به یک سو (خداپرستی) متمایل هستند.

نماز داماد موجب می شود که عروس خانم از اضطراب و تشویشی که دارد، تسکین پیدا کند و شخصی را که در برخورد اول گمان می کرد، مهاجم و مسلح است، او را چون فرشته ای متین و مؤدب و مهربان مشاهده می کند و در واقع همان رحمت و شفقت پدرش را در نزد پدر دوم خویش، یعنی شوهرش می بیند.

عروس و دامادی که لحظه آغازین زندگی را با نام و یاد خدا شروع کرده اند، زندگی و نسل بعد از خود را از هرگونه ناکامی و تلخی و شقاوت بیمه می کنند.

نماز را که خواندند، داماد به عروس پیشنهاد استراحت کند و اگر نپذیرفت، (اگر جواب نداد) باز در کنارش بنشیند و معاشقه کند و سخنان شیرین بر زبان رانده و ابراز عشق، علاقه و محبت کند.

دستور دیگر اسلام در این زمینه چنین می باشد که: داماد بعد از وضو و نماز خدای را حمد بگوید و بر پیامبر و آلش صلوات بفرستد و دست به دعا بردارد و بگوید:

(اللَّهُمَّ ارزُقْنِي لِقَافَهَا وَوُدَّهَا وَرِضَاهَا بِي وَارْضِي بَهَا وَاجْمَعْ بَيْنَنَا بِأَحْسَنِ اجْتِمَاعٍ وَ أَيْسَرِ إِيْتِلَافٍ فَانْكَ تَحُبُّ الْحَلَالَ وَ نَكْرَهُ الْحَرَامَ) (1)

«خداوندا! انس و الفت و دوستی و خشنودی همسرم را روزی من گردان، دلم را به همسری وی شاد و خرسند فرما. پروردگارا در بین ما به نیکوترین وجه وحدت و الفت برقرار کن، تو آن خدایی هستی که عمل حلال را دوست میداری و عمل حرام را ناپسند میشماری.

ص: 175

و بعد از آن سفارش شده که از خداوند درخواست فرزند سالم و تندرست کند و بگوید:

(اللهم ارزقني ولدا واجعله تقياً زكياً ليس في خلقه زياده ولا نقصان واجعل عاقبته إلى الخير)(1)

«خدایا به من فرزندی عطا کن پیراسته، هوشمند و با زکات باشد. طفلی که در خلقت او فزونی و نقصانی نباشد. خداوند فرجام فرزندی را که حاصل می شود به خیر و سعادت جهت ده»(2)

2. زندگی معمولی زناشویی زوجین

اکنون معاشقه و آمیزش در زندگی زناشویی زوجین را مرور کرده و سپس آن را از نگاه معصومین مطالعه نمائید:

معاشقه و آمیزش

معاشقه یعنی: عشق بازی زن و شوهر با یکدیگر، تحریک غریزه جنسی یکدیگر، انجام مقدمات آمیزش و جماع تا حدی که زن و شوهر در عمل آمیزش که، خالق و آفریننده آنها ایشان را به آن عمل دستور داده و آلت و ابزارش را در اختیارشان گذارده است، کمال لذت را ببرند.

ص: 176

1- همان.

2- ملک محمودی، امیر، راهنمای ازدواج

عمل آمیزش مقدمه پیدا شدن خانواده و بقا است. خداوند متعال طبع و فطرت و ذوق انسان را با این عمل عجیب ساخته و هر پسر و دختری را از درون ذات و کنه مرورش وادار به پذیرش این جریان و دستور کرده است.

خداوند متعال علاوه بر این، مکانیسم عمل آمیزش را در نظام حکیمانه تکوینش، تثبیت و مستقر فرموده است.

طریقه اجرا و اعمالش را نیز در برنامه تدوینش ثبت و ضبط نموده و با زبان فرستادگان و اولیایش، به بندگان خویش که خودش آنها را دو جنس مخالف آفریده و کشتی و کوششی در وجود آنها گذاشته است، دستور داده و در قالب احکام و تکالیف حرام، واجب، مکروه و مستحب مقرر داشته و دستورات مؤکد و مفید و دقیقش را در همین رابطه داده است. (1)

نقش معاشره و آمیزش در بیان معصومین علیهم السلام

اشاره

اکنون با هم گفتار بزرگان دین و راهبران مذهبی را در این زمینه می خوانیم:

الف) ارضا شدن همسر

امام صادق علیه السلام فرمود:

اگر یکی از شما با همسرش مجامعت کند و قبل از آن که همسرش به طور کامل ارضا گردد، از جایش بلند شود، (تعجب نکنید) اگر آن زن، زنگی به

ص: 177

1- همان ص 236.

دست آورده و خود را با آن ارضاء کند، پس هرگاه خواستید، جماع کنید قبل از آن با اعضای همسرتان بازی کنید، که این کار نیکوتر است.
(1)

(ب) خود را ملامت نکنید!!

پیامبر گرامی اسلام فرمود:

اگر کسی با زن حائضش جماع کند و فرزندی جذامی یا برصی (پسی) به

دنیا آمد، کسی جز خود را ملامت نکند (2)

(پ) در حین نزدیکی

از حضرت امام موسی علیه السلام پرسیدند که اگر در حالت جماع جامه از روی مرد و زن دور شود چیست؟ فرمود: باکی نیست.

باز پرسیدند: اگر کسی فرج زن را ببوسد چون است؟

فرمود: باکی نیست. (3)

(ت) در هنگام مجامعت زن و مرد تنها باشند

حضرت امام صادق علیه السلام فرمود: مرد با زن و کنیز خود، جماع نکند در خانه ای که طفل باشد زیرا (اگر طفل در آنجا باشد) زناکار می شود، یا فرزندی که از ایشان متولد می شود زناکار میشود. (4)

ص: 178

1- طبرسی، رضی الدین، مکارم الاخلاق، مترجم: لطیف راشدی ص 400

2- همان

3- علامه مجلسی، محمداقبر، حلیه المتقین، نشر: یادمان، چاپ: اول ص 81

4- همان

ج) زنی که لعنت میشود!!

حضرت محمد صلی الله علیه و آله می فرماید:

وقتی زنی دور از بستر شوهر خود شب را به روز آورد، فرشتگان تا صبح او را لعنت کنند. (1)

ج) سفارشات پیامبر به حضرت علی علیه السلام درباره زفاف و آمیزش

پیامبر گرامی اسلام به حضرت علی علیه السلام فرمود:

ای علی! در هنگام جماع سخنی مگو که فرزندت لال می شود و به عورت همسرت نگاه نکن که فرزندت کور می شود.

ای علی! به یاد و میل کس دیگری جز همسرت آمیزش مکن که می ترسم اگر فرزندتی به دنیا آمد ترسو، زن صفت و اُبنه (نه مرد و نه زن) می شود.

ای علی! هر کس که در حال جنابت با همسرش همبستر باشد، قرآن نخواند که میت رسم آتشی از آسمان نازل شود که هر دو را بسوزاند.

ای علی! در حال جماع تو و همسرت هر کدام همراه خود یک تکه پارچه ای داشته باشید که با آن خود را پاک کنید و هر دو نفر از یک پارچه استفاده نکنید که اگر شهوت به شهوت برسد، دشمنی بین شما پدید می آورد و به جدایی و طلاق می انجامد.

ص: 179

ای علی! ایستاده جماع مکن که این کار را الاغ انجام می‌دهد که اگر فرزندی به دنیا آمد، همانند الاغ بر روی فرش و در همه جا ادرار می‌کند.

ای علی! در شب عید فطر جماع مکن که اگر فرزندی به دنیا بیاید، بسیار شرور می‌شود.

ای علی! در شب عید قربان جماع مکن که اگر فرزندی به دنیا بیاید، شش یا چهار انگشتی می‌شود.

ای علی! زیر درخت میوه دار جماع مکن که اگر فرزندی به دنیا بیاید، جلاد یا قاتل یا جادوگر می‌شود.

ای علی! در برابر خورشید و آفتاب آن جماع مکن که اگر فرزندی به دنیا بیاید همیشه در سختی و فقر به سر می‌برد تا بمیرد و اگر خواستی چنین کنی پارچه یا پردهای را حایل قرار دهی. (1)

ای علی! بین اذان و اقامه جماع مکن که اگر فرزندی به دنیا بیاید، به خون ریزی حریص می‌شود.

ای علی! با همسر حامله ات با وضو جماع کن که اگر چنین نکنی و فرزندی به دنیا بیاید، کوردل و بخیل می‌شود.

ای علی! شب نیمه شعبان، جماع مکن که اگر فرزندی به دنیا بیاید، آبله رو می‌شود و دارای چهره و موهای زشت می‌باشد.

ص: 180

1- همان ص 397.

ای علی! اگر شب پنجشنبه جماع کنی، فرزندی که به دنیا می آید حاکم یا عالم میشود.

ای علی! اگر در روز پنج شنبه در هنگام رفتن خورشید از وسط آسمان جماع کنی، اگر فرزندی به دنیا بیاید، شیطان به او نزدیک نمی شود تا بزرگ و فهیم و عاقل شود. و خداوند سلامتی دین و دنیا را به او عطا کند. (1)

ای علی! اگر شب جمعه جماع کنی، فرزندتان سخنان می شود و اگر روز جمعه بعد از عصر جماع کنی، فرزندتان مشهور، معروف و عالم می شود، و اگر در شب جمعه بعد از عشاء آخر آمیزش کنی، امیدوارم که فرزندت جزو ابدال قرار گیرد، انشاءاله.

ای علی! در ساعت اول شب جماع مکن که اگر فرزندی به دنیا بیاید، از ساحر شدن ایمن نیست و دنیا را بر آخرت برمی گزیند. (2)

(د) شهوت زن

امام صادق علیه السلام فرمود:

زن نود و نه مرتبه بیشتر از مرد لذت و شهوت دارد، ولی خداوند برای آنها حیا و شرم قرار داده است. (3)

ص: 181

1- همان منبع ص 398

2- همان منبع ص 399.

3- همان منبع ص 400

ر) عدم مجامعت در دوران قاعدگی

بر شوهر جایز است که انواع بهره های جنسی را از همسر خود ببرد مگر استمتاع از فرج (یعنی دخول در فرج) در حال حیض و نفاس. این حکم مورد اتفاق فقهاست، و کسی مخالفتی با آن نکرده است مگر تنی چند از اصحاب که گفته اند:

بر مرد حرام است که به شرمگاه (فرج) همسر خود نگاه کند. اما روایات بیانگر جواز این امر است... (1)

حضرت امام صادق علیه السلام فرمود: دشمن ما اهل بیت نیست مگر کسی که زنازاده یا مادرش در حال حیض او را حامله شده باشد. (2)

ز) فرج هایی که در سنت حرام شده است

فرج هایی که در سنت حرام شده است، عبارتند از:

1. همبستر شدن با زن در روز ماه رمضان
2. ازدواج زنی که مرد با او ملاعنه کرده (تهمت زنا زدن و هر دو سوگند خورده اند)
3. ازدواج در حال عده و جماع در حال احرام و اینکه شخصی در حال احرام زن بگیرد یا زن بدهد.

ص: 182

1- شهید ثانی، شرح اللمعه، ترجمه دکتر علی شیروانی، نشر: دار العلم، چاپ: ششم ص 30 و 31.

2- علامه مجلسی، محمدباقر، حلیه المتقین ص 81

4. کسی که ظهار کرده پیش از دادن کفاره (ظهار آن است که مرد زنش را به مادرش تشبیه کند).

5. ازدواج با زن مشرک

6. ازدواج با زنی که او را سه بار طلاق داده است.

7. ازدواج با کنیز با داشتن همسر آزاد به ازدواج با کافر ذمی در حالی که زن مسلمانی دارد.

9. ازدواج با زنی که عمه یا خاله همسر اوست.

10. ازدواج با کنیز بدون اجازه مولایش.

11. ازدواج با کنیز برای کسی که قدرت ازدواج با آزاد را دارد.

12. با کنیزی که اسیر گرفته شده پیش از تقسیم غنایم.

13. جماع با کنیزی که مشرک است.

14. جماع با کنیزی که خریده پیش از آنکه استبراء کند.

15. جماع با کنیزی که قسمتی از قیمت خود را داده است. (1)

س) لذت بخش ترین چیزها

یکی از شیعیان می گوید: امام صادق علیه السلام از ما پرسید:

چه چیز از همه لذت بخش تر است؟

عرض کردیم: هیچ چیز

ص: 183

فرمود:

لذت بخش ترین چیزها نزدیکی با زن هاست. (1)

ش) لذت زن

امام صادق علیه السلام فرمود:

مردم در دنیا و آخرت لذتی بهتر از لذت زن نچشیده اند. (2)

و) مگر لذتی از این بهتر می باشد

از حضرت صادق علیه السلام پرسیدند: اگر کسی زن خود را عریان کند و به او نظر کند، چون است.

فرمود: مگر لذتی از این بهتر می باشد؟

پرسیدند که اگر به دست و انگشت با فرج زن و کنیز خود بازی کند، چون است؟

فرمود: باکی نیست. اما به غیر اجزای بدن خود چیزی دیگر در آنجا نکند.

پرسیدند: آیا می تواند در میان آب جماع کند؟

فرمود: باکی نیست. (3)

ص: 184

1- محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ج 2 ص 769، ح 245

2- همان منبع، ح 2460.

3- 3. علامه مجلسی، محمدباقر، حلیه المتقین ص 81

ه- نزدیکی را با نام خدا شروع کنید

شیخ جلیل القدر و ثقه الاسلام ابو جعفر محمد بن الحسن طوسی رحمه الله حدیثی را نقل کرده است که متضمن معنای دیگری از مشارکت است، در باب استخاره جهت ازدواج از کتاب تهذیب الاحکام از ابوبصیر از ابی عبدالله جعفر بن محمد الصادق علیه السلام نقل کرده است که فرمود: در وقتی که یکی از شماها می خواهد ازدواج کند، چه می کند؟

عرض کردم: فدایت شوم، نمی دانم.

فرمود: هنگامی که قصد آن کرد، پس دو رکعت نماز می گذارد، و حمد و سپاس خدا را بجا می آورد و می گوید: «خدایا! من می خواهم ازدواج کنم، پس از عفیف ترین زنان از نظر ناموسی و نگهدارترین خویش از نظر نفس، و مال من، و پر روزی ترین و پربرکت ترین آنان را برایم مقدر فرما، و از آن برای من فرزند صالح و شایسته روزی فرما، که در زندگی و پس از مرگم خلف صالح من قرار دهی.

وقتی وارد بر همسر شود، پس دست خود را بر پیشانی او قرار دهد، و بگوید: «خدایا! براساس کتاب تو او را ترویج نمودم! و براساس امانت تو او را گرفتم، و با کلمات و سخنان تو او را حلال کردم. اگر قضا و حکم کرده ای که در بطن او فرزندی قرار گیرد، پس او را مسلمان کامل قرار بده، و شیطان را در آن شریک منما.»

عرض کردم: شیطان چگونه شریک می ورزد؟

ص: 185

فرمود: مرد هنگامی که به زن نزدیک می شود، و در جایگاه خود می نشیند جایگاه مخصوص شیطان نزد او حضور پیدا می کند. اگر او نام خدا را بر زبان می آورد، شیطان از او دور می شد، ولی اگر نزدیکی انجام داد، ولی نام خدا را از ذکر نکرد، شیطان با او شریک می گردد، پس عمل از هر دو (شیطان و پدر) صورت می پذیرد، در حالی که نطفه یکی است.

پرسیدم: شرکت شیطان با انسان چگونه شناخته می شود؟

فرمود: با دوستی و محبت ما و با دشمنی و کینه ما.

این حدیث شریف، سخن متکلمان را تأیید می کند که در معرفی شیطان گفته اند: شیطان اجسام شفافه هستند که می توانند به بطن حیوانات راه یابند، و میتوانند به هر شکلی در آیند.

و به این ترتیب آنچه که فلاسفه گفته اند: «شیاطین اجسام زمینی و تدبیر کننده عناصر و نفوس ناطقه شریه هستند که ابدان خود را ترک گفته و رها شده اند، پس نفوذ را یاری می رسانند و بر شر و فساد معاونت می کنند.» (1)

ی) نزدیکی از پشت

وطی و دخول در پشت زن به شدت مکروه است، اما حرام نیست. (2)

ص: 186

1- شیخ بهایی، اربعین، مترجم: عقیقی بخشایشی، نشر: نوید اسلام، چاپ: هفتم ص 326 و 327.

2- شهید ثانی، شرح لمعه، ترجمه: دکتر علی شیروانی، نشر: دار العلم، چاپ: ششم ص 31.

* قرآن کریم، مترجم آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی (مدظله العالی)

* سخنان امیرالمومنین علیه السلام نهج البلاغه، مترجم: محمد دشتی، نشر: مشهور، چاپ شانزدهم.

* سخنان حضرت محمد صلی الله علیه و آله، نهج الفصاحه، مترجم: محمد امین شریعتی، عبدالرسول پیمانی، نشر: خاتم الانبیاء، چاپ اول.

1. آیه الله العظمی مکارم شیرازی، ناصر، شیوه همسری در خانواده، نشر: محبان فاطمه، چاپ: سوم

2. آیه الله العظمی مکارم شیرازی و دیگران، ناصر، یکصد موضوع اخلاقی در آن و حدیث، نشر: دار الکتب اسلامیة، چاپ سوم.

3. آیت اله امینیان، مختار، مبانی اخلاق اسلامی، نشر: بوستان کتاب، چاپ دوم.
4. آیت الله سبحانی، جعفر، رمز پیروزی مردان بزرگ، نشر: نسل جوان، چاپ: بیست و دوم.
5. احسانی کناری، قاسم، چراغ راه زندگی، نشر: علمی، چاپ: چهارم.
6. احمدیان، ابراهیم، چهل حدیث، نشر: پردیسان، چاپ اول.
7. استاد شهید مطهری، مرتضی، اخلاق جنسی در اسلام و جهان غرب، نشر: صدرا، چاپ اول.
8. اکبری، محمود، پسران چه می پرسند؟، نشر: سنابل، چاپ دوم.
9. اکبری، محمود، دختران چه می پرسند؟، نشر: سنابل، چاپ سوم.
10. اندرومیتوس، آخرین راز شاد زیستن، مترجم: وحید افصلی راد، نشر: نیریز، چاپ: بیستم.
11. ایزانلو، احمد کشکول ازدواج، نشر: نسیم کوثر، چاپ دوم.
12. بانو شکرانی، علویه، زن موجود ناشناخته، نشر: مؤلف، چاپ اول.
13. بهشتی، محمود، سلامتی تن و روان، نشر: پارسایان، چاپ اول.
14. حججی، محمد هادی، پله پله تا خوشبختی، نشر: مادوتا، چاپ دوم.
15. حسین زاده، محمدرضا، ازدواج و خانواده، نشر: جمال، چاپ اول.
16. حسینی، سید علی اکبر، اخلاق در خانواده، نشر: پارسایان، چاپ: شانزدهم 17. حیدری، غلامرضا، عروسی مهر و ماه، نشر: جمال، چاپ: چهارم.

18. داوودی نژاد، مسلم، سین جین های خواستگاری، نشر: پیوند با امام، چاپ: چهارم.
19. دهنوی، حسین، روش تحقیق، نشر: دار الصادقین، چاپ: هفتم.
20. دیلمی، احمد، آذربایجانی، مسعود، اخلاق اسلامی، نشر: دفتر نشر معارف، چاپ: چهل و هشتم.
21. دیوید راس، هزار و یک نکته باریک تر از مو مترجم: سیمین موحد، نشر: تندیس، چاپ: اول.
22. ذوالفقاری، غلامحسین، رهنمون، نشر: اوسان، چاپ: نوزدهم.
23. رجایی، محمدرضا، راههای رسیدن به موفقیت و خوشبختی، نشر: اقیانوس معرفت، چاپ: اول.
24. رجائیان، سرکار خانم عالیه، مهریه تکلیف مرد، حق زن، نشر: اندیشه های ماندگار، چاپ اول.
25. رحمت نژاد، حسین، گفتار بزرگان، نشر: عارف کامل، چاپ: چهارم.
26. رحیمی، عباس، جوان موفق، نشر: جمال، چاپ سوم.
27. رحیمی، عباس، نمونه های موفق، نشر: جمال، چاپ: سوم.
28. سعیدی حسینی، محمد، جوان و ترس از ازدواج، نشر: فانوس، چاپ اول.
29. سمیعی، رضا، جام اندیشه، نشر: صالحان، چاپ اول.
30. شاملویی، حبیب اله، بزرگان چه گفته اند؟، نشر: امید فردا، چاپ: دوم.

31. شهید ثانی، شرح اللمعه، مترجم: دکتر علی شیروانی، نشر: دار العلم،

چاپ: ششم.

32. شیخ بهایی، اربعین، مترجم: عبدالرحیم عقیقی بخشایشی، نشر: نوید اسلام، چاپ: هفتم

33. شیخ صدوق، النخصال، جلد اول و دوم، مترجم: یعقوب جعفری، نشر: اندیشه هادی، چاپ اول.

34. شیخ کلینی، اصول کافی، جلد چهارم، نشر: أسوه، چاپ نهم.

35. طبرسی، رضی الدین، مکارم الاخلاق، مترجم: لطیف راشدی، سعید راشدی، نشر: صبح پیروزی، چاپ: اول.

36. عالم ربانی مجلسی، محمدباقر، حلیه المتقین، نشر: یادمان، چاپ اول.

37. علامه آیت اله مستنبت، سید احمد، القطره، جلد دوم، مترجم: محمد حسین رحیمیان، نشر: حاذق، چاپ پنجم.

38. علامه مجلسی، محمدباقر، داستان های بحار الانوار، جلد هفتم، مترجم: محمود ناصری، نشر: زائر، چاپ اول.

39. فلاحی، منصور، هدیه، نشر: محور، چاپ سوم.

40. کاظمی، حکمت اله، نظری گذرا بر افکار اندیشمندان جهان، نشر: پارینه، چاپ: اول.

41. کاظمی، محسن، روش های موفقیت و خلاقیت، نشر: میم، چاپ دوم.

42. کتابچی، محسن، کشکول جاویدان، نشر: الف، چاپ اول.

43. گروه مؤلفان، روانشناسی، نشر: دفتر برنامه ریزی و تألیف کتابهای درسی
44. گروه مؤلفان، گنجینه ما و شما، نشر: ما و شما، چاپ: هفتم.
45. محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، جلد دوم و پنجم، نشر: دارالحدیث، چاپ پنجم.
46. مظاهری، علی اکبر، جوانان و انتخاب همسر، نشر: پارسایان، چاپ: بیست و هفتم
47. ملک محمودی، امیر، راهنمای ازدواج، نشر: مشور و حی، چاپ: بیست و چهارم.
48. نراقی، ملا احمد، معراج السعاده، نشر: قائم آل محمد، چاپ: ششم.
49. نیکنام، محمد کاظم، کوتاه سخن، نشر: مؤلف، چاپ: چهارم
50. نیلی پور، مهدی، بهشت اخلاق، جلد اول، نشر ولی عصر، چاپ چهارم.
51. نیلی پور، مهدی، فرهنگ جوان، نشر: سلسبیل، چاپ اول.
52. نیلی پور، مهدی، فرهنگ فاطمیه، نشر: شهید مدرس، چاپ پنجم.
53. نیلی پور، مهدی، مدیریت خانواده، جلد اول، نشر: سلسبیل، چاپ اول.
54. وین دایر، اندیشه های ماندگار، مترجم: محمدرضا آل یاسین، نشر: هامون، چاپ: ششم.
55. وین دایر، 10 راز موفقیت و آرامش درونی، مترجم: محمدرضا آل یاسین، نشر: هامون، چاپ: ششم.
56. یعقوبی، مرضیه، گنجینه سخنان بزرگان ایران و جهان، نشر: عطار، چاپ اول.

کتاب های منتشر شده همین نویسنده

1. راه های رسیدن به موفقیت و خوشبختی (جلد اول و دوم)
- کتاب برگزیده سال 1388 و برنده لوح سپاس و جایزه ویژه از همایش کتاب استان اصفهان
2. تحلیلی از زندگی امام حسین علیه السلام
3. راز خوشبختی زن و شوهر
- کتاب برگزیده سال 1392 و برنده لوح سپاس و جایزه ویژه از همایش کتاب استان اصفهان
4. تحلیلی از زندگی امام رضا علیه السلام
5. شناخت امام زمان عجل الله تعالی فرجه و الشریف
معرفی شده در شبکه آموزش
6. ویژگیهای دعا با شرکت در همایش اهل قلم و دریافت لوح سپاس
7. فرهنگ غدیریه (فرهنگ الفبایی غدیر)
8. پرواز به سوی آبرو
9. فرهنگ الفبایی امام هادی علیه السلام
10. سخنان بزرگان با ویژگی های تازه
11. راز طلایی
12. کشکول رجایی

کتابهایی از همین نویسنده که به زودی منتشر می شوند:

1. فرهنگ الفبایی امام مجتبی علیه السلام
2. سخنان بزرگان
3. اشک قلم
4. کتاب و کتابخوانی

5. نماز راز سعادت

6. فرهنگ الفبایی امام حسین علیه السلام

ص: 192

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می دانند و کسانی که نمی دانند یکسانند؟

سوره زمر / 9

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109



مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW



برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

